

ЕДИННИ УКАЗАНИЯ

ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ С КОНЦЕПЦИИ ЗА ИНТЕГРИРАНИ ТЕРИТОРИАЛНИ ИНВЕСТИЦИИ (ИТИ)

финансирани от

ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНИТЕ“ 2021-2027

**ПРОГРАМА „КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ И ИНОВАЦИИ В ПРЕДПРИЯТИЯТА“
2021-2027**

**ПРОГРАМА „НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ, ИНОВАЦИИ И ДИГИТАЛИЗАЦИЯ ЗА
ИНТЕЛИГЕНТНА ТРАНСФОРМАЦИЯ“ 2021-2027**

ПРОГРАМА „ОБРАЗОВАНИЕ“ 2021-2027

ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА“ 2021-2027

ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“ 2021-2027

/втора процедура/

Краен срок за кандидатстване с концепции за ИТИ:	08.07.2025 г.
---	----------------------

София, май 2025 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ	5
РАЗДЕЛ I :ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ И МЕХАНИЗЪМ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ИНТЕГРИРАНИ ТЕРИТОРИАЛНИ ИНВЕСТИЦИИ	6
1. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ И СЪЩНОСТ НА ИНТЕГРИРАНИЯ ТЕРИТОРИАЛЕН ПОДХОД. ОБЯСНЕНИЕ НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ В ДОКУМЕНТА ТЕРМИНИ.	6
2. ПРАВНА И ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ПОДХОДА.....	8
Регионален съвет за развитие (РСР)	9
Финансиращи програми	10
3. ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ	10
4. ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ И ФИНАНСОВО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПОДХОДА	12
5. МЕХАНИЗЪМ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ИНТЕГРИРАНИЯ ТЕРИТОРИАЛЕН ПОДХОД	14
5.1. Подготовка и подбор на концепции за ИТИ.....	15
5.1.1. Подаване и подбор на концепции за ИТИ с финансиране от Приоритет 1 на ПРР	19
5.1.2. Подаване и подбор на концепции за ИТИ, в случай на финансиране с финансови инструменти	20
5.1.3. Подаване и подбор на концепции за ИТИ с финансиране от Приоритет 2 на ПКП	20
5.2. Подготовка, подаване и оценка на проектни предложения (фаза 2)	21
5.2.1. Проектни предложения в съответствие с комбинирани концепции за ИТИ	21
5.2.2. Подготовка, подаване и оценка на проектни предложения в съответствие с концепции за ИТИ, които не са комбинирани	23
6. ПОДГОТОВКА И ПОДАВАНЕ НА КОНЦЕПЦИИ ЗА ИТИ.....	23
6.2. Изисквания към партньорството и концепциите за ИТИ.....	24
6.3. Подаване на концепции за ИТИ.....	28
7. ПУБЛИЧНО ОБСЪЖДАНЕ	29
8. ПРАВИЛА ЗА ДЪРЖАВНИТЕ ПОМОЩИ	30
9. КРИТЕРИИ И МЕТОДИКА ЗА ПОДБОР И ПРИОРИТИЗАЦИЯ	31
9.1. Критерии за административно съответствие и допустимост	32
Критерии за административно съответствие.....	32
Критерии за допустимост	32
9.2. Критерии за приоритизация на комбинирани концепции за ИТИ от Звеното за предварителен подбор към РСР	34
9.3. Критерии за приоритизация на комбинирани концепции за ИТИ от широкия състав на РСР	37
9.4. Процедура за приоритизация на концепции за ИТИ с еднаква финална оценка	44
9.5. Критерии за приоритизация от звеното за предварителен подбор на концепции за ИТИ, които не са комбинирани и предвиждат финансиране само от програма „Околна среда“ 2021-2027	45
10. СРОК ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ	46
11. ДОКУМЕНТИ, КОИТО СЕ ПОДАВАТ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ С КОНЦЕПЦИИ ЗА ИТИ.....	46
12. РАЗЯСНЕНИЯ ПО ПРОЦЕДУРАТА.....	47
Всеки кандидат може да иска разяснения по Указанията в срок до 14 дни преди изтичането на срока за кандидатстване, като изпрати запитване чрез електронната система ИСУН2020. Разясненията се дават по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на концепциите за ИТИ и са задължителни за всички кандидати.	47
Разясненията се публикуват на интернет страницата на водещата програма, на Единния информационен портал и в ИСУН в срок до 7 работни дни от получаване на искането, но не по-късно от 7 дни преди изтичането на срока за кандидатстване.	47
13. ДОКУМЕНТИ ЗА ИНФОРМАЦИЯ.....	47
РАЗДЕЛ II – СПЕЦИФИЧНИ ИЗИСКВАНИЯ И ПРАВИЛА ПО ПРОГРАМИТЕ	49
1. ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНИТЕ“ 2021-2027 Г.....	49
1.1. Допустими дейности	49
1.2. Допустими бенефициенти и партньори	53
1.3. Предвиден индикативен финансов ресурс за посочените интервенции	53
1.4. Допустими разходи	54
1.5. Приложими индикатори	55
1.6. Специфични изисквания	56
1.7. Хоризонтални принципи	57
❖ Устойчиво развитие	58
❖ Насърчаване на равенството между мъжете и жените и на недискриминацията. Достъпност за хората с увреждания.	58
1.8. Приложими режими на държавна помощ	60
➤ Енергийна ефективност и устойчиво обновяване на жилищни сгради, вкл. студентски общежития	60
➤ Образователна инфраструктура.....	61
➤ Здравна инфраструктура	62
➤ Социална инфраструктура	63
➤ Жилищно настаняване	63

1.9.	Срок за изпълнение на проектите.....	65
2.	ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА“ 2021-2027 Г.	66
2.1.	Допустими мерки по приоритет „РИСК И ИЗМЕНЕНИЕ НА КЛИМАТА“	Error! Bookmark not defined.
❖	A.1. Мерки за превенция и управление на риска от наводнения:	Error! Bookmark not defined.
	Обща информация.....	Error! Bookmark not defined.
	Примерни допустими дейности:	Error! Bookmark not defined.
	Допустими бенефициенти:	Error! Bookmark not defined.
	Предвиден индикативен финансов ресурс:	Error! Bookmark not defined.
	Приложими индикатори:	Error! Bookmark not defined.
❖	A.2. Мерки за превенция и защита при неблагоприятни геодинамични процеси –свлачища, срутища, ерозии, абразии:	Error! Bookmark not defined.
	Обща информация.....	Error! Bookmark not defined.
	Примерни допустими дейности:	Error! Bookmark not defined.
	Допустими бенефициенти:	Error! Bookmark not defined.
	Предвиден индикативен финансов ресурс:	Error! Bookmark not defined.
	Приложими индикатори:	Error! Bookmark not defined.
B.6.	Допустими разходи	Error! Bookmark not defined.
B.7.	Хоризонтални принципи	Error! Bookmark not defined.
B.8.	Срок за изпълнение на проектите.....	Error! Bookmark not defined.
B.9.	Приложими режими на държавна помощ.....	Error! Bookmark not defined.
B.10.	Осигуряване на климатична устойчивост на инфраструктурата за периода 2021-2027г. ..	Error! Bookmark not defined.
3.	ПРОГРАМА „КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ И ИНОВАЦИИ ВПРЕДПРИЯТИЯТА“ 2021-2027 Г.	78
	Специфична цел 2.6: „Насърчаване на прехода към кръгова и ресурсоефективна икономика“.....	78
B.3.1.	Допустими дейности	78
B.3.2.	Потенциални бенефициенти/критерии за допустимост:	79
B.3.3.	Предвиден индикативен финансов ресурс.....	79
13	https://www.moew.government.bg/bg/otpaduci/strategicheski-dokumenti/ B.3.4. Допустими разходи	80
B.3.5.	Приложими индикатори	80
B.3.6.	Хоризонтални принципи	80
B.3.7.	Приложим режим на помощта:	80
B.3.8.	Срок за изпълнение.....	81
4.	ПРОГРАМА „НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ, ИНОВАЦИИ И ДИГИТАЛИЗАЦИЯ ЗА ИНТЕЛИГЕНТНА ТРАНСФОРМАЦИЯ“ 2021-2027 (ПНИИДИТ)	82
1.	Допустими дейности	82
2.	Допустими бенефициенти:.....	82
3.	Предвиден индикативен финансов ресурс:.....	83
4.	Допустими разходи.....	83
5.	Приложими индикатори.....	83
6.	Хоризонтални принципи	83
7.	Приложим режим на помощта:.....	84
8.	Срок за изпълнение на проектите.....	84
5.	ПРОГРАМА „ОБРАЗОВАНИЕ“ 2021-2027 Г.	85
A.5.1.	Допустими дейности:	86
	Целеви групи	89
A.5.2.	Допустими кандидати/партньори/асоциирани партньори	89
A.5.3.	Предвиден индикативен финансов ресурс:	90
A.5.4.	Допустими разходи	90
A.5.5.	Приложими индикатори.....	90
A.5.6.	Срок за изпълнение на проектите	91
	ПРИОРИТЕТ 1 - ПРИОБЩАВАЩО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБРАЗОВАТЕЛНА ИНТЕГРАЦИЯ	91
B.5.1.	Допустими дейности:.....	91
⇒	Допустими целеви групи.....	94
B.5.2.	Допустими кандидати/партньори/асоциирани партньори	94
B.5.3.	Предвиден индикативен финансов ресурс:.....	95
B.5.4.	Допустими разходи.....	95
B.5.5.	Приложими индикатори	96
B.5.6.	Срок за изпълнение на проектите	96
	ПРИОРИТЕТ 3. ВРЪЗКА НА ОБРАЗОВАНИЕТО С ПАЗАРА НА ТРУДА.....	96
B.5.1.	Допустими дейности:	96
⇒	Целеви групи.....	99
B.5.2.	Допустими кандидати/партньори/асоциирани партньори	99
B.5.3.	Предвиден индикативен финансов ресурс:	100
B.5.4.	Допустими разходи.....	100
B.5.5.	Приложими индикатори.....	101
5.6.	СПЕЦИФИЧНИ ИЗИСКВАНИЯ	101
5.7.	ХОРИЗОНТАЛНИ ПРИНЦИПИ.....	101
5.8.	ПРИЛОЖИМИ РЕЖИМИ НА ДЪРЖАВНА ПОМОЩ.....	101
5.9.	СРОК ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЕКТИТЕ.....	105
6.	ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“ 2021-2027 Г.	106
	Обща информация.....	106
6.1	Допустими дейности.....	116
	Мерки за активно приобщаване с цел подобряване на пригодността за заетост на лица в неравностойно положение; интегрирана подкрепа; специализирани подкрепящи мерки на работните места за хората с увреждания (мярка по Приоритет 2, Специфична цел 1):	118
✓	Подкрепа за подобряване достъпа до заетост, умения и квалификация:.....	118

✓	Дейности в областта на социалното включване и достъп до здравеопазване:.....	119
✓	Дейности срещу дискриминацията и за преодоляване на негативните стереотипии нагласи в общностите:.....	119
	Мерки, насочени към предоставянето на равния и навременен достъп до качествени, устойчиви и достъпни услуги за социално уязвими групи – възрастни (на и над 18 г. възраст) (<i>мярка по Приоритет 2, Специфична цел 3</i>):	120
	6.2. Допустими кандидати.....	121
	6.3. Предвиден финансов ресурс за посочените интервенции за втората покана за подбор на концепции за ИТИ.....	121
	6.4. Допустими разходи	121
	6.5. Приложими индикатори	122
	6.6. Специфични изисквания (финансови параметри на проектите).....	123
	6.7. Хоризонтални принципи	123
	6.8. Режим на държавна/минимална помощ	124
	6.9. Срок за изпълнение	124

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

ЗУСЕФСУ	Закон за управление на средствата от европейските фондове при споделено управление
ИТИ	Интегрирани териториални инвестиции
ИТСР	Интегрирани териториални стратегии за развитие на регионите за планиране от ниво NUTS 2
ПИРО	План за интегрирано развитие на община
ПКИП	Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ 2021-2027 г.
ПНИИДИТ	Програма „Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация“ 2021-2027 г.
ПО	Програма „Образование“ 2021-2027 г.
ПОС	Програма „Околна среда“ 2021-2027 г.
ППЗРР	Правилник за прилагане на Закона за регионалното развитие
ПРР	Програма „Развитие на регионите“ 2021-2027 г.
ПРЧР	Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021-2027 г.
РСР	Регионален съвет за развитие

РАЗДЕЛ I :ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ И МЕХАНИЗЪМ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ИНТЕГРИРАНИ ТЕРИТОРИАЛНИ ИНВЕСТИЦИИ

1. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ И СЪЩНОСТ НА ИНТЕГРИРАНИЯ ТЕРИТОРИАЛЕН ПОДХОД. ОБЯСНЕНИЕ НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ В ДОКУМЕНТА ТЕРМИНИ.

Интегрираният териториален подход представлява подход, базиран на местните специфики, насочен към ефективното използване на потенциала на всяка територия при тесен диалог и сътрудничество между институциите, работещи на различни нива на управление, както и останалите заинтересовани страни¹ и участници, действащи на съответната територия.

Основите за прилагането на интегрирания териториален подход в България бяха положени през 2023 г. с реализирането на пилотна процедура за подбор на Концепции за ИТИ, която предостави рамка за практическото му приложение, осигурявайки възможност за реализиране на интервенции, основани на сътрудничеството между различни действащи лица на местно ниво – както между местните власти и другите заинтересовани страни, така и между отделните административни звена и публични институции.

Настоящата процедура има за цел да затвърди и награди постигнатите до момента резултати, като осигури по-целенасочена подкрепа в приоритетни области, вкл. да укрепи процесите на взаимодействие между различните заинтересовани страни на местно и регионално ниво, с оглед осигуряване на по-висока ефективност и дългосрочна устойчивост на политиките в рамките на периода 2021-2027 г.

За да подчертае значението на териториалното измерение за политиките, Регламентът за определяне на общоприложимите разпоредби за Европейските фондове за периода 2021-2027 г.² въвежда специално посветената на териториалния подход цел на политиката „Европа по-близо до гражданите чрез насърчаване на устойчиво и интегрирано развитие на всички видове територии и местни инициативи“. Тази нова цел се изпълнява чрез инструменти за интегрирано териториално развитие на базата на стратегии за териториално и местно развитие. С тези инструменти могат да се подкрепят и останалите цели на политиката, посочени в Регламента.

В съответствие с изискванията на Регламента за определяне на общоприложимите разпоредби отговорност за тези стратегии носят компетентните териториални органи, като тези териториални органи подбират или участват в подбора на операциите, които ще бъдат финансирани в изпълнение на териториалните стратегии, когато списъкът на операциите, които ще получават подкрепа, не е

¹ Заинтересовани страни са всички физически и юридически лица, включително неформални сдружения, на съответната територия

² Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 година за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика“

включен в тях.

Интегрираният териториален подход в България се прилага чрез инструмента интегрирани териториални инвестиции (ИТИ) на базата на Интегрирани териториални стратегии за развитие на регионите за планиране от ниво NUTS 2 (ИТСР), като видовете дейности, които ще се подкрепят, трябва да бъдат в съответствие с ИТСР от ниво NUTS 2 (подход „отдолу-нагоре“).

ИТСР са разработени за всеки един от шестте региона за планиране от ниво 2, съгласно изискванията на Закона за регионално развитие (ЗРР), като определят средносрочните цели, приоритети и перспективи за устойчиво интегрирано регионално и местно развитие на територията на съответния регион за планиране. ИТСР на шестте региона за планиране от ниво 2 могат да бъдат намерени на следния адрес: <https://www.eufunds.bg/bg/oprd/node/11503>.

Всеки регион за планиране в страната разполага с определен бюджет от програмите, съфинансирани от фондовете на ЕС за периода 2021-2027 г. за изпълнение на своята стратегия, с който ще се финансира набор от мерки в изпълнение на стратегиите. Компетентните териториални органи, които отговарят за ИТСР съгласно изискванията на Регламента, са регионалните съвети за развитие (вж. т. 2 Правна и институционална рамка за прилагане на подхода).

Тъй като ИТСР са документи с широк териториален обхват и включват широк набор от мерки, които могат да бъдат финансирани от различни източници, прилагането на подхода изисква изготвяне на **Обща програмна концепция за принос на фондовете от ЕС към ИТСР** за всеки регион. Общата програмна концепция за принос на фондовете от ЕС е съвкупност от свързани и допълващи се концепции за ИТИ, одобрени от РСР, които представляват най-подходящата комбинация от ресурси и мерки, финансирани със средства от европейските фондове, насочени към решаването на проблеми с лимитиращ характер за развитието на конкретния регион и/или към усвояването на наличните потенциали и ресурси в изпълнение на ИТСР.

На практика, настоящата процедура представлява процес по актуализация на изготвените Общи програмни концепции за принос на фондовете от ЕС към ИТСР на всеки регион.

Концепцията за ИТИ представлява една или повече проектни идеи за една или няколко дейности/инвестиции, които в комбинация помежду си или с други осъществени или предстоящи инвестиции³ на дадена територия с общи характеристики и/или потенциали за развитие, служат за осъществяването на конкретна цел или приоритет от ИТСР на съответния регион за планиране от ниво 2.

Комбинирана концепция за ИТИ е концепция за ИТИ, за която е изпълнено поне едно от следните условия:

а) концепцията съдържа проектна идея / проектни идеи с интегрирани мерки от различни сектори (здравеопазване, социални услуги, култура, образование, транспорт, жилищно настаняване,

³ По смисъла на дефиницията инвестиции, които са в процес на изпълнение, но не са приключили, се считат за предстоящи инвестиции.

икономика, околна среда⁴, туризъм, пазар на труда);

б) концепцията съдържа проектна идея, в чиято подготовка и/или изпълнение участват в партньорство поне два от следните видове заинтересовани страни: публичен орган⁵, частно-правен субект, юридическо лице с нестопанска цел;

в) концепцията съдържа проектна идея, изпълнявана в партньорство, която адресира нуждите на повече от една община;

г) концепцията съдържа проектни идеи, които се финансират от повече от една програма, съфинансирана от европейските фондове за споделено управление.

Концепции за ИТИ, които не отговарят на дефиницията за комбинирани концепции, следва да докажат интегриран ефект и синергия с други проектни идеи на същата територия – напр. осъществени или в процес на реализация инфраструктурни проекти или бъдещи инфраструктурни или „меки“ мерки с осигурено финансиране (независимо от източника), за да бъдат допустими за участие в процедурата за подбор за концепции за ИТИ.

Комбинираните концепции за ИТИ ще се финансират с приоритет (вж. т. 5 Механизъм за изпълнение).

Кандидат с концепция за ИТИ е този, който подава концепцията в системата ИСУН.

Партньор в концепция за ИТИ е всяко лице, което изпълнява дейности по подготовката и реализацията на концепцията и разходва средства. Партньор в концепция за ИТИ, който е предвидено да изпълнява дейности по финансиращите програми, следва да бъде допустим бенефициент по съответната програма. В случай на концепции, изпълнявани в партньорство, следва да бъде определен **водещ партньор** в подписаното Споразумение за партньорство. **Водещ партньор по настоящата процедура следва да бъде само общинска администрация от посочените 40 градски общини (Вж. т. 3 „Териториален обхват“), която изпълнява функцията на кандидат и подава концепцията в системата ИСУН. В реализацията на една концепция за ИТИ не могат да участват повече от 5 партньора (кандидат/водещ партньор и 4 партньора).**

Операция е проект по съответната участваща програма, а в контекста на финансовите инструменти е финансовата подкрепа, предоставена от съответния финансов инструмент на крайните получатели.

2. ПРАВНА И ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ПОДХОДА

С Решение на Министерския съвет № 335 от 7 юни 2019 г., изменено с Решение № 496 на

⁴ Задължителните съпътстващи мерки за зелена градска инфраструктура в случай на интервенции в сгради по ПРР не се считат за мерки от сектор „околна среда“.

⁵ За целите на настоящите Единни указания под публичен орган се разбират държавните и общински администрации, второстепенните разпоредители с бюджет, както и образователни, здравни, социални, културни и научноизследователски организации, които са под контрола и управлението на държавата или общините. Държавни и общински предприятия, които не влизат в обхвата на образователния, здравния, социалния, културния и научноизследователския сектор, се считат за частно-правни субекти.

Министерския съвет от 21 юли 2020 г., е предвидено всяка от програмите, съфинансирани от Европейския социален фонд+, Европейския фонд за регионално развитие и Кохезионния фонд за програмен период 2021-2027 г., с изключение на Програмата за транспортна свързаност, Програмата за храни и основно материално подпомагане и Програмата за техническа помощ, да заделят ресурс в размер на поне 10 % от финансовата си алокация за осъществяване на интегрирани подходи за териториално развитие, т. е. за инструмента ИТИ.

Водещата програма по прилагане на подхода ИТИ, съгласно Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие (ППЗРР), е Програма „Развитие на регионите“ 2021-2027 г.

В изпълнението на подхода участват различни органи на национално и регионално ниво, както следва:

Регионален съвет за развитие (РСР)

РСР на всеки от регионите от ниво NUTS 2 е териториалният орган, който отговаря за ИТСР и участва в подбора на мерките за финансиране съгласно изискванията на Регламента. Това участие се осъществява чрез подбор на концепции за ИТИ (вж. т. 5 „Механизъм за изпълнение на интегрирания териториален подход в България“).

Членовете в състава на РСР са определени съгласно чл. 18 от ЗРР. При приемане на решения, свързани с подбор на концепции за ИТИ (чл. 19, ал. 1, т. 3 от ЗРР), част от наблюдателите (съгласно чл. 18 ал. 14 от ЗРР) имат право на глас, като в този случай съставът на РСР се нарича „широк състав“.

Работата на РСР се подпомага от експертен състав, съставен от три отделни звена със специфични функции:

Звеното за медиации съдейства за сформирането на партньорства между заинтересованите страни на регионално ниво и осъществява координация в процеса на подготовка на концепции за интегрирани териториални инвестиции; провежда разяснителни кампании и информационни дейности за популяризиране възможностите за реализация на интегрирани териториални инвестиции; отговаря за информационната стратегия на регионалния съвет за развитие при запознаването на общността с интегрирания териториален подход и с условията и реда за получаване на писма за подкрепа по смисъла на чл. 19, ал. 1, т. 3 от ЗРР. Всички заинтересовани страни и потенциални кандидати/партньори могат да се обръщат към Звената за медиации, когато имат нужда от информация, съдействие при подготовката на своите проектни идеи или при намирането на партньори за подготовката и реализацията на концепции за ИТИ. *Функциите на звената за медиации се осъществяват от Областните информационни центрове, разположени в областните градове.* Списък с всички ОИЦ в страната и техните контакти може да бъде намерен на следния адрес: <https://www.eufunds.bg/bg/oic-page>.

Звеното за публични консултации организира и провежда обществени консултации и представяния, свързани с разглеждане и обсъждане на подадените концепции за ИТИ. Чрез тях се осигурява участието на местните общности в процеса на подбор, като мненията и коментарите от

обсъжданията се представят на широкия състав на РСР, който трябва да ги вземе под внимание преди да одобри Общата програмна концепция за приноса на фондовете на ЕС към ИТСР. ***Функциите на звената за публични консултации се осъществяват от Областните информационни центрове, разположени в областните градове.***

Звеното за предварителен подбор се състои от представители на управляващите органи на програмите, съфинансирани от европейските фондове за споделено управление, които участват в изпълнението на интегрирания териториален подход чрез финансиране на проекти по инструмента ИТИ. Звеното извършва проверка за административно съответствие и допустимост и приоритизация на концепциите за ИТИ в съответствие с критериите по т. 9.

Финансиращи програми

- **Волеша програма** - Програма „Развитие на регионите“ 2021-2027 (ПРР). Управляващ орган (УО) на ПРР 2021-2027 е Главна дирекция „Стратегическо планиране и програми за регионално развитие“ в Министерство на регионалното развитие и благоустройството. УО на водещата програма осъществява цялостната координация по изпълнение на подхода ИТИ.

- Програма „Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация“ 2021-2027 г. (ПНИДИТ) с УО Главна дирекция „Европейски фондове за конкурентоспособност“ в Министерство на иновациите и растежа;

- Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ 2021-2027 (ПКИП) с УО Главна дирекция „Европейски фондове за конкурентоспособност“ в Министерство на иновациите и растежа;

- Програма „Образование“ 2021-2027 г. (ПО) с УО Изпълнителна агенция „Програма за образование“;

- Програма „Околна среда“ 2021-2027 г. (ПОС) с УО Главна дирекция „Оперативна програма Околна среда“ в Министерство на околната среда и водите;

- Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021-2027 г. (ПРЧР) с УО Главна дирекция „Европейски фондове, международни програми и проекти“ в Министерство на труда и социалната политика.

3. ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ

Инструментът ИТИ се изпълнява на територията на цялата страна, при съблюдаване на допустимия териториален обхват на съответните програми.

В тази връзка следва да се има предвид, че във фокуса на ПРР 2021-2027 г. са градските общини в България. Съвместно с Министерство на земеделието е определена нова дефиниция за **селска община - община, в която няма населено място с повече от 15 000 жители.**

Доколкото градското развитие е предмет на специални разпоредби, съгласно чл. 11 от

Регламент (ЕС) 2021/1058 от 24 юни 2021 година относно Европейския фонд за регионално развитие и относно Кохезионния фонд, Приоритет 1 „Интегрирано градско развитие“ на ПРР е насочен изцяло към десетте големи градски общини в страната, както следва: Видин, Плевен, Русе, Велико Търново, Варна, Бургас, Стара Загора, Пловдив, Столична община и Благоевград. В тази връзка изпълнението на Приоритет 1 на ПРР е предмет на отделни указания извън обхвата на интегрирания териториален подход, описан в настоящите Указания.

Същевременно, за да се осигури по-висока степен на интегрираност и синергия при прилагането на този подход, част от финансовите ресурси за изпълнението на Приоритет 1 са предназначени за подпомагане на участието на десетте най-големи градски общини и/или заинтересовани страни от тяхната територия в инструмента ИТИ. По този начин се осигурява възможност за ефективното им включване в процесите на интегрирано териториално развитие.

Всички останали общини на територията на страната (селски и градски) са допустими за финансиране по Приоритет 2 на ПРР, с някои изключения по отношение на селските общини, както е описано по-долу.

ВАЖНО!

По настоящата процедура по Приоритет 1 и Приоритет 2 на ПРР са допустими за финансиране само дейности за:

- **Енергийна ефективност и устойчиво обновяване на многофамилни жилищни сгради;**
- **Здравна инфраструктура;**
- **Образователна инфраструктура;**
- **Социална инфраструктура;**
- **Жилищно настаняване.**

Всички гореизброени дейности са допустими за финансиране по Приоритет 2 на ПРР на територията на 40-те средно големи и по-малки градски общини:

1. Айтос	15. Кърджали	29. Свиленград
2. Асеновград	16. Кюстендил	30. Свищов
3. Ботевград	17. Ловеч	31. Севлиево
4. Велинград	18. Лом	32. Силистра
5. Враца	19. Монтана	33. Сливен
6. Габрово	20. Нова Загора	34. Смолян
7. Горна Оряховица	21. Пазарджик	35. Троян
8. Гоце Делчев	22. Панагюрище	36. Търговище
9. Димитровград	23. Перник	37. Харманли
10. Добрич	24. Петрич	38. Хасково
11. Дупница	25. Пещера	39. Шумен

12. Казанлък	26. Разград	40. Ямбол
13. Карлово	27. Самоков	
14. Карнобат	28. Сандански	

ВАЖНО!

На територията на селски общини по ПРР ще бъдат финансирани само мерки за здравна инфраструктура и енергийна ефективност и устойчиво обновяване на многофамилни жилищни сгради. В концепции за ИТИ могат да бъдат включвани и мерки за социална инфраструктура на територията на селски общини по ПРР, като съответните разходи ще бъдат допустими след официално подаване на предложение за изменение на ПРР към службите на Европейската комисия, в което се предлага разширяване на териториалния обхват на дейностите за социална инфраструктура.

4. ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ И ФИНАНСОВО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПОДХОДА

Индикативният размер на средствата от заделения за ИТИ ресурс от програмите, който ще бъде разпределен в рамките на настоящата процедура за подбор, е представен в таблицата по-долу.

ИНДИКАТИВЕН ОБЩ БЮДЖЕТ ЗА ПРОЦЕДУРАТА - ПО РЕГИОНИ (в лева)								
Регион	ПРР		ПО	ПОС	ПКИП	ПНИИДИТ	ПРЧР	
	П 1	П 2						
СЗР	Видин	25 964 988,52	192 517 225,37	28 238 016	47 339 764,80	143 027 317,05	25 283 513,19	78 475 921,00
	Плевен	2 285 070,91						
СЦР	Русе	1 651 459,30	170 087 397,56	25 284 280	45 388 512,75		25 283 513,19	78 475 921,00
	Велико Търново	23 461 625,89						
СИР	Варна	1 888 083,56	135 258 021,08	25 848 316	39 538 813,85		25 283 513,19	78 475 921,00
ЮИР	Бургас	1 905 093,09	121 781 316,11	24 698 016	42 935 710,59		25 283 513,20	78 475 921,00
	Стара Загора	1 614 741,28						
ЮЦР	Пловдив	15 401 445,06	125 777 903,04	22 576 136	63 753 139,40		25 283 513,20	78 475 921,00
ЮЗР	Столична	2 729 745,51	134 599 334,03	27 657 792	22 039 700,58	19 297 335,56	30 701 406,44	24 072 436,00
	Благоевград	26 287 040,64						
ОБЩО	103 189 293,76		880 021 197,19	154 302 556	260 995 641,97	162 324 652,61	157 118 972,41	416 452 041,00

ВАЖНО!⁶

Разпределението в таблицата е индикативно.

Посочените ресурси по отделните програми са предвидени за финансирането на проектни предложения в съответствие с одобрените концепции за ИТИ с приоритет на проектните предложения от комбинираните концепции.

В случай че след оценката и приоритизацията на концепции за ИТИ в рамките на **фаза 1** остане свободен финансов ресурс в някой от регионите по някоя от програмите, по преценка на съответния УО, координирано с останалите УО и при спазване на принципа на равнопоставено третиране на одобрените концепции от всеки регион, той може да бъде използван в следната последователност:

1. пренасочен за финансиране на резервни комбинирани концепции от друг(и) регион(и) от същия вид, при условие, че се осигурява финансиране от всички програми, по които е заявено финансиране за конкретната комбинирана концепция за ИТИ, по реда на тяхното класиране;
2. насочен към комбинирани концепции за ИТИ от същия регион, за които по една или повече от програмите не е налично финансиране, по реда на тяхното класиране;
3. пренасочен към комбинирани концепции за ИТИ от друг(и) регион(и) от същия вид, за които по една или повече от програмите не е налично финансиране, по реда на тяхното класиране;
4. обединен с остатъчен ресурс от друг/и регион/и и изразходван за финансиране на концепции за ИТИ, които не са комбинирани, по реда на тяхното класиране, на територията на цялата страна;

В случай че след оценката на проектните предложения в съответствие с комбинирани концепции за ИТИ на **фаза 2**, остане свободен финансов ресурс в някой от регионите по някоя от програмите, по преценка на съответния УО и координирано с останалите УО, той може да бъде използван в следната последователност, като бъде:

1. пренасочен към резервни комбинирани концепции от същия регион за финансиране на проектни предложения по реда на тяхното класиране, при условие че се осигурява финансиране от всички програми, по които е заявено финансиране за конкретната комбинирана КИТИ.
2. пренасочен към резервни комбинирани концепции от друг(и) регион(и) от същия вид за финансиране на проектни предложения от резервни комбинирани концепции, по реда на тяхното класиране, при условие че се осигурява финансиране от всички програми, по които е заявено финансиране за конкретната комбинирана КИТИ.
3. насочен към комбинирани КИТИ от същия регион, по реда на тяхното класиране, за които по една или повече от програмите не е налично финансиране.
4. насочен към комбинирани КИТИ от друг(и) регион(и) от същия вид, по реда на тяхното класиране, за които по една или повече от програмите не е налично финансиране.
5. обединен с остатъчен ресурс от друг/и регион/и от същия вид и да бъде изразходван за финансиране на проектни предложения в съответствие с концепции за ИТИ, по реда на тяхното класиране, които не са комбинирани, на територията на цялата страна.

Не е допустимо преразпределяне на средства от по-слабо развити региони към региона в преход (ЮЗР).

Ресурсът по процедурата може да бъде преразпределен и/или променен в зависимост от напредъка и степента на изпълнение на проектните предложения, разработени в съответствие с одобрени концепции за ИТИ след проведената пилотна процедура в изпълнение на подхода – на базата на

⁶ Посоченото е неприложимо по отношение на финансовия ресурс по Приоритет 2 на ПК ИП.

направен анализ всеки УО може да преразпредели или промени ресурса по настоящата процедура за съответната програма след съгласуване с останалите УО.

УО на финансираща програма може да оттегли свободния финансов ресурс след втората покана за финансиране на проектни предложения по съответната програма на национално ниво извън подхода ИТИ, в случай на наличен свободен ресурс и липса на одобрени концепции за ИТИ.

ВАЖНО по отношение на финансовия ресурс по Приоритет 2 на ПКИП!

В рамките на настоящата процедура по отношение на концепции с включени дейности по ПКИП не се изисква да се заявява финансов ресурс по програмата.

При обявяване на процедурата на подбор на проектни предложения от УО на ПКИП по реда на ЗУСЕФСУ (Фаза 2), **приоритетно** ще се финансират предприятия, които ще реализират проектите си на територии:

- по отношение на които има одобрена комбинирана КИТИ със заявено финансиране по ПКИП;
- по отношение на които има резервна комбинирана КИТИ със заявено финансиране по ПКИП.

Следва да се има предвид, че ресурсът по Приоритет 1 на ПРР, включен в таблицата, може да бъде изразходван само за инвестиции на територията на десетте големи градски общини от обхвата на Приоритет 1 (вж. т. 3 „Териториален обхват“).

ВАЖНО!

За участието на партньори от десетте големи градски общини по Приоритет 1 „Интегрирано градско развитие“ на ПРР в концепции за ИТИ се използват средствата на съответните градски клъстери в рамките на бюджета на Приоритет 1, само когато инвестициите се осъществяват на територията на десетте големи градски общини.

В случай на предвидени инвестиции на територията на останалата част от страната се използва бюджетът на Приоритет 2, независимо от седалището на кандидата/партньора.

За одобрението на концепции за ИТИ с необходимост от финансиране със средства от Приоритет 1 се прилага процедурата, описана в настоящите Единни указания.

Следва да се има предвид, че средствата за всяка от общините в клъстерите, които вече са ангажирани в рамките на проведената пилотна/първа процедура за подбор на концепции за ИТИ, не попадат в обхвата на настоящата процедура.

ВАЖНО!

Предвиденият размер на БФП за всички дейности с финансиране от ПРР в една концепция за ИТИ не може да надвишава 25% от заделения за конкретния регион индикативен бюджет по Приоритет 2 на ПРР, независимо от вида на мерките и броя на партньорите, включени в нея.

5. МЕХАНИЗЪМ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ИНТЕГРИРАНИЯ ТЕРИТОРИАЛЕН ПОДХОД

Интегрираният териториален подход се изпълнява чрез следните последователни стъпки:

- Оформяне на Обща програмна концепция за приноса на фондовете от ЕС към ИТРС чрез

набиране, подбор и одобрение на концепции за ИТИ по реда на ЗРР (Фаза 1);

- Набиране, оценка и изпълнение на проектни предложения, разработени в съответствие с одобрените концепции за ИТИ, по реда на Закона за управление на средствата от европейските фондове при споделено управление (ЗУСЕФСУ) (Фаза 2).

С оглед максимално оползотворяване на потенциала на интегрирания териториален подход за адресиране на териториалните нужди, в концепции за ИТИ могат да бъдат включвани и дейности, за които производството по предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по реда на ЗУСЕФСУ вече е стартирало, както и проекти в процес на изпълнение, финансирани по някоя от програмите по т. 4.

ВАЖНО!

Настоящите Единни указания имат за цел да представят общия подход и логическата последователност на стъпките, отнасящи се до подбора на концепции за ИТИ и разработването (актуализацията) и одобрението на Обща програмна концепция за приноса на фондовете от ЕС към ИТСР. Изискванията и правилата за подготовка, подаване, оценка, предоставяне на финансиране и изпълнение на конкретни проектни предложения ще бъдат предмет на отделни Насоки за кандидатстване, разработени от съответните УО на участващите програми.

5.1. Подготовка и подбор на концепции за ИТИ

Подборът на концепции за ИТИ се осъществява съгласно изискванията и сроковете, регламентирани в Приложение № 4 на ППЗРР, както и в настоящите Указания.

Основните стъпки в процеса, представени на схемата по-горе, са следните:

Подготовка и подаване на концепции за ИТИ

Заинтересованите страни разработват концепции за ИТИ (самостоятелно или в партньорство) чрез попълване на формуляр за кандидатстване, в съответствие с изискванията по отношение на съдържането им и съгласно регламентирания начин за тяхното подаване, посочени в т. 6 „Подготовка и подаване на концепции за ИТИ“.

Подбор на концепции за ИТИ

Проверка за административно съответствие и допустимост – Проверката за административно съответствие и допустимост на всички подадени концепции за ИТИ започва в рамките на 10 работни дни от изтичане на крайния срок, определен в Указанията, съгласно разпоредбите на т. 3.2 и т. 3.3 на Приложение № 4 към чл. 39, ал. 4 от ППЗРР и по критериите за административно съответствие и допустимост, посочени в т. 9 „Критерии и методика за подбор и приоритизация“ от настоящите Указания, като се отбелязва „Да“, „Не“ или „Н/П“ (не е приложимо). На проверка подлежат само концепциите, подадени в рамките на определения в т. 10 срок за кандидатстване.

При установяване на липса на документи и/или друга нередовност, непълноти и/или несъответствия на документите по критериите за административно съответствие и допустимост на кандидата се изпраща уведомление за установените нередовности с разумен срок за тяхното отстраняване, който не може да бъде по-кратък от 5 работни дни. Неотстраняването им в срок може да доведе до отхвърляне на концепцията за ИТИ. Концепция за ИТИ, която получи оценка „Не“ по който и да е критерий, се отхвърля.

Списъкът на концепциите за ИТИ, отхвърлени на етапа на проверка на административното съответствие и допустимостта, се публикува на интернет страницата на водещата програма и на Единния информационен портал и в ИСУН, а за недопускането се съобщава на всеки кандидат, включен в списъка, в срок до 10 дни от приключване на проверката на административното съответствие и допустимостта. В списъка се посочват и основанията за отхвърлянето им.

Въз основа на извършената проверка за административно съответствие и допустимост се изготвят три списъка, както следва:

- 1) Списък на концепции за ИТИ, **отхвърлени на етап проверка на административно съответствие и допустимост** съгласно утвърдените критерии;
- 2) Списък на комбинирани концепции за ИТИ, които отговарят на критериите за административно съответствие и допустимост;
- 3) Списък на концепции за ИТИ, които не са комбинирани и отговарят на критериите за административно съответствие и допустимост.

Срокът за извършване на проверката е до 15 работни дни, като спира да тече за времето за изискване и получаване на пояснения или допълнителна информация от кандидатите.

Приоритизиране от Звеното за предварителен подбор

Комбинираните концепции за ИТИ, които отговарят на критериите за административно

съответствие и допустимост, се проверяват и оценяват от Звената за предварителен подбор по критериите за приоритизация, посочени в т. 9 „Критерии и методика за подбор и приоритизация“ от настоящите Указания. В допълнение, членовете на Звената за предварителен подбор, които представляват УО на ПОС 2021-2027 г. извършват приоритизация по критериите, посочени в т. 9 и на концепции за ИТИ с проектни идеи по ПОС 2021-2027 г., които не са комбинирани и отговарят на критериите за административно съответствие и допустимост.

Срокът за извършване на приоритизацията е до 20 работни дни.

ВАЖНО!

На приоритизация подлежат **само комбинираните** концепции за ИТИ, преминали успешно проверката за административно съответствие и допустимост, както и концепции за ИТИ, които не са комбинирани и включват дейности само по Програма „Околна среда“, преминали успешно проверката за административно съответствие и допустимост.

Публично обсъждане

Едновременно с процеса на приоритизиране от Звеното за предварителен подбор на комбинираните концепции за ИТИ се провеждат публични дискусии по места, извършвани съгласно разпоредбите на т. 3.5 на Приложение № 4 към чл. 39, ал. 4 от ППЗРР и в съответствие с посочените изисквания в т. 7 „Публично обсъждане“ на настоящите Указания. **На публично обсъждане подлежат всички концепции за ИТИ, които са преминали успешно проверката за административно съответствие и допустимост.** Кандидатите с концепции за ИТИ участват в процеса, като предприемат мерки за популяризиране на своите концепции и присъстват на обсъжданията, организирани от Звеното за публични консултации.

Общите програмни концепции за приноса на фондовете на ЕС към ИТСР на 6-те региона от ниво 2 са одобрени след приключване на първата процедура за подбор на Концепции за ИТИ.

Актуализация на Общата програмна концепция за приноса на фондовете на ЕС към ИТСР на съответния регион от ниво 2

Актуализацията на Общата програмна концепция се оформя въз основа на резултатите от проверката за административно съответствие и допустимост и приоритизирането от страна на Звеното за предварителен подбор на концепциите за ИТИ по настоящата процедура. В допълнение към списъците, които са част от вече одобрената при първата процедура Обща програмна концепция за приноса на фондовете на ЕС към ИТСР на региона, се включват още три нови списъка с концепции за ИТИ в резултат на текущата процедура, както следва:

- списък с комбинирани концепции за ИТИ и получените от тях точки;
- списък с концепции за ИТИ, които не са комбинирани;
- списък с концепции за ИТИ, които не са комбинирани и включват дейности само по Програма „Околна среда“ и получените за тях точки.

За концепциите, които не са комбинирани, Общата програмна концепция съдържа обобщена обосновка за техния интегриран характер и се изготвя в рамките на 5 работни дни.

Обсъждане и одобрение на актуализацията на Общата програмна концепция за приноса на фондовете на ЕС към ИТСП на съответния регион от ниво 2

Осъществява се съгласно т. 5 на Приложение № 4 към чл. 39, ал. 4 от ППЗРР, като под внимание се вземат резултатите от проведените публични обсъждания, както е описано в т. 7 „Публично обсъждане“ от настоящите единни указания.

При обсъждането на Общата програмна концепция всеки член на широкия състав на регионалния съвет за развитие оценява приноса към развитието на региона на всяка комбинирана концепция за ИТИ в съответствие с критериите за приоритизация от широкия състав, описани в т. 9 „Критерии и методика за подбор и приоритизация“ от настоящите Указания.

Окончателното класиране на концепциите в списъка с комбинирани концепции за ИТИ се определя на база на резултатите от приоритизацията, извършена от Звеното за предварителен подбор, и оценката на приноса на всяка концепция за ИТИ, извършена от всеки член на широкия състав на РСР, чрез методологията, описана в т. 9 „Критерии и методика за подбор и приоритизация“. Получените резултати при приоритизирането на комбинираните концепции за ИТИ от Звеното за предварителен подбор и от широкия състав на РСР имат равна тежест при формирането на крайния резултат и оформянето на финалния списък.

В случай на концепции за ИТИ с равна оценка съгласно методологията, се прилага Процедурата за приоритизация на концепции за ИТИ с равна финална оценка, описана в т. 9.3. Критерии за приоритизация на комбинирани концепции за ИТИ от широкия състав на РСР.

ВАЖНО!

Концепциите от списъците с концепции за ИТИ, които не са комбинирани, могат да получат финансиране на Фаза 2 съгласно т. 6.5 от Приложение № 4 на ППЗРР след като бъдат финансирани комбинираните концепции за ИТИ, при наличие на финансов ресурс, определен от Управляващия орган на съответната програма.

Процедурата по подготовка и подбор на концепции за ИТИ и актуализация и одобрение от Регионалния съвет за развитие на Обща програмна концепция за приноса на фондовете от ЕС към ИТСП на съответния регион приключва с публикуването на одобрената актуализирана Обща програмна концепция за приноса на фондовете на ЕС, заедно със съпътстващите я списъци с концепции за ИТИ (и от двете проведени процедури). Списъците към одобрената актуализирана Обща програмна концепция за приноса на фондовете на ЕС са отделни от списъците към одобрената първа версия на Общата програмна концепция за приноса на фондовете на ЕС.

Одобрената Обща програмна концепция за приноса на фондовете на ЕС се публикува на интернет страницата на всяка от финансиращите програми и/или на Единния информационен портал и в ИСУН в срок от 5 работни дни от приключването на процедурата по подбор.

5.1.1. Подаване и подбор на концепции за ИТИ с финансиране от Приоритет 1 на ПРР

Градските общини по Приоритет 1 (Видин, Плевен, Русе, Велико Търново, Варна, Бургас, Стара Загора, Пловдив, Столична община и Благоевград) или заинтересовани страни на тяхната територия могат да бъдат партньори на общини от 40-те градски общини за изпълнението на концепции за ИТИ в съответствие с ИТСР на съответния регион за планиране от ниво 2. По този начин се разширяват възможностите пред заинтересованите страни от територията на 10-те градски общини, тъй като осигуряват достъп до ресурс за изпълнението на допълващи или меки мерки. Перспективите при изпълнението на такива проекти предопределят постигането на по-голямо въздействие и мащаб в сравнение с възможността те да бъдат изпълнявани самостоятелно на територията само на една община или в рамките на градския клъстер⁷. Потенциалните бенефициенти по Приоритет 1 разполагат със следните възможности за участие като партньори в концепции за ИТИ в рамките на настоящата процедура:

- i. с проектна идея, която да бъде финансирана с ресурса от бюджета на съответната община от градския клъстер, заделен за участие в концепции за ИТИ, когато дейностите се реализират на територията на градска община от клъстера;
- ii. с проектна идея, допустима за финансиране от другите програми (извън ПРР), участващи в интегрирания териториален подход;
- iii. с мерки или проекти, финансирани със собствен принос или други средства.
- iv. Възможни са и комбинации между няколко или всички от гореизброените варианти.

Когато проектната идея е предвидена за финансиране с ресурса на община от градския клъстер, заделен за участие в концепции за ИТИ (проектна идея по т. i), ще се прилага процедурата за подбор, описана в т. 5.1, но с една допълнителна стъпка, за да се гарантира съответствието с Плана за интегрирано развитие на общината (ПИРО): заинтересованата страна подава към съответната община искане в свободен текст за потвърждаване на съответствието на проектната идея с ПИРО. В искането задължително се представя следната информация:

- ✓ Кратко описание на концепцията за ИТИ и конкретните проектни идеи, които се предлага да се финансират със средства от Приоритет 1;
- ✓ Кратко описание на дейностите от всяка проектна идея, които се предлага да се финансират със средства от Приоритет 1 на ПРР;
- ✓ Място на реализация на дейностите (включително посочване на конкретните обекти на интервенция, когато е приложимо);
- ✓ Размер на необходимия ресурс за реализация на дейностите, включително разбивка в

⁷ В ПРР десетте големи градски общини са групирани в 4 клъстера и бюджетът на Приоритет 1 е разпределен между клъстерите. Допълнителна информация може да бъде намерена в текста на програмата на следния адрес: <https://bgregio.eu/wps/portal/operativna-programa/regional-development-program-2021-2027/planning-programming-prd-2021-2027>

случай на различни източници на финансиране с посочване на конкретния източник;

✓ Обосновка за съответствието с ПИРО.

За одобрението на проектни идеи по т. і за включване в концепции за ИТИ ще се следва кратка и опростена процедура, предвид по-дългия срок, който е необходим за одобрението на проектни предложения в рамките на концепции за ИТИ. Идеите по т. і ще се одобряват от страна на Звеното за подбор⁸ в съответната община, което в кратки срокове (не повече от 7 работни дни) проверява съответствието на идеята с градската стратегия (ПИРО) и при положителен резултат издава становище за съответствие на проектна/и идея/и, включена/и в концепция за ИТИ с ПИРО на общината. Наличието на такова становище е задължително условие за одобрение на концепции за ИТИ в рамките на настоящата процедура, когато в тях са включени проекти идеи с източник за финансиране Приоритет 1 на ПРР (т. і по-горе), което ще бъде проверявано от Звената за предварителен подбор към РСР.

5.1.2. Подаване и подбор на концепции за ИТИ, в случай на финансиране с финансови инструменти

Комбинирани концепции за ИТИ, в които освен дейности, предложени за финансиране с безвъзмездни средства от участващите програми са включени и дейности с финансиране от финансови инструменти, преминават през описаната по-горе процедура за подготовка и подбор (т. 5.1). За такива концепции не е необходимо да се прилагат условията, разписани в настоящата точка.

Същевременно за концепциите за ИТИ, които не са преминали през процедурата за подбор по т. 5.1 и за които се очаква да се финансират **само със средства от финансов инструмент или с комбинация от финансов инструмент и безвъзмездна помощ в рамките на единична операция по финансов инструмент** съгласно чл. 58, пар. 5 от Регламент (ЕС) № 2021/1060, процедурата по т. 5.1 не е необходимо се прилага, тъй като техният подбор се осъществява изцяло от субектите, изпълняващи финансовите инструменти по правилата, приложими за финансовите инструменти. Такива концепции могат да се подават текущо и извън срока по т. 10, като за тях широкият състав на РСР одобрява становища, с които удостоверява съответствието им с приоритетите на ИТСП на съответния регион. Становищата се подписват от председателя на съответния регионален съвет за развитие съгласно чл. 39, ал. 8 от ППЗРР.

В тази връзка Фондът на фондовете и съответните финансови посредници ще дадат указания за начина на подаване на такива концепции за ИТИ.

5.1.3. Подаване и подбор на концепции за ИТИ с финансиране от Приоритет 2 на ПКП

⁸ Отговорния териториален орган по Приоритет 1 на ПРР е конкретната община, като в общините се създават специални звена за изпълнение на функциите, свързани с подбора на проектни идеи по Приоритет 1 на ПРР – Звена за подбор.

За комбинирани концепции за ИТИ, в които са включени дейности с финансиране чрез безвъзмездна финансова помощ по линия на ПК ИП, **не се изисква от страна на допустимите кандидати - предприятия да участват във фазата на подбор на концепции за ИТИ (Фаза 1).**

В концепцията⁹ **ведещият партньор следва да представи описание на допустимите по Приоритет 2 на ПК ИП дейности, за които е заявена готовност за участие от страна на целевата група при обявяването на процедура за подбор от УО на програмата (фаза 2).** Заявената готовност за участие на представители на целевата група следва да бъде удостоверена от страна на водещия партньор по подходящ начин, например, чрез **проведено проучване**¹⁰ сред предприятията от територията на съответния регион.

5.2.Подготовка, подаване и оценка на проектни предложения (фаза 2)

Предоставянето на финансова подкрепа чрез БФП на одобрените за финансиране комбинирани концепции за ИТИ се извършва от управляващите органи на съответните програми, участващи в подхода, по реда на ЗУСЕФСУ, като за целта се подготвят и публикуват отделни Насоки за кандидатстване (документи по чл. 26, ал. 1 от ЗУСЕФСУ), в съответствие с нуждите според одобрените концепции за ИТИ и съгласно Индикативните годишни работни програми на финансиращите програми. При обявяването на процедурите за предоставяне на БФП в съответствие с одобрени комбинирани концепции за ИТИ УО на участващите програми се стремят да планират отделните процедури така, че да се осигури координация и синхрон между изпълнението на дейностите според планираните в концепциите графици.

Оценката на проектни предложения в съответствие с одобрените концепции за ИТИ се извършва от съответния Управляващ орган на финансираща подхода програма в съответствие с правилата на конкретната програма.

Преди предоставянето на безвъзмездна финансова помощ на одобрените проектни предложения съответните УО ще извършват проверка за двойно финансиране за избягване финансирането на едни и същи мерки със средства от различни публични източници.

5.2.1. Проектни предложения в съответствие с комбинирани концепции за ИТИ

Партньорите в одобрени комбинирани концепции за ИТИ, които ще изпълняват дейности, изискващи финансов принос от програмите, **стават конкретни бенефициенти**¹¹ за съответната дейност по съответните програми, по които е предложено да се финансират, съгласно т. 6.1 от Приложение № 4 от ППЗРР. В случай на наличие и на друг/други партньор/партньори за съответната

⁹ Както във Формуляра за кандидатстване, така и в Споразумението за партньорство.

¹⁰ Проучването може да бъде проведено от общината със съдействието на ОИЦ и/или други структури, в т.ч. местни браншови и работодателски организации.

¹¹ Посоченото е неприложимо за дейности по ПК ИП, включени в концепции за ИТИ, тъй като проектните предложения ще бъдат финансирани по ПК ИП след обявяване и провеждане на процедура на подбор съгласно чл. 25, ал. 1 т. 1 от ЗУСЕФСУ.

дейност в концепцията, той/те става/стават партньор/партньори на конкретния бенефициент за съответната дейност по финансиращата програма на фаза 2 при условията на ЗУСЕФСУ. Участниците от одобрени комбинирани концепции, за които не достига финансиране за някоя от дейностите по съответната програма, остават в резервен списък и при освобождаване на ресурс могат да получат БФП като конкретни бенефициенти и УО да ги покани да подадат проектни предложения, по реда на класиране на концепциите.

За проектни предложения на конкретни бенефициенти се прилагат **процедури на директно предоставяне на БФП** от УО на съответните финансиращи програми, като отделните проектни предложения се разглеждат в рамките на съответната процедура за директно предоставяне на БФП в съответствие с одобрените от РСР концепции за ИТИ, освен ако в специфичните правила по програми в раздел II не е указано друго.

Ще могат да бъдат финансирани проектните предложения, разработени съгласно одобрените комбинирани концепции за ИТИ до размера на наличния финансов ресурс по съответните програми.

Поканените да подадат проектни предложения конкретни бенефициенти ги изготвят и подават в съответствие с изискванията в публикуваните Насоки за кандидатстване (документи по чл. 26, ал. 1 от ЗУСЕФСУ) и в съответствие с предвиденото в одобрените концепции.

ВАЖНО!

Когато една или няколко от дейностите в рамките на одобрените за финансиране концепции попадат в обхвата на правилата по държавните помощи участниците (партньорите) в концепциите, които отговарят за изпълнението на тези дейности **могат да станат конкретни бенефициенти** (съответно другият/другите партньор/партньори за съответната дейност в концепцията може/могат да стане/станат партньор/партньори на конкретния бенефициент за съответната дейност) с одобрението на концепцията, като е необходимо да се провери тяхната допустимост спрямо правилата по държавните помощи.

Съответствието с правилата по държавните помощи е предмет на оценка от страна на УО на съответните програми на етапа на оценка/подбор на проектни предложения (фаза 2).

За всяка концепция съответният УО преценява дали и при какви условия конкретният участник в концепцията може да получи финансиране.

Когато в одобрената комбинирана концепция за ИТИ са предвидени дейности с финансиране от **Програма „Образование“**, участниците (партньорите) в концепциите, които отговарят за изпълнението на тези дейности, могат да станат конкретни бенефициенти по Програма „Образование“ (съответно другият/другите партньор/партньори за съответната дейност в концепцията може/могат да стане/станат партньор/партньори на конкретния бенефициент за съответната дейност). В този случай детайлна проверка за спазване на изискванията на режима на минимална помощ се извършва от УО на програмата на етапа на оценка на проектно предложение по съответната процедура за директно предоставяне на БФП, когато съответният участник следва да докаже съответствие с правилата за

минимална помощ.

В случаите, в които в концепциите участва публичен орган, който е администратор на помощта или може да поеме функциите на администратор на помощта, този публичен орган може да стане конкретен бенефициент (както и всички останали партньори, които не участват в изпълнението на дейности с икономически характер). Примери за такива случаи са мерките за здравна инфраструктура и оборудване, при които администратор на помощта е Министерството на здравеопазването или финансиращата съответното здравно заведение община; мерките за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради, в които част от собствениците изпълняват стопанска дейност и за които съответната община възлага обновяването на сградите.

Партньори от частния сектор, чийто статут (съгласно правна норма, концесия или друго ограничение) не позволява друг субект да изпълни дейността, могат да станат конкретни бенефициенти след проверка от страна на съответния УО. В този случай на етапа на оценка на проектните предложения партньорът ще може да получи финансиране по реда на процедура за директно предоставяне, само ако са изпълнени приложимите правила по държавните помощи.

Всеки случай, който не попада в посочените по-горе хипотези, подлежи на индивидуално разглеждане от съответния УО на финансиращата програма по отношение на специфичните изисквания на програмата, приложимите правила за държавни помощи и действащата нормативна уредба.

5.2.2. Подготовка, подаване и оценка на проектни предложения в съответствие с концепции за ИТИ, които не са комбинирани

Концепциите за ИТИ, съдържащи индивидуални проектни идеи за финансиране само от една програма, могат да получат финансиране при наличие на финансов ресурс след отпускане на БФП за проектните предложения от комбинирани концепции за ИТИ, одобрени за подкрепа от същата програма. За тях се провежда процедура за конкурентен подбор, освен ако в специфичните правила по програми в Раздел II не е предвидено друго. На фаза 2 УО на съответните програми публикуват Насоки за кандидатстване (документи по чл. 26, ал. 1 от ЗУСЕФСУ) с проектни предложения в съответствие с одобрени концепции за ИТИ, които не са комбинирани, а кандидатите от концепциите разработват съответни проектни предложения, които подават за подбор съгласно условията по публикуваните процедури.

6. ПОДГОТОВКА И ПОДАВАНЕ НА КОНЦЕПЦИИ ЗА ИТИ

В рамките на интегрирания териториален подход по настоящата процедура всички заинтересовани страни могат да инициират и участват в подготовката на концепции за ИТИ, при съобразяване със специфичните изисквания за допустимост на бенефициентите по отделните програми (когато има такива), описани в Раздел II.

Водеща функция в осъществяването на този процес има **Звеното за медиация към РСР**. То съдейства на заинтересованите страни като ги информира за възможностите за реализация на интегрирани териториални инвестиции, съдейства при сформирването на партньорства между заинтересованите страни на регионално ниво и осъществява координация в процеса на подготовка на концепциите.

Основна стъпка за подготовката на комбинирани концепции за ИТИ е **сформирването на партньорство между участниците в концепцията и сключването на споразумение за партньорство** (вж. Приложение А2 – Образец на Споразумение за партньорство за подготовка и изпълнение на концепцията за ИТИ). Образецът може да бъде допълван в зависимост от нуждите на партньорите, включително във връзка с конкретни финансови или други ангажименти по подготовката и изпълнението на концепциите. Споразумението има за цел да уреди отношенията между партньорите в процеса на подготовка на концепцията и да уточни ролята на всеки от партньорите за подготовката на проектните предложения и последващото изпълнение на проектите, както и конкретните задължения, произтичащи от тази роля.

6.2. Изисквания към партньорството и концепциите за ИТИ

В случай на комбинирана концепция за ИТИ, за целите на кандидатстването се избира **един водещ партньор – община от 40-те градски общини (вж. т. 3 „Териториален обхват“)**, който представлява партньорството пред съответния РСР, осъществява координацията между партньорите, улеснява комуникацията между тях и отговаря за цялостната подготовка и подаване на концепцията.

Същевременно при подготовката и изпълнението на концепцията могат да участват различни заинтересовани страни. Така например, неправителствена организация може да поеме ангажимент да оказва съдействие на община-партньор или кандидат за осигуряване на съответствие на мерките за социална инфраструктура с хоризонталните принципи за равенство, недискриминация и включване като предоставя своята експертиза и съвети при подготовката и изпълнението на мерките, без да получава финансиране от програмите за това. В този случай, обаче, неправителствената организация не се счита за партньор по смисъла на настоящата процедура, тъй като не разходва средства от финансиращите програми. Но нейното участие и роля може да бъде описано във формуляра за кандидатстване. Аналогично, представители на бизнеса могат да участват в концепция за ИТИ със собствени средства за съвместна инвестиция с община или представители на частния и неправителствения сектор могат да се включат чрез поемането на ангажименти, свързани с бъдещото ползване, управление или осигуряването на устойчивост на инвестициите. И в тези случаи съответните организации не се считат за партньори по смисъла на настоящата процедура, тъй като не разходват средства от финансиращите програми, но тяхното участие и роля могат да бъдат описани във формуляра за кандидатстване.

ВАЖНО!!! Въпреки че се насърчава, участието на партньори се допуска само, когато е

ясно обвързано и обосновано със спецификата на дейностите, за които се иска финансиране по отделните участващи програми.

ВАЖНО!

Всички дейности, предвидени за финансиране със средства от Европейските фондове в подаваните концепции за ИТИ задължително трябва да са в съответствие с ИТСР на регионите от ниво 2 (подход „отдолу-нагоре“).

Дейностите, предвидени за финансиране в рамките на настоящата процедура по ПРР в **секторите образователна инфраструктура, здравеопазване, социална политика**, следва да съответстват на картите на нуждите в сектора, изготвени от органите, отговорни за съответните политики, и отразени в ИТСР (подход „отгоре-надолу“). Съответствие с картите няма да се изисква за нова образователна инфраструктура.

Картите на нуждите за всеки от изброените сектори са, както следва:

Образователна инфраструктура:

В областта на училищното и предучилищното образование допустими за модернизация са обекти в областта на училищното и предучилищното образование в съответствие със списъците с класираните обекти, публикувани на адрес: <https://www.mon.bg/dokumentatsiya/programi-i-proekti/op-razvitie-na-regionite-2021-2027-g/> като се отчита демаркацията с инвестициите по Националния план за възстановяване и устойчивост.

В областта на висшето образование инвестициите следва да съответстват на приоритетите съгласно Рейтинговата система на висшите училища в България (<https://rsvu.mon.bg/rsvu4/#/>) и Националната карта на висшето образование (Приложение Б1).

За нова образователна инфраструктура няма да се търси съответствие с гореописаните документи.

Здравеопазване:

Национална карта на дългосрочните нужди от здравни услуги – Приложение Б2.

Съответствието с Националната карта на дългосрочните нужди от здравни услуги следва да се обоснове във формуляра за кандидатстване с конкретно посочване според кои текстове в документа е налице нужда от финансираната дейност за конкретното населено място.

В общия случай е налице забрана за разкриване на нови лечебни заведения (с единични изключения с изрично разрешение от Министерството на здравеопазването). В тази връзка в случай на предвидено ново строителство съответствието с картата се обосновава с капацитета на легловата база за конкретния вид услуга за съответното населено място, когато такава информация е налична в картата. Когато информацията не е налична, отговорност на кандидата/партньора е да обоснове съответствие с конкретни текстове от картата. При всички случаи на ново строителство е необходимо изрично разрешение от Министерството на здравеопазването (МЗ).

По отношение на апаратурата за диагностика на онкологични заболявания списъкът на населените места с болници, за които покупката на такова оборудване е допустимо, се намират в таблица 10.

По отношение на апаратурата за диагностика на сърдечно-съдови заболявания, доколкото в картата липсва конкретика, то дейностите са в съответствие с картата на база анализа на йерархичната структура от градове съгласно НКПР – стр. 11-17 от картата. Следва да се има предвид, обаче, че такива мерки са допустими само за болници, които имат право да извършват съответната диагностична дейност, т.е. болницата следва да разполага с разрешение за дейност със съответното ниво на компетентност за конкретната специалност.

ВАЖНО!!! На фаза 2 УО ще проверява дали болницата има право на конкретните дейности, за които е предвидено закупуване на диагностична апаратура и ще се изискват съответните разрешения на МЗ).

Социална политика:

Национална карта на социалните услуги – Приложение БЗ

При подготовката на концепции за ИТИ, които предвиждат инвестиции в социални услуги, съответните общини следва да се съобразят с актуалните анализи на нуждите от социални услуги в съответствие с чл. 37, ал. 1 от Наредбата за планиране на социалните услуги (НПСУ).

Важно!

На етапа на оценка на конкретните проектни предложения (след одобрение на концепцията за ИТИ) съответният УО ще изисква по служебен път потвърждение от Агенцията за социално подпомагане, че предложеното от съответната община създаване на нова социална услуга съответства на държавната политика и предоставянето ѝ ще бъде обезпечено финансово.

ВАЖНО!

Обекти на здравната и образователната инфраструктура, които не фигурират в цитираните по-горе карти, приложени към настоящите Единни указания, ще бъдат допустими за финансиране при условие, че за конкретния обект бъде предоставено писмо от съответния компетентен орган, с което се удостоверява че:

1. Предвидените инвестиции в конкретния обект съответстват на националните приоритети в сектора.
2. Компетентният орган се ангажира да включи в картата съответния обект до подаването на проектно предложение на фаза 2.

При подбора на проектни предложения на фаза 2 съответствието с картите по сектори ще бъде проверявано от УО и ще бъде критерий за допустимост.

Отговорност на кандидатите е да се обърнат към съответния компетентен орган в случай на евентуална необходимост от актуализация на картите, както следва:

- За здравна инфраструктура – министъра на здравеопазването;
- За образователна инфраструктура – министъра на образованието и науката;

Поради специфичния характер на планирането на социалните услуги, описаната по-горе възможност за предоставяне на писмо от съответния компетентен орган не се прилага за обектите от социалната инфраструктура.

В случаите, когато даден обект не е включен в Националната карта на социалните услуги, той

няма да бъде допустим за финансиране със средства от ПРР.

Разработените на фаза 2 проектни предложения в изпълнение на концепции за ИТИ могат да бъдат финансирани по една или повече програми, съфинансирани от европейските фондове, ако съответните концепции за ИТИ са включени в Общата програмна концепция за приноса на фондовете на ЕС към ИТСР на всеки регион, одобрена от съответния РСР, и за тях са налични средства в рамките на съответната програма. Проектните предложения се разработват в съответствие с одобрените от РСР концепции. Когато в концепциите за ИТИ са предвидени различни дейности, за които отговарят различни заинтересовани страни, концепциите се разработват в партньорство между съответните заинтересовани страни. Концепциите за ИТИ могат да имат различна структура по отношение на конкретния териториален обхват, броя на включените проектни идеи, обхвата на секторите, периода на действие, но е задължително мерките да адресират специфичните нужди на конкретната територия интегрирано и в допълняемост помежду си или с други вече осъществени или в процес на изпълнение или предстоящи инвестиции на същата територия.

Необходимо е за всяка комбинирана концепция да бъде представена обосновка, която ясно да демонстрира интегрирания характер на предложените инвестиции и синергичния ефект от тяхното изпълнение. В комбинираните концепции следва да бъде описано как отделните мерки са взаимосвързани, по какъв начин взаимодействието между тях допринася за постигането на обща стратегическа цел и какви дългосрочни ползи се очакват от тяхната интеграция. Особено важно е да бъде обосновано защо предложените дейности следва да се изпълняват в пакет, а не като самостоятелни предложения. При наличие на „меки“ мерки, комбинирани с инфраструктурни инвестиции, е необходимо ясно да бъде описана тяхната роля и по какъв начин същите допълват инфраструктурните инвестиции за постигане на заложените резултати.

Общият брой на партньорите в партньорството не следва да надвишава пет (един водещ партньор/кандидат и до четири допълнителни партньора) и следва да е съобразен със спецификата на проектните идеи в концепцията, с ангажираността и с капацитета на партньорите, както и с необходимите финансови, времеви и човешки ресурси. Предвид характера на дейностите с финансиране по ПКПП (Вж. т. 5.1.3. Подаване и подбор на концепции за ИТИ с финансиране от Приоритет 2 на ПКПП), в посочения максимален брой не се включват партньорите от частния сектор, които са допустими кандидати по този приоритет и които ще бъдат идентифицирани и включени в процеса на кандидатстване на фаза 2, съгласно процедура, определена от УО на ПКПП.

Партньорите в концепциите за ИТИ могат да бъдат както представители на публичните власти (например общински и областни администрации), така и други представители на заинтересованите

страни - гражданското общество (представители на неправителствени организации, представители на работодателски организации, представители на синдикати и др.), бизнеса (представители на големи предприятия, представители на малки и средни предприятия и др.), научната общност (представители на университети, БАН и др.) и т.н., при съобразяване със специфичните изисквания за допустимост на бенефициентите по отделните програми (когато има такива), описани в Раздел II. В случай на предвидени инвестиции с надобщинско значение, които се осъществяват на територията или адресират нужди и потенциали на няколко общини, териториалният обхват следва да бъде ясно обоснован, независимо дали се предвижда общините да кандидатстват за финансов ресурс в съответствие с концепцията. Ако в концепцията е предвидено участие на стопански субекти, задължително условие за предоставяне на финансиране на проекти по реда на ЗУСЕФСУ в изпълнение на одобрените концепции за ИТИ е същото да е в съответствие с правилата за държавни помощи.

6.3. Подаване на концепции за ИТИ

Концепциите за ИТИ се подават чрез попълване на формуляр за кандидатстване в системата ИСУН (*Приложение А1*). Формулярите за кандидатстване с концепции за ИТИ съдържат основната информация за планираните мерки и дейности, ясна обосновка за приноса им към постигането на целите на съответния териториален документ и на финансиращите програми, дейности, индикатори, индикативен бюджет и план график за изпълнение и други елементи, според изискванията на финансиращите УО.

Когато концепциите за ИТИ ще се изпълняват в партньорство между различни заинтересовани страни, се посочват водещият партньор (кандидат), останалите партньори за подготовка и изпълнение на всяка отделна инвестиция в обхвата на концепцията, както и отговорностите на страните по изпълнението на отделните инвестиции, като същите трябва да отговорят на подписаното споразумение за партньорство. В случай че за съответната дейност в концепцията се предвижда наличие и на друг/други лица/организации в качеството им на партньор/и по проектно предложение на фаза 2, той/те също се посочва/т.

Когато концепциите за ИТИ включват дейности, за които не се очаква финансиране от участващите в подхода програми, същите се описват във формуляра за кандидатстване в поле „Резюме на концепцията за ИТИ и обосновка на интегрирания подход“ и в подписаното Споразумение за партньорство.

Когато концепциите за ИТИ включват дейности, финансирани със средства от ПКИП, за тях се посочва само следната информация: кратко описание на предвидената интервенция и свързаните с нея индикатори, както и обосновка за приноса ѝ към постигането на целите на съответния териториален документ и на финансиращата програма.

Концепцията за ИТИ включва информация за географския район и територията, на която ще се изпълнява инвестицията, описание на една или няколко интегрирани интервенции/мерки и наличие на

взаимовръзка с други мерки с принос към изпълнението на ИТСП на съответния регион за планиране (доказателство за интегриран ефект).

ВАЖНО!

Една концепция за ИТИ може да се реализира САМО на територията на един регион за планиране от ниво 2. По настоящата процедура не се допуска кандидатстване с концепции за ИТИ, които се реализират на територията на повече от един регион за планиране от ниво 2.

В допълнение, там където е приложимо във формуляра за кандидатстване, следва да се включи информация за съответствие, както следва:

- с приложими национални секторни стратегически програмни и/или планови документи (т.нар. картиране);
- с политиките по околна среда и изменение на климата и принос към изпълнение на ангажиментите по Зелената сделка на ЕС (https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_bg);
- с хоризонталните принципи по програмите.

В концепцията следва ясно да е уточнено какви са очакваните икономически и социален ефект и принос за региона от изпълнението на инвестицията/ите. Задължително следва да се изготви индикативен план график за изпълнение на дейностите, отбелязва се продължителността на изпълнение на всяка инвестиция, като срокът следва да бъде реалистичен и в съответствие с допустимия срок за изпълнение на дейностите за програмен период 2021-2027 г. В концепцията за ИТИ се посочват и индикаторите, планираното разпределение на средствата от всяка от програмите и други финансиращи организации.

7. ПУБЛИЧНО ОБСЪЖДАНЕ

Наличието на обществена подкрепа за концепциите за ИТИ е задължително изискване и ще бъде проверявано в рамките на процедурата за подбор. С цел гарантираното прилагане на принципа на партньорство в рамките на всеки РСР функционира Звено за публични консултации, което отговаря за провеждането на публични събития и инициативи, насочени към широката общественост и всички заинтересовани страни.

Водеща цел на интегрирания териториален подход е планираните интервенции да бъдат припознати и подкрепени от максимален брой заинтересовани страни на местно ниво. За тази цел те следва да бъдат дискутирани с широката общественост. Местните общности следва да бъдат добре информирани и да получат максимално детайлна информация за очакваните ползи и ефекти от предвидените инвестиции.

На публично обсъждане подлежат всички концепции за ИТИ, преминали етапа на проверка за административно съответствие и допустимост, като то се провежда от Звеното за публични

консултации към РСР едновременно с приоритизирането на комбинираните концепции за ИТИ от Звеното за предварителен подбор. Звеното за публични консултации има ангажимент да планира, организира и проведе публичните консултации и представяния, свързани с разглеждане и обсъждане на подадените концепции за ИТИ и да изготви доклад за резултатите от проведените публични консултации и получените коментари по представените концепции за ИТИ.

За целите на публичното обсъждане се публикува информацията от поле „Резюме на концепцията за ИТИ и обосновка на интегрирания подход“ към раздел „Допълнителна информация, необходима за оценка на проектното предложение“ на формуляра за кандидатстване.

Резултатите от обсъжданията се обективират в доклад, който се представя на широкия състав на съответния РСР. При обсъждането на Общата програмна концепция за приноса на фондовете на ЕС към Интегрираната териториална стратегия за развитие на региона за планиране от ниво 2 широкият състав на РСР взема под внимание резултатите от публичните обсъждания, както е описано по-долу.

ВАЖНО!

Концепции за ИТИ, за които в доклада от проведените обсъждания е идентифицирано наличие на множество възражения или такива, които по преценка на Звеното за публични консултации поставят под риск бъдещото изпълнение на концепцията, се разглеждат по отделно и оставането им в списъците към Общата програмна концепция се подлага на гласуване, което може да доведе до отхвърляне на концепциите за ИТИ.

Отхвърлянето на концепции за ИТИ от страна на регионалния съвет за развитие се обективира в списък към протокола от проведеното заседание, като се посочват мотивите за отхвърлянето. Отхвърлените от регионалния съвет за развитие концепции за ИТИ се заличават от списъците към Общата програмна концепция за приноса на фондовете на ЕС към Интегрираната териториална стратегия за развитие на региона за планиране от ниво 2.

8. ПРАВИЛА ЗА ДЪРЖАВНИТЕ ПОМОЩИ

Предоставянето на публичен ресурс, в това число БФП в рамките на интегрирания териториален подход трябва да е съобразено с правилата за държавни помощи, като се отчита принципната недопустимост на държавните помощи и възможните хипотези на съвместимост, които предвиждат Договорът за функционирането на ЕС, регламентите и европейското законодателство в неговата цялост. Предоставянето на държавна/минимална помощ, която не отговаря на всички изисквания на приложимия режим по държавните/минималните помощи, представлява неправомерна държавна помощ/незаконосъобразна минимална помощ, което от своя страна е основание за нейното възстановяване от получателя на помощта.

Предвид че одобрението на концепциите за ИТИ по настоящата процедура не представлява одобрение за финансирането им, описаните правила по отношение на държавните помощи имат за цел само да запознаят кандидатите с условията, които биха били приложими за тях в случай на одобрение на проектните им предложения на етапа на подбор от съответния Управляващ орган (вж. т. 5

„Механизъм за изпълнение на интегрирания териториален подход“). За бъдещите бенефициенти е важно да знаят доколко евентуална бъдеща помощ за изпълнението на концепция за ИТИ може да представлява държавна или минимална помощ и какви ограничения или допълнителни изисквания ще бъдат наложени от това на етапа на оценка и подбор на проектни предложения.

При подготовката на условията за кандидатстване по отделните програми управляващите органи ще включат подробни изисквания във връзка с приложимите режими по държавните помощи и ще разработят схеми за помощ, когато е приложимо. Тези изисквания ще трябва да бъдат изпълнени от бенефициентите по съответните проектни предложения.

ВАЖНО!

Прилагането на правилата по държавните помощи може да наложи ограничения във вида на допустимите разходи, размера на помощта, която могат да получат бенефициентите (интензитет на помощта), евентуален собствен принос от бенефициента, както и ограничения в обхвата на икономическите сектори, за които може да се отпусне помощ.

Несъответствие с изискванията във връзка с правилата по държавните помощи може да доведе до редуциране на разходи/коригиране или отхвърляне на проектното предложение на етапа на оценка от страна на УО.

В Раздел II „Специфични изисквания и правила по програмите“ е дадена информация за това кои са приложимите режими към отделните мерки по отделните програми, като подробните изисквания на приложимите разпоредби могат да бъдат намерени на следните адреси:

- ✓ Регламент (ЕС) № 2023/2831 на Комисията от 13 декември 2023 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/ALL/?uri=OJ%3AL_202302831)
- ✓ Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014 година за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора (ОВ L 187/26.06.2014) (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX%3A02014R0651-20210801>)
- ✓ Регламент (ЕО) 1370/2007 относно обществените услуги за пътнически превоз с железопътен и автомобилен транспорт (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX%3A02007R1370-20171224>)
- ✓ Решение на Комисията от 20 декември 2011 година относно прилагането на член 106, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз за държавната помощ под формата на компенсация за обществена услуга, предоставена на определени предприятия, натоварени с извършването на услуги от общ икономически интерес (ОВ L 7 от 11.1.2012 г.) (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:32012D0021&from=HU>)

9. КРИТЕРИИ И МЕТОДИКА ЗА ПОДБОР И ПРИОРИТИЗАЦИЯ

9.1. Критерии за административно съответствие и допустимост

Критерии за административно съответствие

1. Кандидатът е общинска администрация от посочените т. 3 „Териториален обхват“ 40 градски общини (не е приложимо за концепции за ИТИ, които не са комбинирани и предвиждат финансиране само от програма „Околна среда“ 2021-2027).
2. Формулярът е подписан с квалифициран електронен подпис (КЕП) от представляващия кандидата или оправомощено/упълномощено за целите на подаване на концепцията лице.
3. Документ за оправомощаване/упълномощаване за подаване на концепция за ИТИ (ако е приложимо) е прикачен в ИСУН.
4. Попълнени са всички раздели на Формуляра за кандидатстване с изискуемата информация в съответствие с изискванията на Единните указания.
5. Представени са всички документи от кандидата и партньора/партньорите (ако е приложимо), които се изискват за целите на кандидатстването, описани в настоящите единни указания за кандидатстване с концепции за ИТИ, като документите, за които е указано, са подписани и приложени във изискуемия формат.

Критерии за допустимост

6. Подадената концепция отговаря на дефиницията за концепция за ИТИ съгласно пар. 1 от Допълнителните разпоредби на ППЗРР, като ясно е демонстриран интегрирания характер на включените в нея дейности.
7. Броят на всички включени партньори в концепцията за ИТИ е най-много 5 – кандидат/водец партньор и 4 партньора (*приложимо само в случай на партньорство*).
8. Концепцията за ИТИ е в съответствие с целите/приоритетите на ИТСР, като адресира конкретни нужди или потенциалите за развитие на региона или предвижда за изпълнение мерки, идентифицирани в ИТСР.
9. Участниците в концепцията за ИТИ, които искат финансиране от програмите, са допустими кандидати съгласно изискванията на отделните програми за изпълнение на разписаните дейности, посочени в раздел II. В случай на включени в концепцията дейности по Приоритет 2 на ПКИП, водещият партньор е определил правилно допустимите кандидати съгласно изискванията на програмата. В случай на наличие на друг/други партньор/партньори за съответната дейност в концепцията, същият/същите са допустими партньори съгласно изискванията на отделните програми за изпълнение на разписаните дейности, посочени в раздел II.
10. В случай на партньорство е обосновано участието на всички включени в концепцията партньори. За всички партньори в концепцията за ИТИ е предвидено да разходват средства.

(приложимо в случай на партньорство).

11. Дейностите в обхвата на концепцията за ИТИ, за които е поискано финансиране от участващите програми, са в съответствие с допустимите дейности по тях, съгласно настоящите Указания и тяхното описание напълно отговаря на изискванията на съответната програма. (В случай на интервенции, свързани с енергийна ефективност или обновяване или изграждане на сграден фонд, за същите е предвидено интегрирано изпълнение на мерки за зелена градска инфраструктура, вкл. с мерки за облагородяване на територии с неблагоприятни социално-икономически характеристики (вземачи под внимание нуждите на местните общности *(приложимо само в случай на инвестиции, свързани с енергийна ефективност или обновяване или изграждане на сграден фонд по ПРР)*); В случай на интервенции, свързани с мерки за енергийна ефективност и устойчиво обновяване на жилищни сгради, е предвиден изискуем собствен принос в размер на минимум 5% от допустимите разходи *(приложимо само в случай на мерки за енергийна ефективност и устойчиво обновяване на жилищни сгради по ПРР)*).

12. Размерът на финансовия принос от програмите, предвиден за изпълнението на отделните дейности (проектни идеи), включени в концепцията, е в съответствие с изискванията за минимален и максимален размер по съответните програми *(Приложимо само за мерки с финансиране от ПРР, ПО, ПРЧР)*, като общият размер на БФП за всички дейности с финансиране по ПРР в една концепция не надвишава 25% от индикативния бюджет по Приоритет 2, заделен за съответния регион.

13. Изпълнението на планирани дейности в концепцията за ИТИ съответства на максималната продължителност на допустимите дейности по отделните програми съгласно раздел II.

14. Дейностите, предвидени за финансиране по ПРР по групи дейности образователна инфраструктура, здравна инфраструктура и социална инфраструктура, са в съответствие с националните стратегии и картите на нуждите в секторите, изготвени от органите, отговорни за съответните политики. По отношение на дейности по групи образователна инфраструктура и здравна инфраструктура е допустимо и предоставянето на писмо от съответния компетентен орган.

15. Поет е ангажимент на етапа на разработване на проектни предложения за дейностите, включени в концепцията за ИТИ, да бъде осигурено съответствие с хоризонталните принципи по програмите (посочени в Раздел II „Специфични изисквания и правила по програмите“).

16. Всяка дейност, предвидена за финансиране със средства от участващите програми, е обвързана със съответните приложими индикатори или за мярката няма приложим индикатор.

17. Инфраструктурните мерки са комбинирани с подходящи мерки (приложимо само за концепции, предвиждащи инвестиции по ПРР в социална и/или в образователна инфраструктура).

18. Концепцията с мерки от ПО задължително предвижда следното:

18.1. Дейностите за Комплексни програми на общинско ниво за десегрегация на училищата, превенция

на вторичната сегрегация и против дискриминацията се изпълняват в/с най-малко две училища от различна категории: училище с висока концентрация на уязвими групи (група 4 и 5 по Приложение ба от Наредба за финансиране на институциите в системата на предучилищното и училищно образование), училище с по-ниска концентрация на уязвими групи (група от 1 до 3 по Приложение ба от Наредба за финансиране на институциите в системата на предучилищното и училищно образование) или училище без концентрация на уязвими групи.

18.2. За дейностите за „Развитие на дуалната система на обучение в ПОО“ е включен поне един работодател в качеството му на асоцииран партньор по проектно предложение на фаза 2.

18.3. За дейности за „Ограмотяване на възрастни“ когато партньорът в КИТИ, който ще изпълнява дейността е община/ЮЛНЦ, то в дейността е посочено задължително поне едно училище в качеството му на партньор по проектно предложение на фаза 2.

18.4. са включени задължителните индикатори за съответната дейност.

19. Концепциите включват информация по всички елементи от описанието на мярката, съобразно изискванията на УО на ПРЧР (*приложимо само в случай на мерки с финансиране от ПРЧР*).

20. В случай на мерки за социална инфраструктура по ПРР е осигурено участието в подготовката на концепцията на независима организация в областта на основните права и правата на човека.

Съответствието с критериите се проверява съгласно Методиката за подбор и приоритизация (Приложение Б4), като може да бъде оценено с „ДА“, „НЕ“ или „Неприложимо“. При установяване на липса на документи и/или друга нередовност, непълноти и/или несъответствия на документите по критериите за административно съответствие и допустимост на кандидата се изпраща уведомление за установените нередовности с разумен срок за тяхното отстраняване, който не може да бъде по-кратък от 5 работни дни. Отстраняването на установени нередовности, непълноти и/или несъответствия в рамките на процедурата за проверка на административно съответствие и допустимост на кандидата не следва да води до промяна в качеството на концепцията за ИТИ. Неотстраняването им в срок може да доведе до отхвърляне на концепцията за ИТИ. Концепция за ИТИ, която получи оценка „НЕ“ дори на един критерий води до отхвърляне на концепцията за ИТИ.

9.2. Критерии за приоритизация на комбинирани концепции за ИТИ от Звеното за предварителен подбор към РСР

1. Концепцията за ИТИ доказва интегриран ефект от изпълнението ѝ – макс. 15 т.

За доказване интегрирания ефект от изпълнението на концепция за ИТИ следва да бъде изпълнено поне едно от следните условия, всяко от които носи точки:

- В концепцията за ИТИ е предвидено обосновано участие* на двама или повече партньори** от различни видове заинтересовани страни (публичен сектор***, частен сектор, НПО), като ясно е обоснован интегрирания характер на дейностите, които изпълняват партньорите – 10 т.
- Концепцията за ИТИ интегрира дейности/мерки от различни сектори (здравеопазване, социални услуги, наука, образование, жилищно настаняване, икономика, околна среда, пазар на труда), като ясно са обосновани взаимовръзката и интегрирания характер на включените в концепцията мерки – 5 т.

** Участието на партньорите е обосновано, когато е необходимо за реализацията на мерките и без тяхното участие мерките няма да бъдат изпълнени със същото качество или няма да бъде постигнат същият ефект от реализацията им.*

*** За целите на процедурата по подбор на концепции за ИТИ Партньор е всяко лице, което е предвидено да изпълнява дейности по реализацията на концепцията и разходва средства. Това включва и водещия партньор.*

**** За нуждите на настоящата оценка под публичен орган се разбират държавните и общински администрации, второстепенните разпоредители с бюджет, както и образователни, здравни, социални, културни и научноизследователски организации, които са под контрола и управлението на държавата или общините. Държавни и общински предприятия, които не влизат в обхвата на образователния, здравния, социалния, културния и научноизследователския сектор, се считат за частно-правни, т.е. стопански субекти.*

2. Концепция за ИТИ с мерки и дейности, обхващащи повече от една община в рамките на един регион – макс. 15 т.

- Концепцията за ИТИ адресира нуждите на поне четири общини или се реализира на територията на поне четири общини в рамките на един регион – 15 т.
- Концепцията за ИТИ адресира нуждите на три общини или се реализира на територията на три общини в рамките на един регион – 10 т.
- Концепцията за ИТИ адресира нуждите на две общини или се реализира на територията на две общини в рамките на един регион – 5 т.

3. Концепция за ИТИ с мерки и дейности, финансирани по повече от една програма – макс. 20 т.

- В концепцията за ИТИ са включени дейности, които се предлага да бъдат подкрепени по всички 6 участващи програми – 20 т.
- В концепцията за ИТИ са включени дейности, които се предлага да бъдат подкрепени по 5 участващи програми – 18 т.
- В концепцията за ИТИ са включени дейности, които се предлага да бъдат подкрепени по 4 участващи програми – 15 т.
- В концепцията за ИТИ са включени дейности, които се предлага да бъдат подкрепени по 3 участващи програми – 10 т.
- В концепцията за ИТИ са включени дейности, които се предлага да бъдат подкрепени по 2 участващи програми – 5 т.

4. Концепцията за ИТИ адресира уязвими групи*, които са количествено определени (т.е. броят на представителите на съответната група е известен) – макс. 20 т. - Дейности, насочени към две или повече уязвими групи – 20 т.; - Дейности, насочени към една уязвима група – 10 т. <i>* Представители на уязвими групи: хора в неравностойно положение, вкл. с увреждания; деца под 18 г.; малцинства (в това число маргинализирани общности като роми); безработни и/или неактивни младежи; безработни и/или неактивни лица над 29 г. възраст; лица в риск от отпадане или отпаднали от системата на образованието; лица без завършени класове от началния и/или прогимназиалния етап; неграмотни или слабо грамотни лица; лица, търсещи или получили закрила.</i>
Специфични за програмите критерии за приоритизация:
5. Приложимо за КИТИ, включваща дейности по ПРР – 10 точки: Концепцията за ИТИ укрепва връзките между големите и останалите градски общини, като в реализацията ѝ е предвидено участие на заинтересована страна от територията на 10-те големи градски общини (Видин, Плевен, Русе, Велико Търново, Варна, Бургас, Стара Загора, Пловдив, Столична община, Благоевград)
6. Приложимо за КИТИ, включваща дейности по ПОС – 10 точки: Предвидените мерки за защита от наводнения са за територията на Райони със значителен потенциален риск от наводнения и са включени в Плана за управление на риска от наводнения за съответния район на басейново управление
7. Приложимо за КИТИ, включваща дейности по ПО – макс. 10 точки: 7.1. Концепцията има принос към повече от една специфична цел от ПО – 5 точки 7.2. Предвидени са мерки в сферата на образованието, които се комбинират с поне една от мерките, както следва: Детска гаранция; осигуряване на заетост; образователна инфраструктура – 5 точки
8. Приложимо за КИТИ, включваща дейности по ПРЧР – макс. 10 точки: 8.1. КИТИ включва дейности за активиране на възрастните по ПРЧР – 5 точки 8.2. КИТИ включва дейности за социално-икономическа интеграция на маргинализирани общности като ромите – 5 точки
9. Приложимо за КИТИ, включваща дейности по ПКПП – макс. 10 точки: 9.1. КИТИ ще се реализира на територията на една или повече от областите: Видин, Силистра, Смолян, Кюстендил, Разград, Перник, Монтана, Търговище, Ямбол. Ловеч, Кърджали, Сливен, Габрово, Добрич, Шумен, Хасково – 10 точки 9.2. КИТИ ще се реализира на територията на една или повече от областите: Пазарджик, Плевен, Враца, Русе, Велико Търново, Благоевград, София-област – 8 точки 9.3. КИТИ ще се реализира на територията на една или повече от областите: Бургас, Стара Загора, Пловдив, Варна – 5 точки
10. Приложимо за КИТИ, включваща дейности по ПНИИДИТ – 10 точки 10.1 КИТИ включва комбинация от най-малко две от допустимите дейности по ПНИИДИТ

Максимален брой точки при приоритизация от Звено за предварителен подбор - 130 т. **Подробно описание на начина на оценяване за всеки критерий е представено в Приложение Б4 „Методика за подбор и приоритизация“.**

9.3. Критерии за приоритизация на комбинирани концепции за ИТИ от широкия състав на РСР

1. Съответствие с тематичните области* за развитие на региона, очертани в ИТСР:

- Принос към всички тематични области - 20 т.
- Принос към 3 тематични области – 15 т.
- Принос към 2 тематични области - 10 т.
- Принос към 1 тематична област, но повече от две под-теми - 5 т.
- Принос към 1 тематична област (една или две под-теми) – 0 т.

**Тематичните области са общи за всички ИТСР и са описани в Методиката за подбор и приоритизация*

2. Принос към удовлетворяване на нуждите и оползотворяване на потенциалите на региона

- Концепцията има мащабен принос към удовлетворяване на нуждите и оползотворяване на потенциалите на региона - 20 т.
- Приносът на концепцията към удовлетворяване на нуждите и оползотворяване на потенциалите на региона е съществен, но не може да се определи като мащабен - 10 т.
- Адресира проблем за региона, който не се определя като значим - 0 т.

3. Насърчаване на социално-икономическото развитие на региона – критерият е с тежест 40 т. и е определен от съответния РСР и се прилага отделно за всеки регион, както следва:

СЕВЕРОЗАПАДЕН РЕГИОН

	Критерий	Брой точки	
	<u>„Насърчаване на социалното, здравното, образователното и климатично устойчивото развитие на региона“</u>	Максимален брой точки - 40	
	СП 1: Ускоряване на растежа на регионалната икономика: Специфични цели: 1.1.Повишаване на инвестиционната активност; 1.2.Повишаване на конкурентоспособността на местната икономика.	Максимален брой точки - 6	Проверка на съответствието на подадените концепции за ИТИ и техния принос към специфичните цели на стратегическите приоритети на ИТСР на СЗР.
	Принос към всяка от специфичните цели	6 точки	
	Принос към 1 специфична цел	3 точки	
	СП 2: Запазване и развитие на човешкия капитал: Специфични цели: 2.1. Равен достъп до качествено образование и обучение; 2.2. Достъп до качествено здравно обслужване, социални услуги, култура и спорт.	Максимален брой точки - 20	Проверка на съответствието на подадените концепции за ИТИ и техния принос към специфичните цели на стратегическите приоритети на ИТСР на СЗР.
	Принос към всяка от специфичните цели	20 точки	
	Принос към 1 специфична цел	10 точки	
	СП 3: Териториална свързаност, устойчиво развитие и намаляване на неравенствата: Специфични цели: 3.1. Устойчива околна среда; 3.2. Подобряване качествата на градската и агломерационната среда.	Максимален брой точки - 14	Проверка на съответствието на подадените концепции за ИТИ и техния принос към специфичните цели на стратегическите приоритети на ИТСР на СЗР.
	Принос към всяка от специфичните цели	14 точки	
	Принос към 1 специфична цел	7 точки	

СЕВЕРОИЗТОЧЕН РЕГИОН

1	Развитие на интелигентна индустрия с потенциал за висок растеж <i>Планирани политики и мерки, описани и изброени по Цел 1.1.1. „Повишаване на специализацията в продукти и отрасли, характеризиращи се с висока технологична и НИРД интензивност“ в Интегрираната териториална стратегия за развитие на Североизточен регион.</i> – в концепцията са включени 2 и повече мерки от съответната цел/специфична цел от ИТСР на СИР – 8 т. – в концепцията е включена 1 мярка от съответната цел/специфична цел от ИТСР на СИР – 4 т. – в концепцията не е включена нито една мярка от съответната цел/специфична цел от ИТСР на СИР – 0 т.	Максимален брой точки – 8 точки
2	Запазване и подобряване качеството на околната среда <i>Планирани политики и мерки, описани и изброени по Сп. цел 3.3 „Запазване и подобряване качеството на околната среда“ в Интегрираната териториална стратегия за развитие на Североизточен регион.</i> – в концепцията са включени 2 и повече мерки от съответната цел/специфична цел от ИТСР на СИР – 8 т. – в концепцията е включена 1 мярка от съответната цел/специфична цел от ИТСР на СИР – 4 т. в концепцията не е включена нито една мярка от съответната цел/специфична цел от ИТСР на СИР – 0 т.	Максимален брой точки – 8 точки
3	Инвестиции в образование и умения <i>Планирани политики и мерки, изброени по Сп. цел 2.1 „Инвестиции в образование и умения“ в Интегрираната териториална стратегия за развитие на Североизточен регион.</i> – в концепцията са включени 2 и повече мерки от съответната цел/специфична цел от ИТСР на СИР – 8 т. – в концепцията е включена 1 мярка от съответната цел/специфична цел от ИТСР на СИР – 4 т. – в концепцията не е включена нито една мярка от съответната цел/специфична цел от ИТСР на СИР – 0 т.	Максимален брой точки – 8 точки
4	Подобряване на достъпа до качествени здравни и социални услуги <i>Планирани политики и мерки, описани и изброени по Сп. цел 2.2. Достъп до качествени здравни услуги. Предоставяне на социални услуги. Предотвратяване на рисковете за социално изключване в Интегрираната териториална стратегия за развитие на Североизточен регион.</i> – в концепцията са включени 2 и повече мерки от съответната цел/специфична цел от ИТСР на СИР – 8 т. – в концепцията е включена 1 мярка от съответната цел/специфична цел от ИТСР на СИР – 4 т. – в концепцията не е включена нито една мярка от съответната цел/специфична цел от ИТСР на СИР – 0 т.	Максимален брой точки – 8 точки

5	Градско възстановяване и интегрирано развитие <i>Планирани политики и мерки, описани и изброени по Сп. цел 3.2 „Градско възстановяване и интегрирано развитие“ в Интегрираната териториална стратегия за развитие на Североизточен регион.</i> – в концепцията са включени 2 и повече мерки от съответната цел/специфична цел от ИТСР на СИР – 8 т. – в концепцията е включена 1 мярка от съответната цел/специфична цел от ИТСР на СИР – 4 т. – в концепцията не е включена нито една мярка от съответната цел/специфична цел от ИТСР на СИР – 0 т.	Максимален брой точки – 8 точки
СЕВЕРЕН ЦЕНТРАЛЕН РЕГИОН		
	СП 1. Постигане на икономически подем и трансформация <u>Специфични цели:</u> 1.1. Провеждане на ефективна политика за привличане на инвестиции и насърчаване на предприемачеството 1.2. Изграждане на иновационна среда и мрежи за ново развитие 1.3 Създаване на нови качествени работни места и подобряване достъпа до заетост 1.4 Укрепване на регионалната конкурентоспособност чрез устойчиво развитие на туризма и селското стопанство - Принос към всяка от специфичните цели – 12 т. - Принос към 3 специфични цели – 9 т. - Принос към 2 специфични цели – 6 т. - Принос към 1 специфична цел – 3 т. - Без принос към изброените специфични цели – 0 т.	Максимален брой точки - 12
	СП 2. Развитие на човешкия потенциал и постигане на социален растеж <u>Специфични цели:</u> 2.1. Подобряване на достъпа до образование и повишаване на образователното равнище на населението 2.2. Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, култура и спорт - Принос към всяка от специфичните цели – 13 т. - Принос към 1 специфична цел – 8 т. - Без принос към изброените специфични цели – 0 т.	Максимален брой точки - 13
	СП 3. Устойчиво териториално развитие и свързаност <u>Специфични цели:</u> 3.1. Развитие на транспортната и цифровата инфраструктура 3.2. Интегрирано и устойчиво развитие и укрепване на полицентричната мрежа от селища. Вътрешнорегионално сътрудничество 3.3. Опазване на околната среда. Развитие на екологосъобразна инфраструктура 3.4. Развитие на трансгранично сътрудничество - Принос към всяка от специфичните цели – 15 т. - Принос към 3 специфични цели – 11 т.	Максимален брой точки - 15

- Принос към 2 специфични цели – 7 т. - Принос към 1 специфична цел – 4 т. - Без принос към изброените специфични цели – 0 т.			
ЮГОЗАПАДЕН РЕГИОН			
	Критерии за приоритизация на концепции за интегрирани териториални инвестиции от широкия състав на Регионалния съвет за развитие		
	Критерий	Брой точки	Забележка
3	Насърчаване на социално-икономическото развитие на региона	Максимален брой точки - 40	
СП 1: Подкрепа на регионалните потенциали за устойчив растеж: Специфични цели: 1.3.Насърчаване на интелигентен и иновативен икономически ПРЕХОД и преход към неутрална по отношение на климатичната икономика; 1.4.Подкрепа за включване в растежа на специфичните природни и културни потенциали на ЮЗР		Максимален брой точки - 16	Извършва се проверка на предоставената от кандидата информация в т. 20.1 „Резюме на концепцията за ИТИ и обосновка на интегрирания подход“ и т. 20.2 „Цел на концепцията за ИТИ и принос към изпълнението на Интегрираната териториална стратегия за развитие на региона за планиране от ниво 2“ от раздел 20 „Допълнителна информация, необходима за оценка на проектното предложение“ на Формуляра за кандидатстване. Проверява се дали кандидатът е посочил какви инвестиции са предвидени и как същите са обвързани с конкретните нужди и потенциали на региона.
	Принос към всяка от специфичните цели	16 точки	
	Принос към специфична цел 1.1.	5 точки	
	Принос към специфична цел 1.2.	11 точки	
СП 2: Инвестиране в човешкия капитал и преодоляване на регионалните дисбаланси в осигуряването на достъп до качествени услуги: Специфични цели: 2.1. Образование и обучение за квалифицирана работна сила; 2.2. Осигуряване на равен достъп до качествени здравни услуги и социални услуги		Максимален брой точки - 18	Извършва се проверка на предоставената от кандидата информация в т. 20.1 „Резюме на концепцията за ИТИ и обосновка на интегрирания подход“ и т. 20.2 „Цел на концепцията за ИТИ и принос към изпълнението на Интегрираната териториална стратегия за развитие на региона за планиране от ниво 2“ от раздел 20 „Допълнителна информация, необходима за оценка на проектното предложение“ на Формуляра за кандидатстване. Проверява се дали кандидатът е посочил какви инвестиции са предвидени и как същите са обвързани с конкретните нужди и потенциали на региона.

	Принос към всяка от специфичните цели	18 точки	
	Принос към специфична цел 2.1.	6 точки	
	Принос към специфична цел 2.2.	12 точки	
	СП 3: По-добре свързан и устойчив регион: Специфични цели: 3.1. Подобряване на свързаността на региона в национален и международен план и на вътрешнорегионалната достъпност; 3.2. Инвестиции за екологичната инфраструктура и биоразнообразие; 3.3. Териториално развитие и сближаване; 3.4. Укрепване на трансграничните перспективи.	Максимален брой точки - 6	Извършва се проверка на предоставената от кандидата информация в т. 20.1 „Резюме на концепцията за ИТИ и обосновка на интегрирания подход“ и т. 20.2 „Цел на концепцията за ИТИ и принос към изпълнението на Интегрираната териториална стратегия за развитие на региона за планиране от ниво 2“ от раздел 20 „Допълнителна информация, необходима за оценка на проектното предложение“ на Формуляра за кандидатстване. Проверява се дали кандидатът е посочил какви инвестиции са предвидени и как същите са обвързани с конкретните нужди и потенциали на региона.
	Принос към всяка от специфичните цели	6 точки	
	Принос към 3 специфични цели	5 точки	
	Принос към 2 специфични цели	3 точки	
	Принос към 1 специфични цели	2 точки	

ЮГОИЗТОЧЕН РЕГИОН

СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 2: Подобряване на образователното равнище на населението и качеството на живот в ЮИР: Специфични цели: <i>1.1 Инвестиции в човешки ресурси</i> <i>1.2 Подобряване на здравната, социалната, културната и спортната инфраструктура и достъпна до услуги</i> <i>1.3 Изграждане и/или рехабилитацията на техническа инфраструктура</i> <i>1.4 Чиста околна среда</i>	Максимален брой точки - 16
Принос към всяка от специфичните цели	16 точки
Принос към 3 специфични цели	12 точки
Принос към 2 специфични цели	8 точки
Принос към 1 специфична цел	4 точки

Не е налице принос към горните специфични цели	0 точки
СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3: Териториално сближаване и интегрирано развитие на градските, селските и крайбрежните райони Специфични цели: <i>2.1 По-добре свързан регион чрез подобряване на мобилността и регионалната свързаност на ИКТ</i> <i>2.2 Укрепване на полицентричната мрежа от селища в ЮИР и/или Развитие на трансграничното и транснационално сътрудничество</i>	Максимален брой точки - 16
Принос към 2 специфични цели	16 точки
Принос към 1 специфична цел	8 точки
Не е налице принос към горните специфични цели	0 точки
СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: Подкрепа за устойчива и интелигентна икономика на ЮИР Специфични цели: <i>3.1 Засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и въвеждане на нови технологии</i> <i>3.2 Развитие на синя икономика, туризъм и селско стопанство с повишена добавена стойност</i>	Максимален брой точки - 8
Принос към 2 специфични цели	8 точки
Принос към 1 специфична цел	4 точки
Не е налице принос към горните специфични цели	0 точки
ЮЖЕН ЦЕНТРАЛЕН РЕГИОН	
СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: Засилване на конкурентните позиции на ЮЦР регион чрез инвестиции във факторите на растеж Специфична цел 1.1. Иновации, технологично развитие и растеж Специфична цел 1.2: Подобряване на бизнес средата и стимулиране на предприемачеството Специфична цел 1.3 Добро образование, нови знания и професионално развитие Специфична цел 1.4 Развитие на конкурентни сектори, базирани на местните ресурси	Максимален брой точки - 14
Принос към всяка от специфичните цели	14 точки
Принос към 3 специфични цели	11 точки
Принос към 2 специфични цели	8 точки
Принос към 1 специфична цел	5 точки
Не е налице принос към специфичните цели по Приоритет 1	0 точки

СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 2: Подобряване на социалната и екологичната среда на ЮЦР Специфична цел 2.1. Подобряване на достъпа до качествени здравни, социални, културни услуги и спорт Специфична цел 2.2. Изграждане на екологосъобразна инфраструктура. Ориентиране към по-зелена, нисковъглеродна икономика	Максимален брой точки - 14
Принос към 2 специфични цели	14 точки
Принос към 1 специфична цел	7 точки
Не е налице принос към специфичните цели по Приоритет 2	0 точки
СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3: По-балансирано териториално развитие и намаляване на неравенствата в ЮЦР Специфична цел 3.1. Подобряване на транспортната и цифровата свързаност и достъпност Специфична цел 3.2. Подкрепа за балансирано пространствено развитие Специфична цел 3.3. Развитие на териториално сътрудничество	Максимален брой точки - 12
Принос към всяка от специфичните цели	12 точки
Принос към 2 специфични цели	8 точки
Принос към 1 специфична цел	4 точки
Не е налице принос към специфичните цели по Приоритет 3	0 точки

Общият брой точки, които получава всяка концепция от широкия състав на РСР, се изчислява като средно аритметично на сумата от общия брой точки, присъдени на концепцията от всеки член, върху броя на членовете с право на участие в подбора. Максимален брой точки при приоритизация от широкия състав на РСР – 80 т. Подробно описание на начина на оценяване за всеки критерий е представено в Приложение Б4 „Методика за подбор и приоритизация“.

Окончателната приоритизация на комбинираните концепции за ИТИ се осъществява на база на следната формула:

$0,5 \times (\text{брой точки, присъден от Звеното за предварителен подбор} / 130) \times 100 + 0,5 \times (\text{брой точки от широкия състав} / 80) \times 100$.

Финалната максимална оценка, която може да получи всяка концепция за ИТИ, подлежаща на приоритизиране, изчислена по посочената формула, е 100. В случай на концепции за ИТИ, които са получили еднаква финална оценка се прилага следния подход при окончателното класиране на концепциите:

9.4. Процедура за приоритизация на концепции за ИТИ с еднаква финална оценка

Концепции за ИТИ с една и съща финална оценка, получена по формулата по-горе, се подреждат според броят точки, присъдени от широкия състав на РСР – концепцията с най-висок брой точки, присъдени от широкия състав на РСР, се подрежда преди останалите концепции със същата финална оценка, а концепцията с най-нисък брой точки, присъдени от широкия състав на РСР, остава последна.

Ако точките, присъдени от широкия състав на РСР също са равни, класирането се прави според броя точки, присъдени по критерий № 3 „Насърчаване на социално-икономическото развитие на региона“ за съответния РСР.

В случай че и точките и по този критерий са равни, РСР подрежда съответните концепции в списъка чрез гласуване.

9.5. Критерии за приоритизация от звеното за предварителен подбор на концепции за ИТИ, които не са комбинирани и предвиждат финансиране само от програма „Околна среда“ 2021-2027¹²

Приложимо за концепции с включени мерки за превенция и защита при наводнения, с финансиране от ПОС 2021-2027 г.:

1. Предвидените мерки са за територията на Райони със значителен потенциален риск от наводнения и са включени в Плана за управление на риска от наводнения за съответния район на басейново управление – 10 т.

- Предвидените мерки са за територията на Райони със значителен потенциален риск от наводнения, но не са включени в ПУРН – 8 т.

- Предвидените мерки не попадат на територията на Район със значителен потенциален риск от наводнения, но са включени в ПУРН – 5 т.

- Предвидените мерки не попадат на територията на Райони със значителен потенциален риск от наводнения и не са включени в ПУРН – 2 т.

2. Предвидените мерки са само за инвестиции в екологосъобразна (зелена) инфраструктура – 10 т.

- Предвидените мерки са комбинация от екологосъобразна и сива инфраструктура – 5 т.

Приложимо за концепции, свързани с укрепване на свлачища, с финансиране от ПОС:

3. Целевият обект е активно/периодично активно съвременно свлачище в населено място, което е включено в регистър на свлачищните райони на територията на Р. България – 10 т.

- Целевият обект е срутище, ерозия, абразия, каменопад, друго – 5 т.

4. Целевият обект засяга едновременно жилища, обществени сгради, пътища, съоръжения – 10 т.

- Целевият обект засяга единствено жилища – 8 т.

- Целевият обект засяга пътища и /или обществени сгради и/или съоръжения – 6 т.

¹² По критерий 1 и 2 оценка се извършва на некомбинирани (индивидуални) концепции с проектни идеи за превенция и защита при наводнения по Приоритет 4 „Риск и изменение на климата“ на ПОС. По критерий 3 и 4 оценка се извършва на некомбинирани (индивидуални) концепции с проектни идеи за превенция и защита от неблагоприятни геодинамични процеси по Приоритет 4 „Риск и изменение на климата“ на ПОС.

Максимален брой точки при приоритизация е 20.

10. СРОК ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ

Концепции за ИТИ се подават чрез системата ИСУН в срок до 18:00 ч. на 08.07.2025 г.

Крайният срок може да бъде удължен в съответствие с т.1.8 на Приложение № 4 към чл. 39, ал. 4 на ППЗРР, както и при решение за промяна на бюджета на настоящата процедура за кандидатстване с концепции за ИТИ по преценка на УО на участващите програми.

Настоящите Единни указания могат да бъдат изменени в следните случаи:

- настъпили промени в нормативната уредба на национално и европейско ниво;
- промяна в обхвата на допустимите дейности за изпълнение чрез ИТИ по програмите;
- промяна в размера на финансовите ресурси и тяхното разпределение.

11. ДОКУМЕНТИ, КОИТО СЕ ПОДАВАТ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ С КОНЦЕПЦИИ ЗА ИТИ

При кандидатстване по настоящата процедура кандидатите трябва да попълнят уеб-базирания в ИСУН Формуляр за кандидатстване и съответните приложения към настоящите Единни указания, публикувани на интернет адресите на:

- ✓ Управляващия орган на ОПРР www.bgregio.eu, в меню „ИТИ“, подменю „Възможности за финансиране“;
- ✓ Министерството на регионалното развитие и благоустройството www.mrrb.government.bg в рубрика „Обяви“;
- ✓ Единния информационен портал за Структурните фондове в България www.eufunds.bg в рубрика „Обяви за набиране на проектни предложения“;
- ✓ Модула за електронни услуги в ИСУН <https://eumis2020.government.bg/>;

При кандидатстване кандидатът следва да представи по електронен път всички изискуеми документи, както следва:

Приложение А1	Формуляр за кандидатстване с концепция за ИТИ – попълва се електронно в ИСУН
Приложение А2	Споразумение за партньорство за подготовка и изпълнение на концепция за ИТИ (документът може да бъде допълван според нуждите на партньорите) и всички приложения към него –

	прикачва се файл във формат .pdf или архивиран файл във формат .rar
В случай на мерки, изпълнявани на територията на 10-те големи общини в обхвата на Приоритет 1 на ПРР	Становище от Звеното за подбор от една от десетте големи общини в обхвата на Приоритет 1 на ПРР, че включена/и в концепция за ИТИ проектна/и идея/и е в съответствие с ПИРО на общината
В случай на мерки по Приоритет 2 на ПКПП 2021-2027 г.	Доказателства за извършено от водещия партньор (община) проучване сред допустимите кандидати по ПКПП относно заинтересоваността им за кандидатстване при обявяването на процедурата на подбор от страна на УО.

12. РАЗЯСНЕНИЯ ПО ПРОЦЕДУРАТА

Всеки кандидат може да иска разяснения по Указанията в срок до 14 дни преди изтичането на срока за кандидатстване, като изпрати запитване чрез електронната система ИСУН2020. Разясненията се дават по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на концепциите за ИТИ и са задължителни за всички кандидати.

Разясненията се публикуват на интернет страницата на водещата програма, на Единния информационен портал и в ИСУН в срок до 7 работни дни от получаване на искането, но не по-късно от 7 дни преди изтичането на срока за кандидатстване.

13. ДОКУМЕНТИ ЗА ИНФОРМАЦИЯ

Приложение Б1	Националната карта на висшето образование
Приложение Б2	Национална карта на дългосрочните нужди от здравни услуги
Приложение Б3	Национална карта на социалните услуги
Приложение Б4	Методика за подбор и приоритизация
Приложение Б5	Приложими области на интервенция и индикатори за допустимите мерки по ПРР
Приложение Б6	Новият европейски Баухаус – допълнителна информация към ПРР
Приложение Б7	Приоритетни дейности от Плана за действие за изпълнението на СЕСДР – допълнителна информация към ПРР
Приложение Б8	Указания за попълване на формуляра за кандидатстване
Приложение 5 към ПРР	Приложение 5 към ПРР Допълнителна информация към поле „Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация“ (Уязвими групи)
Допълнителна информация към ПОС	Планове за управление на риска от наводнения: https://www.moew.government.bg/bg/vodi/planove-za-upravlenie/planove-za-upravlenie-na-riska-ot-navodneniya-purn/planove-za-upravlenie-na-

	riska-ot-navodneniya-2022-2027/ https://www.moew.government.bg/bg/vodi/planove-za-upravlenie/planove-za-upravlenie-na-riska-ot-navodneniya-purn/planove-za-upravlenie-na-riska-ot-navodneniya-2022-2027vmchvch/ Публичен регистър на свлачищните райони: https://data.egov.bg/data/view/68cf5a09-41fa-4c3a-8969-821c4fee273e
--	--

РАЗДЕЛ II – СПЕЦИФИЧНИ ИЗИСКВАНИЯ И ПРАВИЛА ПО ПРОГРАМИТЕ

1. ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНИТЕ“ 2021-2027 Г.

1.1. Допустими дейности

Допустимите мерки и дейности, които могат да бъдат финансирани в рамките на настоящата процедура по ПРР 2021-2027 г., са представени в таблицата по-долу:

Енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради	Мерки за енергийна ефективност и устойчиво обновяване на многофамилни жилищни сгради, включително студентски общежития: • Кампании за повишаване на осведомеността и всички видове мерки за ЕЕ в сградите, вкл. конструктивно (и сеизмично) укрепване; • Системи за отопление и климатизация; • Интегрирани инсталации за възобновяема енергия на място; • Оборудване за зареждане на електромобили; • Цифровизация на сградите; • Зелена инфраструктура и др. Дейностите ще бъдат изпълнявани в съответствие с Дългосрочната стратегия за саниране на сградния фонд в Р. България с хоризонт до 2050 г. <u>Мерките, свързани с обновяване на сграден фонд, трябва да се изпълняват интегрирано с мерки за зелена градска инфраструктура (област на интервенция 079),</u> включително с мерки за облагородяване на територии с неблагоприятни социално-икономически характеристики, вземащи под внимание нуждите на местните общности (област на интервенция 168), когато е приложимо. Предмет на оценка на качеството на проектните предложения на фаза 2 от УО на ПРР ще бъде съответствието с принципите и ценностите на Новия Европейски Баухаус. ВАЖНО! Тези мерки ще се финансират само чрез комбинация със собствен принос или финансов инструмент. В случай на финансиранес комбинация от БФП и финансов инструмент в рамките на единична операция допустимият размер на БФП ще бъде определен от субекта, изпълняващ финансовия инструмент. За енергийно бедни домакинства, на фаза 2 ще се допуска 100% БФП. За всички останали минималният изискуем собствен принос е в размер на 5% от допустимите разходи. Изискванията за собствен принос не се отнасят до частта от инвестициите, реализирани в рамките на области на интервенция 079 и 168.	Демаркацията между мерките по НПВУ и ПРР ще бъде осигурена на проектен принцип – мерки, подкрепени по НПВУ няма да получават подкрепа по ПРР. За разлика от мерките за подпомагане на възобновяеми енергийни източници по НПВУ, които се подкрепят самостоятелно, по ПРР ще се прилага интегриран подход: ВЕИ ще бъдат подпомагани само като част от мерките за ЕЕ и могат да бъдат допълнени с други мерки в и около сградите като инфраструктура за зареждане от ВЕИ, цифровизация в сградите, зелена инфраструктура и т.н.
--	--	--

Образователна инфраструктура	Образователна инфраструктура и оборудване (вкл. училищни автобуси) за предучилищно, училищно и висше образование, вкл. ученически общежития, както и детски ясли и градини при спазване на принципите за несегрегация Инвестициите в обекти от предучилищното и училищното образование следва да отговарят на изискванията, регламентирани в националното законодателство и да включват определен набор от мерки, препоръчани от МОН (катоспортни площадки, площадки за игри или за безопасност на движението, дидактически материали, уреди за пречистване на въздуха и др.), освен ако такива вече не са реализирани. Ще се финансират проекти, в които инфраструктурните инвестиции са съпътствани от подходящи „меки“ мерки с финансиране от ЕСФ+ или с други средства, като приоритет ще се дава на проекти в подкрепа на уязвими групи. Няма да се подкрепят инвестиции в STEM оборудване. ВАЖНО! Допустими за финансиране са само мерки в съответствие с картите на нуждите в сектора. За нова образователна инфраструктура няма да се търси съответствие с картите. ВАЖНО! В случай на бенефициенти от частния сектор, тези мерки ще се финансират само чрез финансов инструмент или комбинация от БФП и финансов инструмент в рамките на единична операция. Допустимият размер на БФП ще бъде определен от субекта, изпълняващ финансовия инструмент, след одобрение на концепциите за ИТИ. ВАЖНО! В обхвата на предвидените интервенции не попадат самостоятелни дейности, насочени само към повишаване на енергийната ефективност на съществуващия сграден фонд. <u>Мерките, свързани с обновяване на сграден фонд, трябва да се изпълняват интегрирано с мерки за зелена градска инфраструктура (област на интервенция 079).</u>	В рамките на ПРР ще се подкрепят инвестиции в образователна инфраструктура, които не са получили подкрепа от НПВУ. За разлика от НПВУ ПРР ще финансира доставката на училищни автобуси и няма да подкрепя инвестиции в STEM. Нови обекти на образователната инфраструктура ще бъдат финансирани само в рамките на ПРР. За тях на фаза 2 (подбор на проектни предложения) ще бъде необходимо одобрение от Министерството на образованието и науката, което потвърждава, че изграждането на обектите е в съответствие с националните приоритети и че след изграждането им ще бъде осигурено тяхното функциониране.
Здравна и социална инфраструктура	Инфраструктура и оборудване за предоставяне на здравни, интегрирани здравно-социални и социални услуги в общността: - Мобилни кабинети в подкрепа на провеждане на информационни кампании и профилактика; - Обновяване на медицинската апаратура в болниците, свързана с диагностиката на сърдечно-съдови и онкологични заболявания; - Ново строителство на общинска здравна инфраструктура при солидна обосновка за необходимостта от допълнителен капацитет и в съответствие с картата на здравните услуги и след изрично разрешение от МЗ; - Подпомагане на общопрактикуващите лекари (индивидуални и групови практики)	ПРР ще допълва инвестициите в здравна инфраструктура по НПВУ чрез подкрепа за инвестиции, които не са предвидени за финансиране по НПВУ. Докато НПВУ ще подкрепя болничната помощ, ПРР ще се фокусира върху превенцията и профилактиката чрез предоставяне на оборудване на общопрактикуващите лекари (индивидуални и групови практики) с фокус върху отдалечени и

	с фокус върху отдалечените и труднодостъпни места; • Изграждане и оборудване на нови социални услуги в общността за резидентна грижа за лица над трудоспособна възраст (без увреждания и с възможност за самообслужване) - част от реформата в Дългосрочната грижа; • Нови интегрирани здравно-социални услуги в общността за резидентна грижа за възрастни хора с трайни увреждания, нуждаещи се от постоянни медицински грижи и възрастни хора, които не могат да се обслужват сами и се нуждаят от постоянни медицински грижи - част от реформата в Дългосрочната грижа; • Нови социални услуги в общността за спешно настаняване и осигуряване на подслон за лица в кризисна ситуация (временно настаняване за бездомни лица и семейства и временно настаняване в безопасна среда за лица в кризисна ситуация и жертви на домашно насилие, жертви на трафик или непридружени деца); • Базиран в общността центровете за ранно детско развитие за подкрепа на деца и техните родители и семейства (предоставящи основно дейности за консултиране, обучение и терапия, както и работа в общността, застъпничество и посредничество). Подкрепата за инвестиции в социална инфраструктура е обвързана със задължение за изпълнение на мерки за социално включване, вкл. по ПРЧР. Ще се насърчават гъвкави решения за предоставяне на услуги в общността. ВАЖНО! Допустими за финансиране са само мерки в съответствие с картите на нуждите в съответния сектор. ВАЖНО! • В случай на бенефициенти от частния сектор, тези мерки ще се финансират само чрез финансов инструмент или комбинация от БФП и финансов инструмент в рамките на единична операция. Допустимият размер на БФП ще бъде определен от субекта, изпълняващ финансовия инструмент, след одобрение на концепцията ИТИ. ВАЖНО! В обхвата на предвидените интервенции не попадат самостоятелни дейности, насочени само към повишаване на енергийната ефективност на съществуващия сграден фонд. <u>Мерките, свързани с обновяване на сграден фонд, трябва да се изпълняват интегрирано с мерки за зелена градска инфраструктура (област на интервенция 079).</u>	труднодостъпни места и мобилни кабинети. Докато НПВУ ще подкрепя центрове за лечение на мозъчно-съдови заболявания, ПРР ще инвестира в диагностика на сърдечно-съдови и онкологични заболявания. Диагностичната функция на болниците е част от здравната превенция и като такава ще бъде подпомогната от ПРР по отношение на сърдечно-съдови и онкологични заболявания, т.е. ПРР ще подпомогне модернизацията на диагностичната апаратура и модернизацията на съответните помещения, свързани с ранна диагностика и превенция на социално -важни заболявания (сърдечно-съдови и онкологични). Модернизацията на болничната база по НПВУ е тясно свързана с лечебната функция на болниците, а не с профилактичната.
--	---	--

Жилищно настаняване	• Осигуряване на модерно и достъпно жилищно настаняване, вкл. и на уязвими групи от населението и други групи в неравностойно положение, вкл. роми; • Подкрепа за прилагане на иновативни подходи за финансиране на жилищната политика в общините; • Насърчаване на архитектурния дизайн и изграждането на жилища, прилагащи принципи за устойчивост на околната среда, със специално внимание към смекчаването и адаптирането на изменението на климата. Тези инвестиции ще се извършват само в несегрегирани квартали и ще следват принципа на несегрегация. Няма да се правят инвестиции в услуги/обекти за конкретни групи или в такива, които могат да поддържат или да доведат до сегрегация/изолация (като например в училища със специални нужди, в сегрегирани (ромски) училища или квартали и т.н.). Инвестициите за жилищно настаняване могат да се комбинират с подходящи съпътстващи „меки“ мерки по линия на ЕСФ+ или с други средства като развитие на общността, социална работа, посредничество, обучения, дейности, генериращи приходи (напр. създаване на социални предприятия, програми за микрокредитиране), антидискриминационни дейности и др., развитие на общността и улесняване на публични дебати за подготовка на процеса на включване, обучение на специалисти в областта на образованието, обучение за медиатори и ментори, по-добра връзка между родители и специалисти, извънкласни дейности, повишаване на осведомеността и обществени кампании, индивидуална подкрепа за ученици в неравностойно положение, включително роми (прехвърлени от сегрегирани към масови среди). Мерките, свързани с обновяване/изграждане на сграден фонд, трябва да се изпълняват интегрирано с мерки за зелена градска инфраструктура (<u>област на интервенция по код 079 – планирани на фаза 2</u>), както и с мерки за облагородяване на територии с неблагоприятни социално-икономически характеристики (<u>област на интервенция по код 168 – планирани на фаза 2</u>), вземащи под внимание нуждите на местните общности. Предмет на оценка на качеството на проектните предложения на фаза 2 от УО на ПРР ще бъде съответствието с принципите и ценностите на Новия Европейски Баухаус . ВАЖНО! В обхвата на предвидените интервенции не попадат самостоятелни дейности, насочени само към повишаване на енергийната ефективност на съществуващия сградния фонд.	Мерките за жилищно настаняване се подпомагат със средства от ПРР само на територията на градски общини.
----------------------------	---	--

1.2. Допустими бенефициенти и партньори

Допустими бенефициенти по ПРР 2021-2027 г. са широк кръг заинтересовани страни, сред които:

- Държавни органи;
- Областни администрации;
- Общински власти на всички градски и селски общини в съответствие с териториалния обхват на допустимите дейности;
- Представители на гражданското общество (неправителствени организации, организации на работодатели и на синдикати, фондации);
- Представители на бизнеса (предприятията);
- Научна и академична общност;
- Сдружения на собственици на сгради в режим на етажна собственост;
- Лечебни заведения, държавна или общинска собственост, само в партньорство съответно с Министерството на здравеопазването (в случай на държавна) или общината (в случай на общинска собственост);
- Други организации от публичния сектор.

1.3. Предвиден индикативен финансов ресурс за посочените интервенции

Следва да се има предвид, че на ниво програма ресурсът е разпределен по видове инфраструктура, което е от значение за постигане на индикаторите по програмата, поради което ще се следи за спазването му от страна на УО на ПРР. В допълнение, в ПРР е заложено условие общият индикативен размер на средствата за образователна, социална, здравна инфраструктура и жилищно настаняване да не бъде променян и да бъде изразходван в цялост само за интервенции в тези сектори. С цел спазване на заложеното в програмата предварително разпределение на ресурса по видове интервенции, УО на ПРР си запазва правото при необходимост да редуцира ресурса за отделните дейности в рамките на приоритизираните концепции, при спазване на принципите на равнопоставеност и недискриминация.

В тази връзка разпределението на ресурса по настоящата процедура за Приоритет 2 на ПРР по типове мерки е представено в таблицата по-долу:

Типове мерки	Ресурс
Енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради	308 941 598,19 лв.
Образователна, здравна, социална инфраструктура и жилищно настаняване	571 079 599,00 лв.

Допълнително, с оглед осигуряване на балансирано разпределение на финансовите средства на националната територия и отчитайки социално-икономическото развитие на всеки от регионите, е

извършено разпределение на ресурсите по Приоритет 2 по типове мерки, както следва:

Регион	Енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради	Образователна, здравна, социална инфраструктура и жилищно настаняване	Общо
СЗР	67 585 393,94 лв.	124 931 831,43 лв.	192 517 225,37 лв.
СЦР	59 711 144,01 лв.	110 376 253,56 лв.	170 087 397,56 лв.
СИР	47 483 889,40 лв.	87 774 131,68 лв.	135 258 021,08 лв.
ЮИР	42 752 736,58 лв.	79 028 579,53 лв.	121 781 316,11 лв.
ЮЦР	44 155 784,55 лв.	81 622 118,49 лв.	125 777 903,04 лв.
ЮЗР	47 252 649,71 лв.	87 346 684,32 лв.	134 599 334,03 лв.
Общо	308 941 598,19 лв.	571 079 599,00 лв.	

ВАЖНО!

Максималната стойност на дейност, включена в концепция за ИТИ и предвидена за изпълнение с ресурс от ПРР, е 10 млн. лв.

Минималната стойност на дейност, включена в концепция за ИТИ и предвидена за изпълнение с ресурс от ПРР, е 500 000 лв.

Проектни предложения могат да бъдат финансирани до наличния финансов ресурс, разпределен по типове мерки за всеки отделен регион. В случай че след финансирането на всички класирани концепции за ИТИ останат неусвоени средства за даден тип мярка в някой от регионите, УО на ПРР си запазва правото, в рамките на Фаза 2, да преразпредели тези средства към друг/и регион/и за финансиране на същия тип мерки.

1.4. Допустими разходи

По ПРР допустими за финансиране ще бъдат са всички видове разходи, свързани изпълнението на предвидените в одобрените концепции дейности, освен ако не е предвидено друго в приложимите правила по държавните помощи. Разходите следва да бъдат извършени между 1.1.2021 г. и 31.12.2029 г.

Недопустими за финансиране ще бъдат разходите за операции, които са били физически завършени или изцяло изпълнени преди подаването на детайлно проектно предложение за оценка от

УО на ПРР, както и разходите, посочени в чл. 64 от Регламент (ЕС) № 2021/1060.

УО на ПРР 2021-2027 може да прилага опростени варианти на разходите, предвидени в чл. 53 от Регламент (ЕС) № 2021/1060.

Интензитетът на помощта по програмата е 100% освен ако в таблицата с допустимите дейности по т. 1.1. не е указано друго или когато средствата се отпускат в режим на минимална или държавна помощ съгласно описаните в т. 1.8 режими. В случай на държавна или минимална помощ по отношение на допустимите разходи и интензитета на помощта се прилагат ограничения в зависимост от режима, както е описано в т. 1.8.

1.5. Приложими индикатори

Всяка концепция за ИТИ, финансирана със средства по ПРР, следва да допринася за изпълнението на приложимите индикатори за съответните видове мерки, както е описано в Приложение 5.

Приносът към индикаторите на ниво проектно предложение ще бъде предмет на оценка от страна на УО на ПРР на Фаза 2. Методология за отчитане на приложимите индикатори е представена в Приложение Б5.

Индикатор за крайния продукт	Мерна единица
Жилища с подобрени енергийни характеристики	жилищни сгради
Зелена инфраструктура, подпомогната за цели, различни от адаптиране към изменението на климата	хектари
Инфраструктура за алтернативни горива (точки за зареждане/зарядни точки)	станции за зареждане с гориво/електроенергия
Капацитет на нови или модернизирани места за социално жилищно настаняване	лица
Капацитет на класните стаи на нови или модернизирани детски заведения	лица
Капацитет на класните стаи на нови или модернизирани образователни заведения	лица
Капацитет на нови или модернизирани здравни заведения	лица/година
Капацитет на нови или модернизирани структури за социални грижи (различни от жилищно настаняване)	лица/година
Жители, обхванати от проекти в рамките на стратегии за интегрирано териториално развитие	лица
Стратегии за интегрирано териториално развитие, които получават подпомагане	приноси към стратегии
Интегрирани проекти за териториално развитие	проекти
Незастроени площи, създадени или рехабилитирани в градските райони	квадратни метри

Индикатор за резултат	Мерна единица
Годишно първично енергийно потребление (от което: жилища, обществени сгради, предприятия, други)	MWh/г.
Очаквани емисии на парникови газове	тонове еквивалент на CO2/година

Годишен брой ползватели на ново или модернизирано социално жилищно настаняване	потребители/година
Годишен брой ползватели на нови или модернизирани детски заведения	потребители/година
Годишен брой ползватели на нови или модернизирани учебни заведения	потребители/година
Годишен брой ползватели на нови или модернизирани здравни заведения	потребители/година
Годишен брой ползватели на нови или модернизирани заведения за социални грижи	потребители/година
Жители с достъп до нова или подобрена зелена инфраструктура	лица
Подкрепени общопрактикуващи лекари в страната	брой

1.6. Специфични изисквания

За различните групи дейности, допустими за финансиране по ПРР, в програмата са заложени различни изисквания и в тази връзка проектните предложения, които ще бъдат оценявани от УО на ПРР след одобрение на концепциите за ИТИ, ще трябва да отговарят на тези изисквания. Затова те трябва да бъдат взети предвид при подготовката на концепциите.

За интервенции в сектори **образователна инфраструктура, здравеопазване, социална политика** ще се изисква съответствие на картите на нуждите всектора, изготвени от съответните ведомства.

Хоризонтално изискване към всички мерки и дейности по програмата е принос за осигуряването на равенство, социално включване и недискриминация.

Хоризонтално изискване към всички интервенции по програмата е осигуряването на достъпна среда за хората с увреждания.

Хоризонтално изискване за всички интервенции в сгради, независимо от групата допустими дейности или типа инфраструктура, е изпълнението на мерки за ЕЕ с цел постигане най-малко клас на енергопотребление „В“ на сградата и най-малко 30% намаляване на преките и непреките емисии на парникови газове в сравнение с предварителните емисии. Процентът на спестяванията се изчислява от сертификата за енергийни характеристики на сградата, обект на интервенция, на генерирани емисии преди и след въвеждане на енергоспестяващите мерки (ЕСМ).

Хоризонтално изискване за всички интервенции, свързани с обновяване/изграждане на сграден фонд, независимо от групата допустими дейности или типа инфраструктура, е изпълнението на мерки за зелена градска инфраструктура (и облагородяване на околното пространство), включително с мерки за облагородяване на територии с неблагоприятни социално-икономически характеристики, вземащи под внимание нуждите на местните общности, където е приложимо. Мерките за зелена градска инфраструктура се финансират на фаза 2 чрез код на интервенция „079. Опазване на природата и биологичното разнообразие, природно наследство и ресурси, зелена и синя инфраструктура“, а мерките за облагородяване на територии с неблагоприятни социално-

икономически характеристики – по код „168. Физическо обновяване и сигурност на обществените пространства“.

Следва да се отбележи, че **поне 30% от средствата по ПРР трябва да имат принос към климатичните цели**. На етапа на подготовка и оценка на подробните проектни предложения приносът на всяко проектно предложение ще бъде проверяван на базата на разпределението на средствата в бюджета му по кодове на интервенции.

В тази връзка следва да се има предвид, че на ниво програма е предвидено част от средствата за **ново строителство на образователна и социална инфраструктура (включително жилищно настаняване)** да се използват за строителството на **енергийно ефективни сгради**, които отговарят на условието първичното енергопотребление (PED) да бъде с поне 20% по-ниско от изискването за сграда с близко до нулево нетно потребление на енергия (съгласно националното законодателство). Ето защо включването на мерки за строителството на такива сгради ще бъде предмет на оценката на качеството на проектите предложения от страна на УО на ПРР на Фаза 2.

ПРР приоритетно подкрепя проекти, които съответстват на принципите на **Новия Европейски Баухаус (НЕБ)**, като насърчава интегрирането на тези принципи в планирането и изпълнението на предвидените интервенции. НЕБ поставя акцент върху устойчивостта, естетиката и приобщаването, като цели да трансформира населените места в хармонични и устойчиви общности, съчетаващи иновации, екологична чувствителност и социална отговорност. В тази връзка, включването на мерки и дейности, съответстващи на принципите на инициативата ще бъде предмет на оценката на качеството на проектите предложения от страна на УО на ПРР на Фаза 2.

Финансираните операции по ПРР следва да имат принос и към Стратегията на Европейския съюз за Дунавския регион (СЕСДР), обхващаща четири основни тематични сфери: свързаност, опазване на околната среда, изграждане на просперитет и сигурност. В този контекст, включването на мерки и дейности с пряк принос към изпълнението на приоритетните дейности от Плана за действие за изпълнението на СЕСДР (Приложение Б7) ще бъде допълнителен предмет на оценка на качеството на проектите предложения от страна на УО на ПРР на фаза 2.

Следва да се има предвид, че специален фокус на подкрепата по ПРР са най-нуждаещите се територии, определени като проблемни/територии със специфични характеристики в съответните ИТСР. Това са териториите с демографски риск, както и планинските, селските и граничните територии. В тази връзка, включването на интервенции, предвидени за изпълнение на описаните по-горе територии, ще бъде предмет на оценка на качеството на проектите предложения от страна на УО на ПРР на Фаза 2.

1.7. Хоризонтални принципи

В дейностите, включени в концепции за ИТИ, финансирани със средства от ПРР 2021-2027 г.,

следва да бъдат отчетени заложените в програмата хоризонтални принципи, както следва:

❖ **Устойчиво развитие**

Изпълнението на дейностите трябва да е съобразено с принципа за ненанасяне на значителни вреди по смисъла на Регламент (ЕС) 2020/852, като предвид тяхната същност се очаква същите да не оказват съществено негативно влияние върху околната среда. За инфраструктурните инвестиции с очаквана продължителност най-малко 5 години, следва да се осигури тяхната климатична устойчивост.

За допълнителна информация във връзка с осигуряването на съответствие с тези принципи вж. Известие на Комисията 2021/С 373/01 „Технически насоки за осигуряване на климатичната устойчивост на инфраструктурата през периода 2021-2027 година“.

В случай на ново строителство или обновяване на сграда, изпълнението на всички необходими мерки за енергийна ефективност ще бъде задължително изискване.

❖ **Насърчаване на равенството между мъжете и жените и на недискриминацията.**

Достъпност за хората с увреждания.

Мерките, финансирани по ПРР, свързани с предоставянето на социални, здравни и образователни услуги, следва да се планират и изпълняват в съответствие с изискванията и ангажиментите на ниво програма, описани в **Приложение 5 към ПРР** „Допълнителна информация към поле „Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация“ (Уязвими групи)“ (вж. в т. 12 „Документи за информация“).

При изпълнението на дейностите следва да бъдат предвидени действия за **гарантиране на равенството, приобщаване и недискриминация** чрез: мерки за насърчаване на достъпа до качествено, приобщаващо и предотвратяващо всички форми на сегрегация образование на всички нива, жилищно настаняване, здравеопазване, социални и дългосрочни грижи, основни несегрегирани услуги за всички и по-специално за маргинализирани групи като роми, хора с мигрантски произход, хора с увреждания и други специални нужди, възрастни хора, бездомни и др.

Задължителна мярка за всички видове интервенции ще бъде осигуряването на **достъпна физическа среда** за хората с увреждания в съответствие с изискванията на националното законодателство и в съответствие с Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания.

Мерките в социалната и здравната инфраструктура трябва да се основават на резултатите от **индивидуалните оценки на нуждите** и картирането на инфраструктурата и услугите. Индивидуалната оценка на потребностите ще включва възможностите, които са били предложени на засегнатите лица, и преглед на това, което са избрали. Трябва да е ясно дали хората биха предпочели варианти, които все още не съществуват, но за които са необходими инвестиции. В този случай трябва да се даде приоритет на тяхното реализиране. Инвестициите трябва да са в съответствие и да допринасят за стратегията за деинституционализация и политиките и правните рамки на ЕС за правата

на човека: Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, включително Общ коментар 5 и заключителните бележки на Комитета на ООН по правата на хората с увреждания, Европейския съдебен на социалните права и Стратегията за правата на хората с увреждания, при надлежно зачитане на принципите на равенство, свобода на избор, право на независим живот, достъпност и забрана на всички форми на сегрегация. **Никоя инвестиция не може да бъде стъпка назад в стратегията за деинституционализация или да допринесе за създаването на нови услуги, които не са напълно в съответствие с Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания.**

При подготовката и изпълнението на интервенциите бенефициентите следва да се съобразят с поетите ангажименти по ПРР.

ВАЖНО!

Следвайки **принципа на партньорство**, независими организации в областта на основните права и правата на човека следва да участват в изпълнението, мониторинга и оценката на инвестициите в **социална инфраструктура**, за да се гарантира спазването на принципите на независим живот, несегрегация и недискриминация.

В тази връзка при подготовката и изпълнението на концепциите за ИТИ кандидатите/партньорите следва да осигурят участието на такива организации с ангажимент да следят за спазването на изброените принципи. Участието на организациите може да бъде под формата на партньорство за изпълнение на конкретни дейности, издаване на положително становище/писмо за подкрепа на съответната дейност, участие в обществени обсъждания и други събития и др., по преценка на партньорите в концепцията за ИТИ.

При оценката на проектните предложения за инфраструктура за социални услуги, както и при мониторинга на изпълнението на проектите, УО на ПРР ще използва експертизата на такива организации, като бенефициентите ще трябва да се съобразят с техните препоръки (когато има отправени такива). УО на ПРР ще проследява за недопускане на едни и същи организации да участват в оценката и в мониторинга на едни и същи проектни предложения за социална инфраструктура по ПРР, с оглед недопускане на конфликт на интереси.

Инфраструктурните мерки по ПРР, насочени към маргинализирани групи, в т.ч. роми, следва задължително да се съчетават с други видове интервенции, включително такива в областта на образованието, здравеопазването, социалното приобщаване и заетостта, като се осигури анти-сегрегационния характер на интервенциите.

В случай на интервенции, свързани с жилищно настаняване, десегрегационният характер на модела следва да бъде осигурен чрез подкрепа за жилища, чието физическо местонахождение осигурява пространствена интеграция на маргинализираните групи в обществото и не допринася за тяхната сегрегация, изолация и изключване, като не се допуска създаването на обособени територии. Физическото местонахождение на жилищата следва да осигурява техническа инфраструктура (комунална – вода, електричество, газ и други), достъп до социална, здравна и образователна инфраструктура (училища, детски ясли и градини, социални услуги, здравни заведения).

ВАЖНО!

За да се гарантира, че въздействието на интервенциите върху уязвимите групи от населението се измерва още по време на изпълнението на програмата и за да се улесни нейната оценка, УО на ПРР, съвместно с НСИ, ще разработи специфична методология за събиране на данни. При подготовката и изпълнението на конкретни проектни предложения, адресиращи уязвими групи от населението, бенефициентите ще трябва да поемат ангажимент за събирането и/или отчитането на данните в съответствие с въпросната методология.

При подбора на проектни предложения за енергийна ефективност на жилищни сгради от страна на УО на ПРР ще се осигури преференциално третиране на семейства и лица с ниски доходи.

1.8. Приложими режими на държавна помощ

Индикативна информация за приложимите режими на помощ по ПРР е представени по-долу за всяка от допустимите групи дейности. Следва да се има предвид, че на база на одобрените концепции за ИТИ ще бъде допълнително преценявано кои са най-подходящите режими на помощи в тази връзка изброените по-долу разпоредби **не са изчерпателни**, а е възможно да се използват други приложими документи в областта на държавните помощи. Това ще бъде допълнително уточнено в Насоките за кандидатстване по отделните процедури, които ще разработи УО на ПРР.

➤ **Енергийна ефективност и устойчиво обновяване на жилищни сгради, вкл. студентски общежития**

Мерките от тази група дейности ще представляват непомощ, когато сградите не се ползват за изпълнение на стопански дейности (такива са в общия случай мерки в жилищни сгради). При наличие на стопанска дейност в сградата или в отделни самостоятелни обекти (ССО), се прилагат следните режими:

- ✓ Минимална помощ (помощ „de minimis”) в съответствие с Регламент (ЕС) 2023/2831 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функциониране на ЕС към помощта „de minimis“, съгласно който общият размер на помощта de minimis, предоставена на предприятието, заедно с получени други минимални помощи на едно и също предприятие за период от 3 години не може да надвишава 300 000 евро или 586 749 лв., при спазване на всички изисквания на Регламент (ЕС) № 2023/2831. При определяне дали е спазена максималната стойност (общия размер) на помощта за кандидата се взема предвид както размера на минималната помощ, за която се кандидатства по настоящата процедура, така и общият размер на вече получените минимални помощи за период от 3 (три) години. В случай, на жилищни сгради, в които самостоятелни обекти в сградата (ССО) се използват за извършване на стопанска дейност, както и в случаите на отдаване под наем или извършване на дейност от търговци и/или лица със свободни професии, ССО ще се третират

като получатели на минимална помощ (de minimis), съгласно Закона за държавните помощи.

- ✓ Помощи съгласно чл. 39 от Регламент (ЕС) № 651/2014. – Чл. 39 се прилага за подпомагането с финансови инструменти, като в този случай размерът на погасяването от страна на собствениците на сградата към фонда за енергийна ефективност или друг финансов посредник е не по-малък от номиналния размер на заема.

В преобладаващата си част мерките за енергийна ефективност ще бъдат финансирани като комбинация от безвъзмездна помощ и финансов инструмент.

➤ **Образователна инфраструктура**

За общинска и държавна образователна инфраструктура, в общия случай може да бъде обоснован режим непомощ.

Инвестициите в образователна инфраструктура не представляват държавна помощ, тъй като съгласно практиката общественото образование, организирано в рамките на обществената образователна система, финансирано и контролирано от държавата, се счита за неикономическа дейност. Според съдебната практика на ЕС неикономическото естество на общественото образование по принцип не се засяга от факта, че учениците или техните родители понякога трябва да заплатят такси за обучение или записване, които подпомагат оперативните разходи на системата. Тези финансови вноски често обхващат само малка част от реалните разходи за услугата и затова не могат да бъдат смятани за възнаграждение за предоставената услуга. Следователно те не променят неикономическия характер на общообразователната услуга, която се финансира предимно с публични средства.

В случай на икономическа експлоатация на инфраструктурата (частни детски градини, училища и др.) е възможно да се прилагат:

- ✓ Минимална помощ (помощ „de minimis”) съгласно Регламент (ЕС) № 1407/2013 Интензитетът на помощта е 100%, но не може да надвишава допустимия праг на минимална помощ съгласно регламента – 200 000 EUR за период от три бюджетни години.
- ✓ Помощи съгласно чл. 14, чл. 17 или чл. 26 от Регламент (ЕС) № 651/2014:
 - ❖ По чл. 14 интензитетът на помощта, изразен в брутен еквивалент на безвъзмездна помощ, не надхвърля максималния интензитет на помощта, определен в картата на регионалните помощи, която е в сила към момента на предоставяне на помощта в засегнатия регион, като бенефициерът осигурява финансов принос от най-малко 25 % от допустимите разходи чрез свои собствени ресурси или чрез външно финансиране във форма, която не включва държавно подпомагане.
 - ❖ По чл. 17 интензитетът на помощта не надхвърля 20 % от допустимите разходи за малки

предприятия и 10 % от допустимите разходи за средни предприятия.

❖ По чл. 26 интензитетът на помощта не надхвърля 50 % от допустимите разходи.

➤ **Здравна инфраструктура**

Режим на „непомощ“ е възможен, когато:

- Бенефициентът на помощта (кандидата или партньор в ПП) е неразделна част от националното здравно обслужване, като предоставяните от него здравни услуги са основани на принципа на солидарността и се финансират пряко от вноските за социална сигурност и предоставя услугите си безплатно въз основа на здравното осигуряване на пациентите, то в този случай кандидата/партньора не действат като предприятие;

- се финансират активи, свързани с неикономически дейности и предвидените здравни продукти/услуги се предоставят безплатно до крайния потребител.

- се осигурява медицинска помощ, която е изцяло финансирана от бюджета и е общодостъпна.

Съгласно т. 24 от Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в чл. 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз (2016/С 262/01), обществените болници са неразделна част от националното здравно обслужване и са почти изцяло основани на принципа на солидарността. Тези болници са финансирани пряко от вноските за социална сигурност и други държавни средства и предоставят услугите си безплатно въз основа на всеобщо осигуряване. Съдилищата на Съюза са потвърдили, че когато съществува такава структура, съответните организации не действат като предприятия.

Обществените болници в България са неразделна част от националната здравно-осигурителна система и дейността им почти изцяло е основана на принципа на солидарността. Тези болници са финансирани пряко от вноските за социална сигурност, чрез Националната здравноосигурителна каса и други държавни средства и предоставят услугите си безплатно на здравно-осигурените лица въз основа на всеобщо осигуряване, в съответствие с чл. 4 от Закона за здравното осигуряване.

Съгласно чл. 5 от Закона за здравното осигуряване, задължителното здравно осигуряване се осъществява чрез задължително участие при набирането на вноските, солидарност на осигурените при ползването на набраните средства, равнопоставеност при ползването на медицинска помощ, публичност в дейността на НЗОК и публичен контрол върху извършваните от нея разходи.

Съгласно чл. 4 от Закона за здравното осигуряване, задължителното здравно осигуряване гарантира свободен достъп на осигурените лица до медицинска помощ чрез определен по вид, обхват и обем пакет от здравни дейности, както и свободен избор на изпълнител, сключил договор с районна здравноосигурителна каса. Правото на избор е валидно за цялата територия на страната и не може да

бъде ограничавано по географски и/или административни основания.

Независимо от това следва да се вземе под внимание факта, че лечебните заведения и общопрактикуващите лекари (ОПЛ) могат да извършват и икономическа дейност. Съгласно т. 10 от Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в чл. 107, пар. 1 от ДФЕС „субект, който извършва както стопански, така и нестопански дейности, трябва да се разглежда като предприятие само във връзка със стопанските дейности.“ С оглед на посоченото, за да се гарантира избягването на кръстосано субсидиране и да се осигури съответствие на проектното предложение с правилата по държавните помощи е необходимо лечебните структури, на които се предоставя финансиране по проекта, задължително да водят разделна счетоводна отчетност за икономическите и неикономическите дейности по предоставяне на медицинска помощ. За целта е необходимо те да поддържат аналитична счетоводна отчетност, гарантираща разделяне на активите, пасивите, приходите и разходите, свързани с всяка от двете дейности (икономическа и неикономическа), от което да е видно, че финансирането по настоящата процедура е само за неикономическата дейност на кандидата/партньора/и.

В случай на икономическа експлоатация на здравната инфраструктура, т.е. ако здравните услуги в обекта на интервенция се предлагат срещу възнаграждение, т.е. има наличие на икономическа експлоатация на инфраструктурата, е възможно да се прилагат:

- ✓ Режим на Минимална помощ (помощ „de minimis“) в съответствие с Регламент (ЕС) 2023/2831“;
- ✓ Режим съгласно Решение на ЕК 2012/21/ЕС от 20 декември 2011 година относно прилагането на член 106, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз за държавната помощ под формата на компенсация за обществена услуга, предоставена на определени предприятия, натоварени с извършването на услуги от общ икономически интерес.

➤ **Социална инфраструктура**

За тези мерки ще бъде обоснован режим „непомощ“.

➤ **Жилищно настаняване**

За мерки, свързани с неикономически дейности, които представляват управленска, административна дейност, при която овластеният със закон орган притежава властнически правомощия, може да бъде приложен режим на „непомощ“.

За мерки, свързани с осигуряване на модерно и достъпно жилищно настаняване, чрез изграждането на жилища, се прилага:

- ✓ Режим съгласно Решение на ЕК 2012/21/ЕС от 20 декември 2011 година относно прилагането на член 106, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз за държавната помощ под формата на компенсация за обществена услуга, предоставена на определени

предприятия, натоварени с извършването на услуги от общ икономически интерес.

Дейността по осигуряване на жилища за жилищно настаняване представлява услуга от общ икономически интерес (УОИИ) и в тази връзка, за да бъде безвъзмездната финансова помощ за тази дейност съвместима с общия пазар, следва да се прилагат правилата по държавните помощи, приложими към УОИИ.

Предвид факта, че общината (чрез своите органи), като собственик на инфраструктурата, сама определя кой и по какъв начин да стопанисва инфраструктурата, то тя се явява възложител на услугата по жилищно настаняване и администратор на помощта към оператора на услугата (общината осигурява средствата за изпълнение на дейностите по предоставяне на услугата и тези средства, заедно с финансираната по проекта инфраструктура, представляват компенсация за УОИИ). С оглед на посоченото, за да осигури съответствие на компенсацията с правилата по държавните помощи общината следва да възложи услугата в съответствие с изискванията на Решението за УОИИ. Предоставянето на услугата и съответно стопанисването на инфраструктурата може да се възложи както на външно за общината лице (например търговско дружество), така и на общинско предприятие, на второстепенен разпоредител с бюджет или на звено/дирекция в самата общинска администрация. При всички случаи операторът на инфраструктурата, дори когато не е отделно юридическо лице, а част от общинската администрация се разглежда като получател на компенсация за предоставяне на услугите по жилищно настаняване. За да осигури съответствие на проектните предложения за жилища с правилата по държавните помощи в договорите за безвъзмездна финансова помощ УО на ПРР ще залага изискване към бенефициентите след изграждането/ремонта на инфраструктурата да възлагат предоставянето на услугите по настаняване във финансираните по програмата жилища в съответствие с изискванията на Решението за УОИИ, като това задължение следва да се спазва в рамките на целия икономически полезен живот на активите. Разработването на акта за възлагане в съответствие с изискванията на Решението е ангажимент на общините, които те ще поемат със сключването на договора за БФП.

Това може да стане чрез приемането на съответни наредби на общинските съвети, които да регламентират начина на предоставяне на услугата и съответните изисквания. Наредбите следва да регламентират реда за стопанисване, финансиране, настаняване, ползване, мониторинг и контрол на социалното жилище, което освен настаняване осигурява и мерки за социално приобщаване на ползвателите (образование, заетост, обучение, здравеопазване и др.). В наредбите следва да се заложи задължение общината при възлагането на услугата да спазва всички изисквания на Решение на Комисията от 20 декември 2011 година относно прилагането на член 106, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз за държавната помощ под формата на компенсация за обществена услуга, предоставена на определени предприятия, натоварени с извършването на услуги от общ икономически интерес

В случай, че финансирането на инфраструктура за жилищно настаняване е помощ, която представлява УОИИ в съответствие с Решение на ЕК 2012/21/ЕС от 20 декември 2011 година относно прилагането на член 106, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз за държавната помощ под формата на компенсация за обществена услуга, предоставена на определени предприятия, натоварени с извършването на услуги от общ икономически интерес (Решението), за инфраструктура за жилищно настаняване НЕ се прилага ограничението компенсацията, предоставяна на съответното предприятие, да не надвишава левовата равностойност на 15 млн. евро годишно, предвид разпоредбите на чл.2, параграф 1, буква „в“ на Решението.

1.9. Срок за изпълнение на проектите

Планираната продължителност на предвидените за изпълнение проекти, финансирани по ПРР 2021-2027 г., включително дейностите, предвидени в тях, не следва да надвишава 24 месеца.

2. ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА“ 2021-2027 Г.

Мерки по ЕФСУ програма	Примерни дейности
Програма „Околна среда“	
Мерки за превенция и управление на риска от наводнения	Екологосъобразни решения за защита от наводнения
Мерки за справяне с неблагоприятните геодинамични процеси	- Изграждане на укрепителни и отводнителни съоръжения; - Изграждане/възстановяване на контролно-измервателни системи или други системи за ранно регистриране и последващ отдалечен мониторинг
Зелени мерки в градската среда	Зелена инфраструктура в градска среда: изграждане на "зелени поясни/зони", зелени стени, озеленяване на „кални петна“, зелени покриви и др., включително интелигентни зелени решения
Мерки за изграждане, разширяване и/или надграждане на общински/регионални системи за разделно събиране и рециклиране на биоразградими отпадъци	- Изграждане, разширяване и/или надграждане на системите за разделно събиране и транспортиране на битовите биоразградими отпадъци; - Рециклиране на разделно събрани биоразградими битови отпадъци - Мерки за повишаване на осведомеността и поведението за устойчиво управление на отпадъците в региона; - Надграждане на съществуващи общински инсталации за компостиране с подобрява-не/модернизация на технологията за рециклиране на разделно събрани биоразградими битови отпадъци

В комбинирани концепции за ИТИ по приоритети „Отпадъци“ и „Въздух“ могат да се включват единствено проектни предложения, за които производството по предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по реда на ЗУСЕФСУ вече е стартирало, както и проекти в процес на изпълнение. За тези проектни предложения и проекти фаза 2 се реализира в рамките на вече стартиралото производство по предоставяне на БФП по реда на ЗУСЕФСУ.

2.1. Допустими мерки по приоритет „РИСК И ИЗМЕНЕНИЕ НА КЛИМАТА“

След извършване на приоритизация на комбинираните и индивидуални концепции за интегрирани териториални инвестиции (преминали оценка на административно съответствие и допустимост) съгласно критериите по т. 9 от Единните указания, Управляващият орган на програмата за околна среда 2021-2027 г. ще пристъпи към директно предоставяне на БФП по реда на ЗУСЕФСУ за такива

включени в одобрената актуализирана Обща програмна концепция до изчерпването на определения финансов ресурс.

❖ А.1. Мерки за превенция и управление на риска от наводнения:

Обща информация

При предоставянето на безвъзмезден финансов ресурс програмата за околна среда подкрепя с приоритет екологосъобразни решения за защита от наводнения, като напр. създаване на управляеми полдери и малки буферни басейни в заливни тераси на реките; възстановяване на връзките с воден басейн или на естественото състояние на речното корито, на стари меандри, на наводняеми зони с цел увеличаване на водозадържането; мерки за защита на речните брегове срещу ерозия - защита на брега с габиони и др. Допуска се и изпълнението им в комбинация със сива инфраструктура – укрепване. При избор на конкретно решение за превенция и управление на риска от наводнения кандидатите ще следва да обосноват най-добър ефект от мерките върху компонентите на риска (щети, застрашено население и др.) на етап подготовка, подаване и оценка на проектни предложения (фаза 2).

Няма да бъдат подкрепяни дейности изцяло за „сива инфраструктура“¹³, като при извършване на оценка за административно съответствие и допустимост подобни проектни идеи ще бъдат определяни за недопустими за финансиране по ПОС 2021-2027 г.

При извършването на приоритизация на подадени комбинирани и индивидуални концепции на ниво „звено за предварителен подбор“ повече точки ще бъдат давани за проектни идеи, предвиждащи инвестиции в изцяло „зелени“ мерки, както и такива за райони със значителен потенциален риск от наводнения и предвидени в действащите Планове за управление на риска от наводнения. При разработване на проектни идеи със заявено финансиране по приоритет „Риск и изменение на климата“, допустимите кандидати могат да използват, като помощно ръководство при планиране на мерките, [Указания за планиране и прилагане на възможни технически решения за зелени мерки за укрепване на речното корито, включително биологично укрепване, с цел защита от вредното въздействие на водите](#), разработени от Министерство на околната среда и водите (публикувани са на интернет страницата на Министерство на околната среда и водите, в секция Води→ Повърхностни води→ Полезни документи и на страницата на УО в секция ПОС 2021-2027→Документи). В допълнение, при планиране прилагането на мерки за възстановяване проводимостта на речното корито, допустимите кандидати следва да съобразяват описаните подходи в разработените от МОСВ „Указания за природосъобразни и щадящи околната среда методи, технологии и средства за почистване на речните легла“ (публикувани са на интернет страницата на Министерство на околната среда и водите, в секция Води→ Повърхностни води→ Полезни документи).

¹³ т.нар „твърди“ или „сиви“ решения включват изграждане на инженерни системи и съоръжения, в това число диги и бетонни, стоманобетонни, геокомпозитни облицовки, брегозащитни и брегоукрепителни стени, прагове и др.

Примерни допустими дейности:

- Възстановяване проводимостта на речното корито в комбинация с други екологосъобразни мерки за защита от наводнения;
- Възстановяване на връзката с воден басейн или на естественото състояние на речното корито;
- Биологично укрепване на бреговете – защита на бреговете с габиони, затревяване на откосите;
- Подобряване задържането на водите – възстановяване на естественото състояние на речното корито, на стари меандри, на наводняеми зони и др.;
- Изграждане на земно-насипни диги/ каменно-насипни;
- Охранителни/поясни канали;
- Изграждане на малки буферни басейни и управляеми полдери;
- Комбинация на гореизброените допустими дейности със „сива инфраструктура“, пр. бетонни стени/диги приобоснована необходимост;
- Организация и управление, видимост, прозрачност и комуникация и разработване на документация за възлагане на обществени поръчки;
- Оценка на климатичната устойчивост на инвестициите;
- Спомагателни дейности, свързани с предварителни проучвания, изготвяне на аналитични документи, като напр. анализ и оценка на необходимостта и ефекта от изграждането на природосъобразна инфраструктура и екосистемно-базирани решения за превенция и управление на риска от наводнения, изготвяне на хидроложки анализи, геодезически заснемания, инженерно-геоложки проучвания, анализ на остойността, необходим за определяне размера на ресурса за изпълнение на мерките.

Допустими бенефициенти:

- Общини;
- Областни администрации.

Предвиден индикативен финансов ресурс:

Общо: 35 904 226,68 лв. (от Европейския фонд за регионално развитие и национално съфинансиране):

Югозападния регион за планиране	Благоевград, Кюстендил, Перник, Софийска област	193 593,26 лв.
	София-град	0 лв.
Южен централен регион за планиране		18 865 829,09 лв.

Югоизточен регион за планиране		10 917 651,67 лв.
Северозападен регион за планиране		0 лв.
Северен централен регион за планиране		2 796 778,19 лв.
Североизточен регион за планиране		3 130 374,47 лв.

Остатъчен ресурс по програмата след пилотната процедура за подбор на концепции.

Приложими индикатори:

- **за краен продукт:** Зелена инфраструктура, изградена или усъвършенствана с цел приспособяване към изменението на климата – хектари
- **за резултат:** Жители, ползващи се от мерки за защита от наводнения – брой

При подготовка на проектната идея/проектните идеи с финансиране по ПОС, партньорът/ите следва да представят информация относно индикативната целева стойност на приложимите индикатори, която ще бъде постигната с изпълнението на планираните мерки.

❖ А.2. Мерки за превенция и защита при неблагоприятни геодинамични процеси – свлачища, срутища, ерозии, абразии:

Обща информация

Допустимо е изпълнението на мерки, като проектиране и изпълнение на геозащитни мерки и дейности; минимизиране на риска чрез изграждане/възстановяване на контролно-измервателни системи или други системи за отдалечен мониторинг на неблагоприятни геодинамични процеси с оглед ранно предупреждение, оповестяване и други превантивни действия.

Примерни допустими дейности:

- Проектно-проучвателни работи;
- Изграждане на укрепителни съоръжения;
- Изграждане на отводнителни съоръжения за понижаване нивото на подземните води и/или за отвеждане на повърхностни води извън обхвата на свлачището;
- Планировъчни мерки, повърхностна обработка и др. мерки за осигуряване устойчивостта на склона;
- Изграждане/възстановяване на контролно-измервателни системи или други системи за ранно регистриране и последващ отдалечен мониторинг;
- Организация и управление, видимост, прозрачност и комуникация и разработване на документация за възлагане на обществени поръчки;

- Оценка на климатичната устойчивост на инвестициите.

Допустими бенефициенти:

- Общини.
- АПИ

Предвиден индикативен финансов ресурс за общини:

Общо: 35 655 070,00 лв. (от Европейския фонд за регионално развитие и национално съфинансиране):

Югозападния регион за планиране	Благоевград, Кюстендил, Перник, Софийска област	580 151,70 лв.
	София-град	1 515 615,80 лв.
Южен централен регион за планиране		7 101 565,38 лв.
Югоизточен регион за планиране		9 171 210,79 лв.
Северозападен регион за планиране		8 107 339,91 лв.
Северен централен регион за планиране		1 828 465,13 лв.
Североизточен регион за планиране		7 350 721,29 лв.

Остатъчен ресурс по програмата след пилотната процедура за подбор на концепции.

Финансов ресурс по стартирало производство по предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по реда на ЗУСЕФСУ за **АПИ**:

Общо: 30 168 991,11 лв. (от Европейския фонд за регионално развитие и национално съфинансиране)

Югозападния регион за планиране	2 772 516,11 лв.
Южен централен регион за планиране	0 лв.
Югоизточен регион за планиране	5 490 002,51 лв.
Северозападен регион за планиране	9 876 785,27 лв.

планиране	
Северен централен регион за планиране	12 029 687,22 лв.
Североизточен регион за планиране	0 лв.

В концепции за ИТИ по приоритет „Риск и изменение на климата“ могат да се включват проектни предложения, за които производството по предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по реда на ЗУСЕФСУ вече е стартирало, както и проекти в процес на изпълнение. За тези проектни предложения и проекти фаза 2 се реализира в рамките на вече стартиралото производство по предоставяне на БФП по реда на ЗУСЕФСУ.

Приложими индикатори:

- **за краен продукт:** Инвестиции в подкрепа на мерки за защита от неблагоприятни геодинамични процеси - нови или усъвършенствани - евро
- **за резултат:** Жители, ползващи се от мерки за защита от природни бедствия – брой

При подготовка на проектната идея/проектните идеи с финансиране по ПОС, партньорът/ите следва да представят информация относно индикативната целева стойност на приложимите индикатори, която ще бъде постигната с изпълнението на планираните мерки.

2.2. Допустими мерки по приоритет „Въздух“

Мерки за справяне с вторичното разпрашаване – зелена инфраструктура в градска среда (изграждане на "зелени поясни/зони", зелени стени, озеленяване на „кални петна“, зелени покриви и др., включително интелигентни зелени решения.)

В концепции за ИТИ по приоритет „Въздух“ се включват проектни предложения, за които производството по предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по реда на ЗУСЕФСУ вече е стартирало, както и проекти в процес на изпълнение, финансирани по процедури BG16FFPR002-5.003 „Зелени мерки в градска среда“ и BG16FFPR002-5.009 „Зелени мерки в градска среда“ (4). За тези проектни предложения и проекти, фаза 2 се реализира в рамките на вече стартиралото производство по предоставяне на БФП по реда на ЗУСЕФСУ.

Обща информация:

Фокусът е върху качеството на атмосферния въздух (КАВ) чрез инвестиции в растителни видове с най-висока степен на ефективност по отношение улавянето на фини прахови частици (ФПЧ) и пречистването

на въздуха по естествен път. Инвестициите следва да са насочени към изграждане на зелена инфраструктура в градска среда ("зелени пояси/зони", зелени стени, озеленяване на „кални петна“, зелени покриви и др., включително интелигентни зелени решения.)

Целта на мярката е да се допринесе за подобряване качеството на атмосферния въздух (КАВ) чрез намаляване наднормените нива на фини прахови частици (ФПЧ10) на територията на общини с нарушено КАВ по този показател в периода 2017-2021 г.

Примерни допустими дейности:

1. Дейности за подготовка на проектното предложение:

1.1. Дейности, необходими за разработване на проектно предложение с цел подаването му за финансиране по процедурата, като проучвания, анализи, оценки, анализ на устойчивостта и др.

1.2. Дейности по изготвяне на предварително (прединвестиционно проучване) или на идеен проект;

1.3. Дейности за подготовка на консолидирана документация за доказване на климатична устойчивост

Максималните разходи за спомагателни дейности (дейности 1.1. и 1.2) са процентно ограничени в размер до 5% от допустимите разходи за дейност 2. 1.

2. Основни дейности:

2.1. Изграждане на зелена инфраструктура за намаляване на вторичното разпрашаване в градска среда. Зелената инфраструктура може да включва зелени стени, зелени зони, озеленяване на „кални петна“, зелени покриви и др., включително интелигентни/иновационни зелени решения;

2.2. Изграждане на поливни системи – разходите са процентно ограничени до 30% от общите допустими разходи за дейност 2.1.

3. Съпътстващи дейности:

3.1. Организация и управление;

3.2. Видимост, прозрачност и комуникация;

3.3. Подготовка на документация за възлагане на обществени поръчки.

Допустими бенефициенти:

Общините Кърджали, Пазарджик, Бургас, Велико Търново, Видин, Плевен, Пловдив и Русе.

Бел.: Общини с нарушено КАВ, които попадат в обхвата на Решение на Съда на Европейския съюз по дело C-488/15 от 5 април 2017 г. за неспазване на нормите за съдържание на ФПЧ10 и неизпълнение на задълженията по Директива 2008/50/ЕО и регистрирани превишения на 71 среднодневните норми и/или средногодишната концентрация на ФПЧ10, отчетени в периода 2017-2021 г.

Финансов ресурс:

Общо: 40 121 807,76 лв. (общо ЕФРР и национално съфинансиране), разпределени по общини както следва:

1. Бургас - 6 711 947,42 лв.

2. Велико Търново - 3 454 362,64 лв.
3. Видин - 1 130 830,31 лв.
4. Плевен - 3 317 340,55 лв.
5. Пловдив - 10 754 931,00 лв.
6. Русе - 3 513 191,14 лв.
7. Кърджали - 4 475 173,75 лв.
8. Пазарджик - 6 764 030,95 лв.

Приложими индикатори:

- за краен продукт: Зелена инфраструктура, подкрепяна за цели, различни от адаптиране към изменението на климата – хектари
- за резултат: Жители, ползващи се от мерки за качеството на въздуха – лица

2.3. Допустими мерки по приоритет „Отпадъци“

В концепции за ИТИ по приоритет „Отпадъци“ се включват проектни предложения, за които производството по предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по реда на ЗУСЕФСУ вече е стартирало, както и проекти в процес на изпълнение, по процедури BG16FFPR002-2.003 „Мерки за изграждане, разширяване и/или надграждане на общински/регионални системи за разделно събиране и рециклиране на биоразградими отпадъци“ и BG16FFPR002-2.004 „Мерки за изграждане, разширяване и/или надграждане на общински/регионални системи за разделно събиране и рециклиране на биоразградими отпадъци-втора“. За тези проектни предложения и проекти, фаза 2 се реализира в рамките на вече стартиралото производство по предоставяне на БФП по реда на ЗУСЕФСУ.

Обща информация:

Доизграждане / надграждане или изграждане на общински или регионални системи за разделно събиране на биоразградими битови отпадъци и последващото им рециклиране с цел осигуряване на принос към изпълнение на изискванията след 2023 г. за задължително разделно събиране на биоотпадъците, за постигане на целите към 2030 г. за разделно събиране и рециклиране и за намаляване на количествата депонирани битови отпадъци.

Б.1. Примерни допустими дейности:

1. Спомагателни дейности

2. Изграждане, разширяване и/или надграждане на системите за разделно събиране и транспортиране на битовите биоразградими отпадъци:

- *Закупуване и доставка на необходимите съдове за разделно събиране на битови биоразградими*

отпадъци;

- Закупуване и доставка на съоръжения и техника за транспортиране на разделно събраните битови биоразградими отпадъци;

- Закупуване и доставка на необходими съоръжения и съдове за събиране и предварително третиране на място на разделно събрани градински и дървесни отпадъци - за кастрене на храсти; рязане на дървета и клони; за шредирене и надробяване на отрязани дървета, клони и храсти; контейнери за градински и дървесни отпадъци, които да бъдат предоставяни на гражданите при поискване;

- Създаване на електронен регистър на системата за разделно събиране на биоразградими битови отпадъци, в т.ч. обхванати лица, събрани количества, отчитане и анализиране на събираните количества биоразградими битови отпадъци и др.

3. Рециклиране на разделно събрани биоразградими битови отпадъци

- Закупуване и доставка на необходимите съоръжения, техника и оборудване, необходимо за 1 брой инсталация за компостиране на разделно събраните биоразградими битови отпадъци или за надграждане на 1 брой съществуваща общинска инсталация за компостиране с увеличаване на нейния капацитет;

- Изграждане на 1 брой инсталация за компостиране на разделно събрани биоразградими битови отпадъци или надграждане на 1 брой съществуваща общинска инсталация за компостиране с увеличаване на нейния капацитет

4. Мерки за повишаване на осведомеността и поведението за устойчиво управление на отпадъците в региона

5. Надграждане на съществуващи общински инсталации за компостиране с подобряване/модернизация на технологията за рециклиране на разделно събрани биоразградими битови отпадъци:

- Закупуване и доставка на необходимите нови/допълнителни съоръжения, техника и оборудване за 1 бр. съществуваща общинска инсталация за компостиране на разделно събраните биоразградими битови отпадъци (изградена със средства от ОПОС 2007-2013 г.), необходими за подобряване/модернизация на технологията ѝ за рециклиране на разделно събрани биоразградими битови отпадъци

Допустими бенефициенти:

Общини от РСУО по прил. № 8 от Националния план за управление на отпадъците 2021-2028 г. с проектни предложения, за които производството по предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по реда на ЗУСЕФСУ вече е стартирало, както и с проекти в процес на изпълнение, по процедури BG16FFPR002-2.003 „Мерки за изграждане, разширяване и/или надграждане на общински/регионални системи за разделно събиране и рециклиране на биоразградими отпадъци“ и BG16FFPR002-2.004 „Мерки за изграждане, разширяване и/или надграждане на общински/регионални системи за разделно събиране и рециклиране на биоразградими отпадъци-втора“.

Финансов ресурс:

До размера на БФП, заявен в проектни предложения, за които производството по предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по реда на ЗУСЕФСУ вече е стартирало, както и проекти в процес на изпълнение, по процедури BG16FFPR002-2.003 „Мерки за изграждане, разширяване и/или надграждане на общински/регионални системи за разделно събиране и рециклиране на биоразградими отпадъци“ и BG16FFPR002-2.004 „Мерки за изграждане, разширяване и/или надграждане на общински/регионални системи за разделно събиране и рециклиране на биоразградими отпадъци-втора“.

Индикативно разпределение на заявеното финансиране по региони съгласно подадени проектни предложения по двете процедури:

Югозападния регион за планиране	16 977 823,71 лв.
Южен централен регион за планиране	15 791 609,23 лв.
Югоизточен регион за планиране	10 644 898,20 лв.
Северозападен регион за планиране	24 907 468,76 лв.
Северен централен регион за планиране	21 766 028,43 лв.
Североизточен регион за планиране	29 057 718,09 лв.

Приложими индикатори:**Индикатори (показатели) за резултат:**

1. Отпадъци, събрани разделно – т/год.
2. Рециклирани отпадъци – т/год.

Индикатори (показатели) за краен продукт (изпълнение):

1. Допълнителен капацитет за рециклиране на отпадъци – т/год.
2. Инвестиции в съоръжения за разделно събиране на отпадъци – евро
3. Капацитет на инсталации за компостиране с подобрена/модернизирана технология за рециклиране – т/год.

Б.6. Допустими разходи

При предоставяне на безвъзмездна финансова помощ ще бъдат взети под внимание само

допустимите разходи съгласно изискванията на Глава пета „Финансово управление и контрол“ от Закона за управление на средствата от европейските фондове при споделено управление и действащите подзаконови нормативни актове на Министерския съвет, които не противоречат на разпоредбите на Регламент №2021/1060, Регламент №2021/1058, Регламент №2018/1046 и приложимото национално законодателство за програмен период 2021 – 2027 г.

Разходите за организация и управление, видимост, прозрачност и комуникация и разработване на документация за възлагане на обществени поръчки се възстановяват под формата на непреки разходи, като процент от допустимите преки разходи:

- за група със стойност на БФП под 400 000 лв. – 14%
- за група със стойност на БФП от 400 001 - 1 000 000 лв. – 10%
- за група със стойност на БФП от 1 000 001 - 2 500 000 лв. – 9%
- за група със стойност на БФП от 2 500 001 - 7 000 000 лв. – 4%
- за група със стойност на БФП от 7 000 001 - 10 000 000 лв. – 3%
- за група със стойност на БФП от 10 000 001 до 15 000 000 лв. – 2%
- за група със стойност на БФП над 15 000 001 лв. – 2%

Недопустими за финансиране ще бъдат разходите за операции, които са били физически завършени или изцяло изпълнени преди подаването на проектно предложение за оценка от УО, както и разходите, посочени в чл. 64 от Регламент (ЕС) № 2021/1060.

Б.7. Хоризонтални принципи

Изпълнението на дейностите следва да бъде съобразено със следните хоризонтални принципи съгласно чл. 9 от Регламент (ЕС) 2021/1060:

1. Устойчиво развитие;
2. Равни възможности и недопускане на дискриминация;
3. Равенство между половете.

При изпълнение на дейностите по процедурата следва да се спазват и основните хоризонтални принципи – законност, прозрачност и публичност.

Б.8. Срок за изпълнение на проектите

Планираната продължителност на предвидените за изпълнение дейности в проекти, финансирани по ПОС 2021-2027 г., не следва да надвишава крайният срок за допустимост на разходите 31.12.2029 г.

Б.9. Приложими режими на държавна помощ

Очаква се за допустимите мерки по програмата да се прилага режим „непомощ“ при спазване на определени условия, които ще бъдат предмет на конкретизация в рамките на условията за

кандидатстване по реда на ЗУСЕФСУ.

Допустимо е предоставянето на 100% безвъзмездна финансова помощ, при условие че бенефициентите декларират, че няма да генерират приходи от инвестициите по Програма „Околна среда“ 2021-2027 г. (ПОС 2021-2027 г.) в срок от 5 години след реализиране на проектните дейности приключване на проекта. В случай че бенефициентът е съгласен да не използва придобитите резултати в изпълнение на инвестициите от ПОС 2021-2027 г. за икономически цели в срок до 5 години след приключване на проекта, то не се изисква съфинансиране от страна на бенефициента/ партньора (когато такъв е допустим).

Б.10. Осигуряване на климатична устойчивост на инфраструктурата за периода 2021-2027г.

Съгласно изискванията на чл. 73, ал. 2, буква „й“ на Регламент (ЕС) 2021/1060 Управляващият орган следва да гарантира постигането на климатичната устойчивост на инфраструктурните инвестиции с очаквана продължителност (lifespan) най-малко 5 години, които програмата предвижда да подкрепи. Кандидатите следва да имат предвид, че при разработване на проектно предложение по реда на ЗУСЕФСУ УО ще изиска извършването на оценка на климатичната устойчивост на предвидените инвестиции в съответствие с [Методическите указания за подготовка на консолидирана документация за доказване на климатична устойчивост \(вкл. смекчаване изменението на климата и адаптиране към изменението на климата\)](#), които УО разработи с цел същите да подпомогнат кандидатите в подготовката на консолидирана документация за доказване на климатична устойчивост на проектните предложения по ПОС 2021-2027 г.

3. ПРОГРАМА „КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ И ИНОВАЦИИ В ПРЕДПРИЯТИЯТА“ 2021-2027 Г.

Мерки по ЕФСУ програма	Примерни дейности
Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“	
Приоритет 2 Кръгова икономика, Специфична цел 2.6: „Насърчаване на прехода към кръгова и ресурсоефективна икономика“	Подкрепа за насърчаване въвеждането на зелени технологии и ускоряване на прехода към кръгова икономика в предприятията

ПРИОРИТЕТ 2: КРЪГОВА ИКОНОМИКА:

Специфична цел 2.6: „Насърчаване на прехода към кръгова и ресурсоефективна икономика“.

Б.3.1. Допустими дейности

Подкрепата чрез подхода ИТИ в рамките на тази специфична цел от ПКПП цели насърчаване въвеждането на **зелени технологии в предприятията**, чрез които да се насърчат инвестиции, свързани с въвеждане на кръгови модели¹⁴ за ефективно използване на ресурсите и внедряване на неутрални по отношение на климата методи и технологии за производство, потребление на продуктите и предоставяне и потребление на услуги.

Подобен вид подкрепа за предприятията на местно ниво ще бъде предпоставка за:

- насърчаване на промишлена симбиоза;
- развитие на екологосъобразни модели на производство, дейности с нулеви емисии и ресурснезависими такива, които да служат като добра практика и нови бизнес модели в областта на кръговата икономика;

Примерни индикативни групи дейности, свързани с въвеждане на зелени технологии са:

- Дейности, насочени към по-ефективно използване в производството на природните ресурси, вкл. вода, в т.ч. намаляване на използването на първични суровини или увеличаване на използването на странични продукти и вторични суровини;
- Дейности, насочени към увеличаване на трайността, възможностите за поправка, модернизиране или повторна употреба на продуктите;
- Дейности, насочени към подобряване на възможностите за рециклиране на продуктите, вкл. рециклирането на отделните материали, съдържащи се в продуктите, наред с другото чрез заместване или намалена употреба на продукти и материали, които не подлежат на рециклиране;

¹⁴ Кръговият модел е начин/подход за създаване и задържане на стойност в икономиката чрез подобряване на ефективността на ресурсите, удължаване на полезния живот на продуктите и материалите, прилагане на по-устойчиви методи за предоставяне на услугите. Кръговият модел се основава на подход на използване на ресурсите, производство и потребление на продуктите/предоставяне и потребление на услугите, който ограничава до минимум образуването на отпадъци, осигурява удължаване на жизнения цикъл на продуктите/услугите (увеличаване на трайността, на възможностите за повторна употреба, поправка и/или рециклиране и др.), допринасяйки за възстановяване на природните системи чрез ограничаване на количеството отпадъци и прекомерната употреба на ресурси.

- Дейности, насочени към намаляване на съдържанието на опасни вещества в материалите и продуктите през целия им жизнен цикъл, включително чрез заместване на тези вещества с по-безопасни алтернативи;
- Дейности, насочени към удължаване използването на продуктите, включително чрез повторно използване, проектиране за дълготрайност, промяна на предназначението, разглобяване, преработване, модернизиране и ремонт, и споделянето на продукти;
- Подкрепа за подобряване управлението на отпадъците в предприятията, в т.ч. предотвратяване и намаляване на генерирането на отпадъци, подготовка за повторна употреба, рециклиране. Ще се предоставя подкрепа за модернизиране на технологиите по пречистване и намаляване на замърсяването от производствени отпадъчни води;
- Подкрепа за създаване на партньорства между предприятия за постигане на промишлена симбиоза – споделяне на ресурси, услуги, вторични продукти, създаване на връзка между производства, при която отпадъците от едното представляват суровина за другото. Ще се насърчава промишлената симбиоза между предприятия по веригите на стойността.

Изпълнението на посочените дейности ще допринесе за развитие на местната икономика съобразно местните нужди и потенциал.

Подкрепата за МСП по тази СЦ ще се предоставя **чрез безвъзмездни средства**.

Б.3.2. Потенциални бенефициенти/критерии за допустимост:

Микро, малки и средни предприятия (по смисъла на чл. 3 и чл. 4 от Закона за малките и средните предприятия и Препоръка на Комисията от 6 май 2003 г. относно определението за микро-, малки и средни предприятия - ОВ L 124, 20.5.2003 г., стр. 36).

Б.3.3. Предвиден индикативен финансов ресурс

Предвиденият финансов ресурс за посочените интервенции е в общ размер на 162 324 652,61 лв. (82 995 277 евро), в т.ч. за региони в преход (ЮЗР) – 19 297 335,56 лв. (9 866 571 евро) и за по-слабо развити региони (останалите пет региона за развитие) – 143 027 317,05 лв. (73 128 706 евро).

Бюджет по региони:

Категория регион	Общ размер на безвъзмездната финансова помощ	Средства от Европейския фонд за регионално развитие	Национално съфинансиране
Регион в преход ЮЗР	19 297 335,56 лв. (9 866 571 евро)	13 508 135,48 лв. (6 906 600 евро)	5 789 200,08 лв. (2 959 971 евро)
По-слабо развити региони, в т.ч.: СЗР СЦР СИР ЮЦР ЮИР	143 027 317,05 лв. (73 128 706 евро)	121 573 219,30 лв. (62 159 400 евро)	21 454 097,75 лв. (10 969 306 евро)
Общо:	162 324 652,61 лв. (82 995 277 евро)	135 081 354,78 лв. (69 066 000 евро)	27 243 297,83 лв. (13 929 277 евро)

Б.3.4. Допустими разходи

Индикативните **допустими разходи** включват разходи за ДМА (придобиване на нови машини, съоръжения и оборудване) и дълготрайни нематериални активи (ДНА), както и разходи за консултантски услуги от инженерно-технически характер с цел реализиране на мерки в областта на зелените технологии от страна на предприятията.

Индикативен минимален и максимален размер на помощта на ниво отделно проектно предложение:

- ✓ Индикативен минимален размер на помощта: 150 000 лв.
- ✓ Индикативен максимален размер на помощта: 800 000 лв.

Допълнително, индикативният максимален интензитет (процент) на безвъзмездната финансова помощ е 70 %.

Б.3.5. Приложими индикатори

- RCO01 Подпомагани предприятия (в т.ч.: микро-, малки, средни, големи предприятия);
- RCO02 Подпомагани предприятия чрез безвъзмездни средства;
- RCR02 Частни инвестиции, допълващи публичното подпомагане (в т.ч.: безвъзмездни средства, финансови инструменти);
- SR06 Предприятия, участващи в промишлена симбиоза;
- SR08 МСП предприели мерки за ресурсна ефективност;
- SR09 МСП предприели мерки за подобряване управлението на отпадъците.

Б.3.6. Хоризонтални принципи

В дейностите, включени в концепции за ИТИ, финансирани със средства от ПК ИП 2021-2027 г. следва да бъдат отчетени заложените в програмата хоризонтални принципи, както следва:

- зачитане на основните права и спазването на Хартата на основните права на Европейския съюз;
- равенство между мъжете и жените, интегриране на принципа на равенство между половете и отчитане на социалните аспекти на пола;
- недопускане на всякаква дискриминация, основана на пол, расов или етнически произход, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация;
- целта за насърчаване на устойчивото развитие, посочена в член 11 от ДФЕС, като се отчитат целите на ООН за устойчиво развитие, Парижкото споразумение и принципът за ненанасяне на значителни вреди”.

Б.3.7. Приложим режим на помощта:

Интервенциите е планирано да се изпълняват в съответствие с правилата на:

- Минимална помощ (помощ „de minimis”) съгласно Регламент (ЕС) № 2023/2831 на Комисията от 13 декември 2023 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) към помощта de minimis, и/или

- „Регионална инвестиционна помощ” съгласно чл. 13 и чл. 14 от Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014 година за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора (ОВ L 187/26.06.2014).

Б.3.8. Срок за изпълнение

Планираната продължителност на предвидените за изпълнение проекти с безвъзмездни средства не следва да надвишава 12 (дванадесет) месеца.

ВАЖНО! По отношение на концепции за ИТИ, с включени дейности за финансиране по Приоритет 2 на ПКІП, допустимите кандидати не следва да участват във Фаза 1 (подбор на концепции). В случай че водещият партньор иска да включи в своята концепция дейности, финансирани по линия на този приоритет на програмата, то същият следва да **представи описание на допустимите по Приоритет 2 на ПКІП дейности, за които е заявен интерес и готовност от страна на представители на допустимите кандидати (предприятия) да кандидатстват при обявяването на процедура за подбор от УО на програмата (Фаза 2).** (виж. т. 5.1.3 по-горе). От представената информация следва да става ясно и че водещият партньор е определил правилно допустимите кандидати съгласно изискванията на програмата (т. Б.3.2. Допустими бенефициенти, по-горе).

Следва да бъдат посочени и приложимите за избраната дейност от ПКІП индикатори в раздел 20 на Формуляра, но без да се залагат базови и целеви стойности.

Допълнително, задължително следва да бъде представена и информация за интегрирания характер на включените в концепцията дейности, вкл. и тези по ПКІП, както и за съответствието им с целите/приоритетите на ИТСР. Следва да бъде представена и информация относно приноса на дейностите по ПКІП за насърчаване на местното икономическо и социално развитие. От информацията трябва да е видно, че дейностите за подкрепа на сектора на чистите и ресурсно ефективни технологии ще окажат положително въздействие върху развитието на местната икономическа среда и създаването на конкурентни предимства спрямо други региони.

Информацията се представя в съответните полета от раздел 20 „Допълнителна информация, необходима за оценка на проектното предложение”.

При кандидатстване на Фаза 1, в рамките на формуляра **не следва да се представя информация** за конкретни предприятия, бюджет, продължителност, хоризонтални принципи, както и съответствие с правилата за държавни помощи.

4. ПРОГРАМА „НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ, ИНОВАЦИИ И ДИГИТАЛИЗАЦИЯ ЗА ИНТЕЛИГЕНТНА ТРАНСФОРМАЦИЯ” 2021-2027 (ПНИИДИТ)

Обща информация

Типовете дейности за интегрирани териториални инвестиции попадат ПНИИДИТ попадат в рамките на:

- ✓ Специфична цел (СЦ) 1.1: „Развитие и засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на внедряването на модерни технологии”,

- Приоритет 1: Устойчиво развитие на българската научноизследователска и иновационна екосистема,

- Приоритетно направление 3: Трансфер на технологии и знания,

Интервенциите са насочени към висши училища и научни организации, опериращи в тематичните области на ИСИС 2021-2027 г.¹⁵ и имат за цел подкрепа за надграждане на капацитета им за работа в съответната научната област, като се отчитат потребностите на местния бизнес и идентифицираните специфични регионални предизвикателства, идентифицирани в съответните за региона териториални стратегии.

Изграждането на устойчиви партньорства между бизнеса и науката изисква постоянно обновяване на капацитета на изследователските организации за извършване на качествени изследователски задачи. Това генерира разход за академията за достъп до нова и модерна апаратура, обучен човешки ресурс и консумативи.

Интервенцията е насочена към модернизиране на изследователската среда в академичните институции чрез подобряване на лабораторния комплекс, неговото надграждане за придобиване на нови умения, развитие на нови направления и др.

1. Допустими дейности

Изпълнението на проектите следва да води до реализиране на дейности, попадащи в тематичните области на ИСИС 2021-2027 (информатика и ИКТ; мехатроника и микроелектроника; индустрии за здравословен живот, биоикономика и биотехнологии; нови технологии в креативни и рекреативни индустрии, чисти технологии, кръгова и нисковъглеродна икономика) на базата на регионалната специализация, заложена в ИСИС 2021-2027.

Допустими са следните дейности:

1. Модернизиране на изследователския потенциал на висшето училище или научната организация, чрез осигуряване на необходимите материални и нематериални активи (в т.ч. амортизация на наличното специализирано оборудване за периода на проекта) за подпомагане на изследователската дейност и дейности за трансфер на технологии.
2. Осигуряване на достъп до научната инфраструктура за провеждане на лабораторния тествания и изпитвания и обмен на знания със сходни научни обекти.
3. Създаване на тестови и експериментални среди, в които студенти и млади учени могат в реална среда да провеждат изследователски експерименти и опити, подпомагащи тяхното научно изграждане и развитие.

2. Допустими бенефициенти:

Допустими за подкрепа са:

¹⁵ <https://www.mig.government.bg/wp-content/uploads/2022/12/isis-2021-2027.pdf>

- Висши училища: създадени при условията и по реда на Закона за висшето образование
- Научни организации по смисъла на § 1, т. 1 от Допълнителните разпоредби на Закона за насърчаване на научните изследвания и иновациите, обн. ДВ бр. 39 на 01.05.2024 г.

3. Предвиден индикативен финансов ресурс:

Общ индикативен финансов ресурс за концепции ИТИ (втора покана)

Категория регион	Общ размер на БФП	Средства от ЕФРР	Национално съфинансиране
Регион в преход (ЮЗР)	30 701 406,40 лв. 15 697 380,86 €	21 490 984,71 лв. 10 988 166,00 €	9 210 421,74 лв. 4 709 213,86 €
По-слабо развити региони, в т.ч.: СЗР, СЦР, СИР, ЮЦР, ЮИР	126 417 565,97 лв. 64 636 275,12 €	107 454 931,02 лв. 54 940 834,00 €	18 962 634,60 лв. 9 695 441,12 €
Общо:	157 118 972,41 лв. 80 333 654,97 €	128 945 916,07 лв. 65 929 000,00 €	28 173 056,34 лв. 14 404 654,97 €

4. Допустими разходи

➤ Преки разходи:

- ✓ Разходи за персонал
- ✓ Разходи за материали и консумативи, необходими за изпълнение на дейностите по проекта;
- ✓ Разходи за дълготрайни материални и нематериални активи.
- ✓ Разходи за амортизация на налично собствено оборудване и инструменти, доколкото те се използват, и за периода, през който се използват за проекта.
- ✓ Непреки разходи - 7% от преките допустими разходи

5. Приложими индикатори

- RCO07 „Научноизследователски организации, участващи в съвместни проекти за научни изследвания“.
- RCO08 „Номинална стойност на оборудването за научни изследвания и иновации“.

6. Хоризонтални принципи

В дейностите, включени в концепции за ИТИ, финансирани със средства от ПНИИДИТ 2021-2027 г. следва да бъдат отчетени заложените в програмата хоризонтални принципи, както следва:

- зачитане на основните права и спазването на Хартата на основните права на Европейския съюз;
- равенство между мъжете и жените, интегриране на принципа на равенство между половете и отчитане на социалните аспекти на пола;
- недопускане на всякаква дискриминация, основана на пол, расов или етнически произход, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация;
- целта за насърчаване на устойчивото развитие, посочена в член 11 от ДФЕС, като се отчитат

целите на ООН за устойчиво развитие, Парижкото споразумение и принципът за ненанасяне на значителни вреди”.

7. Приложим режим на помощта:

Приложим е режим на минимална помощ (помощ „de minimis”) съгласно Регламент (ЕС) № 2023/2831 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта.

Максимален размер на помощта при приложим режим „de minimis“ съгласно Регламент (ЕС) № 2023/2831 е левовата равностойност на 300 000 евро в случай на едно и също предприятие, за период от три предходни години.

8. Срок за изпълнение на проектите

Планираната продължителност на предвидените за изпълнение проекти с безвъзмездни средства не следва да надвишава 24 (двадесет и четири) месеца.

5. ПРОГРАМА „ОБРАЗОВАНИЕ“ 2021-2027 Г.

Мерки по ЕФСУ програма	Примерни дейности
Програма „Образование“	
Приобщаващо образование и образователна интеграция	- Ограмотяване на възрастни, в т.ч.: - Реинтегриране в образователната система на лица, навършили 16 години, отпаднали от училище и/или без основно образование, чрез дейности за образователна медиация (мотивация за участие в образование, работа на образователни медиатори и др.). Популяризиране на необходимостта от повишаване и насърчаване на грамотността и привличане на общественото внимание към ползите от повишаването на грамотността; - Организиране и провеждане на курсове за ограмотяване на възрастни, и на курсове за усвояване на учебно съдържание за различните образователни етапи и степени за лица, с ниско образование или без образование в координация с Агенция по заетостта и МТСП, с цел последващо включване във възможности за придобиване на професионална квалификация; - Валидиране на резултати от неформалното обучение и информалното учене чрез оценяване и признаване на съответствието между компетентности, придобити чрез неформално обучение и информално учене, и изискванията за завършване на клас, етап или степен от основно образование; - Групови/индивидуални дейности за запознаване с професии; определяне на професионалните интереси на представителите на целевите групи и консултиране за самостоятелен и осъзнат избор на образование и/или професия за адаптиране на пазара на труда на регионално/местно ниво; проследяване при осъществяване на връзката образование – пазар на труда и др. за подпомагане прехода от образование към реализация на пазара на труда. - Комплексни програми на общинско ниво за десегрегация на училищата, превенция на вторичната сегрегация и против дискриминацията, в т.ч.: - Създаване на училищни и местни общности в подкрепа на процеса на десегрегация на училищата и намаляване на негативните обществени нагласи в образованието; - Обучения на местна и училищна администрация, на образователни медиатори, социални работници и други заинтересовани страни и на педагогически специалисти за работа в мултикултурна среда, за придобиване, развиване и прилагане на компетентности и умения за демократична култура съгласно Референтната рамка на компетенциите за демократична култура¹⁶, Хартата на основните права на ЕС; - Мобилност и обмяна на опит чрез: - обмяна на опит на управленско ниво междув различни категории училища; - обмяна на опит на ниво учебен процес между партниращи училища от различни категории и мобилност на учители; - мобилност на образователни медиатори между партниращите училища; - разработване и утвърждаване на училищни планове за

¹⁶ Референтната рамка на компетенциите за демократична култура <https://www.coe.int/en/web/reference-framework-of-competences-for-democratic-culture/rfcdc>

	десегрегация, въз основа на споделения опит. ;
	– Училищни дейности в подкрепа на десегрегацията като: - междуучилищни дейности; - допълнителни обучения по български език и литература (БЕЛ) и др. предмети; – - подготовка и прилагане на адаптирани учебни материали и помагала.
Връзка на образованието с пазара на труда	• Развитие на дуалната система за обучение в ПОО – Допълнителна професионална подготовка, „пробно стажуване“ и допълнителни занимания за ученици за придобиване на знания, умения и компетентности в съответствие с изискванията на пазара на труда; – Обучения на учители и наставници за разширяване на обхвата и повишаване качеството на дуалната система на обучени; – Осигуряване на учебно съдържание спрямо динамиката на пазара на труда; – Информационни кампании и кариерно ориентиране за повишаване привлекателността и увеличаване дела на дуалната форма на обучение в ПОО.

ПРИОРИТЕТ 1 - ПРИОБЩАВАЩО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБРАЗОВАТЕЛНА ИНТЕГРАЦИЯ

СЦ по Чл. 4, пар. 1, буква ж) от Регламент (ЕС) 2021/1057

А. ПРОЦЕДУРА: ОГРАМОТЯВАНЕ НА ВЪЗРАСТНИ

А.5.1. Допустими дейности:

- Реинтегриране в образователната система на лица, навършили 16 години, отпаднали от

училище и/или без основно образование, чрез дейности за образователна медиация (мотивация за участие в образование, работа на образователни медиатори и др.). Популяризиране на необходимостта от повишаване и насърчаване на грамотността и привличане на общественото внимание към ползите от повишаването на грамотността;

- Организиране и провеждане на курсове за ограмотяване на възрастни, и на курсове за усвояване на учебно съдържание за различните образователни етапи и степени за лица, с ниско образование или без образование в координация с Агенция по заетостта и МТСП, с цел последващо включване във възможности за придобиване на професионална квалификация;
- Валидиране на резултати от неформалното обучение и информалното учене чрез оценяване и признаване на съответствието между компетентности, придобити чрез неформално обучение и информално учене, и изискванията за завършване на клас, етап или степен от основно образование;
- Групови/индивидуални дейности за запознаване с професии; определяне на професионалните интереси на представителите на целевите групи и консултиране за самостоятелен и осъзнат избор на образование и/или професия за адаптиране на пазара на труда на регионално/местно ниво; проследяване при осъществяване на връзката образование – пазар на труда и др. за подпомагане прехода от образование към реализация на пазара на труда.

В рамките на операцията се предвижда идентифициране на лица от целевите групи, вкл. комуникация и координация с отговорни институции (като Агенция за социално подпомагане, дирекция „Бюро по труда“ към Агенция по заетостта, общини, Регионални управления на образованието, Държавна агенция за бежанците, национално представителните организации на работодателите и на работниците и служителите в България, както и техните поделения съгласно чл. 36, ал. 8 от Кодекса на труда), които са асоциирани партньори и/или допустими кандидати/партньори по други програми, залегнали в концепцията; мотивация на идентифицираните лица от целеви групи за включване в курсове по ограмотяване (за придобиване на начален етап от основно образование) и курсове за придобиване на компетентности от прогимназиалния етап на основно образование (5, 6 и 7 клас от прогимназиалния етап на основно образование и за придобиване на основно образование), чрез персонални консултации, работа в семейството, мотивационни кампании, добри практики, включително за популяризиране на необходимостта от повишаване и насърчаване на грамотността и ползите от повишаването на грамотността, др. подобни.

Курсовете за ограмотяване и курсовете за придобиване на компетентности от прогимназиален етап на основното образование, включително оценяване и сертифициране на резултатите от тях, се провеждат съгласно чл. 169, ал. 2 от ЗПУО по програми, утвърдени от министъра на образованието и науката, ориентирани към резултатите от обучението, определени с държавния образователен стандарт за общообразователната подготовка за начален и прогимназиален етап. Прилагат се разработените в

рамките на проект BG05M2OP001-3.004-0001 „Нов шанс за успех“ и утвърдени от МОН учебни планове и учебни програми, адаптирани за възрастни, актуализираната и адаптирана цялостна методология за ограмотяване и обучение на възрастни, актуализирана в частта си за обучение на възрастни за придобиване на компетентности за класовете в прогимназиалния етап и съответните методически материали – работни листове за обучаемите (които могат да се приспособяват от съответното училище по проекта) и наръчници за оброчителите. За оценяване на резултатите следва да се прилагат специфичните методи и форми на оценяване съгласно утвърдените адаптирани програми за обучение на възрастни, като при подготовка на изпитните тестове училищата могат да ползват като образец разработения инструментариум (изпитни задачи, изпитни материали и др.) по проект „Нов шанс за успех“ на МОН по ОПНОИР 2014-2020 г.

Предвиждат се и дейности за валидиране на резултати от неформалното обучение и информалното учене чрез оценяване и признаване на съответствието между компетентности, придобити чрез неформално обучение и информално учене, и изискванията за завършване на клас, етап или степен от основно образование.

В рамките на процедурата представителите на целевите групи ще бъдат информирани за подходящи професии чрез групови/индивидуални събития за запознаване с професии; диагностика за определяне и консултиране според придобитото по проекта образование за адаптиране на пазара на труда на регионално/местно ниво; насочване към Агенция по заетостта за придобиване на професионална квалификация и реализация на пазара на труда и др.

В рамките на дейност *„Групови/индивидуални дейности за запознаване с професии; определяне на професионалните интереси на представителите на целевите групи и консултиране за самостоятелен и осъзнат избор на образование и/или професия за адаптиране на пазара на труда на регионално/местно ниво; проследяване при осъществяване на връзката образование – пазар на труда и др. за подпомагане прехода от образование към реализация на пазара на труда“* могат да бъдат подкрепени само представители на целевите групи, които са включени в допустими дейности *в курсове за ограмотяване на възрастни и в курсове за усвояване на учебно съдържание за различните образователни етапи и степени и/или валидиране на резултати от неформалното обучение и информалното учене чрез оценяване и признаване на съответствието между компетентности, придобити чрез неформално обучение и информално учене, и изискванията за завършване на клас, етап или степен от основно образование.*

Дейностите по ПО са с обхват формалното образование, при условията и по реда на приложимите държавни образователни стандарти за предучилищно и училищно образование и ще се осъществяват в рамките на образователния процес. В рамките на операцията няма да бъдат подкрепяни дейности, финансирани по друг проект, програма или каквато и да е друга финансова схема, произлизаща от националния/общинския бюджет, бюджета на Европейския съюз или друга донорска програма. С цел

недопускане на двойно финансиране, в процеса на изпълнение на проектите ще се извършва демаркация по отношение на дейностите и целевите групи, финансирани по операцията по ПО и с други публични финансови източници. Недопускане на дублиране ще се наблюдава/проверява както на етап кандидатстване с проектни предложения (чрез декларации) и на етап договаряне (чрез проверки за двойно финансиране), така и по време на изпълнението на проектите чрез проверки за двойно финансиране, списъци на участници, дейности, плащания и др.

Целеви групи

Лица над 16 години с основно или по-ниско образование (без завършени класове от началния и/или прогимназиалния етап; неграмотни или слабо грамотни лица; лица, отпаднали от системата на образованието; безработни лица) – младежи, възрастни извън задължителната училищна възраст, младежи и възрастни от маргинализирани групи като роми, както и такива търсещи или получили международна/временна закрила и/или право на убежище.

А.5.2. Допустими кандидати/партньори/асоциирани партньори

3.1. Допустими кандидати: общини, държавни, общински и частни училища, действащи институции в системата на образованието, които осигуряват условия за завършване на клас и етап и/или за придобиване на степен на образование съгласно чл. 25 от ЗПУО, ЮЛНЦ за осъществяване на дейност в обществена полза съгласно ЗЮЛНЦ с доказан опит и експертиза в сферата на образованието и/или работа с уязвими групи.

3.2. Допустими партньори¹⁷: общини, държавни, общински и частни училища, ЮЛНЦ за осъществяване на дейност в обществена полза съгласно ЗЮЛНЦ с доказан опит и експертиза в сферата на образованието и/или работа с уязвими групи, Центрове за подкрепа за личностно развитие (ЦПЛР), Регионални управления на образованието (РУО), Национално представителните организации на работодателите и на работниците и служителите в България, както и техните подразделения съгласно чл. 36, ал. 8 от Кодекса на труда¹⁸.

3.3. Асоциирани партньори¹⁹: структури на АЗ, ДАБ, АСП, РУО, национално представителните организации на работодателите и на работниците и служителите в България, както и техните подразделения съгласно чл. 36, ал. 8 от Кодекса на труда, независимо дали са или не са допустими

¹⁷ Съгласно § 1, т. 5 от Допълнителни разпоредби на ПМС № 23 от 13 февруари 2023 година за определяне на детайлни правила за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по програмите, финансирани от Европейските фондове при споделено управление за програмен период 2021 – 2027 г. (ПМС № 23/2023 г.) „Партньори на кандидатите за безвъзмездна финансова помощ“ са всички физически и юридически лица и техни обединения, които участват съвместно с кандидата в подготовката и/или техническото изпълнение на проекта или на предварително заявени във формуляра за кандидатстване дейности от проекта и разходват средства от безвъзмездната финансова помощ.“

¹⁸ Признати за национално представителни организации по реда на Кодекса на труда и Наредбата за определяне на реда за установяване наличието на критериите за представителност на организациите на работниците и служителите и на работодателите.

¹⁹ Съгласно § 1, т. 1 от Допълнителни разпоредби на ПМС № 23/2023 г. „Асоциирани партньори на кандидатите за безвъзмездна финансова помощ“ са всички физически и юридически лица и техни обединения, които са заинтересовани от реализирането на проекта и участват в изпълнението на дейностите по него, но не разходват средства от безвъзмездната финансова помощ. Асоциираните партньори не могат да бъдат определяни за изпълнители по проекта по смисъла на чл. 49 от ЗУСЕФСУ.“

кандидати/партньори по други мерки от концепцията за ИТИза същия планов регион.

В случай, че кандидатът е училище, партньорството с община/друго училище/ЮЛНЦ/ЦПЛР/РУО/ Национално представителна организация на работодателите и на работниците и служителите в България и техните поделения не е задължително!

В случай, че кандидатът е община/ЮЛНЦ, партньорството с поне едно училище е задължително!

А.5.3. Предвиден индикативен финансов ресурс:

Общо: 61 390 468 лв.

Регион в преход: ЮЗР – 10 838 368 лв.

По слабо развити региони:

ЮЦР – 9 340 420 лв.

ЮИР – 9 740 420 лв.

СЗР – 10 490 420 лв.

СЦР – 10 490 420 лв.

СИР – 10 490 420 лв.

Минимален размер на общо допустими разходи по проектно предложение: 250 000 лв.

Максимален размер на общо допустими разходи по проектно предложение : 750 000 лв.

Предоставяната БФП е в размер на 100% - не се изисква съфинансиране от страна на кандидатите/партньорите.

А.5.4. Допустими разходи

Бюджетът (преки и непреки разходи) на проектните предложения ще се планира в съответствие с разработени от УО на ПО опростени варианти на разходите съгласно чл. 53 от Регламент (ЕС) 2021/1060, приложение към Насоките за кандидатстване с проектни предложения.

А.5.5. Приложими индикатори

За изпълнение:

- ЕЕСО09 Участници с прогимназиален етап на основното образование или по-ниско (задължителен)
- ЕЕСО02 Безработни, включително трайно безработни
- ЕЕСО04 Неактивни лица

- ЕЕСО05 Заети, включително самостоятелно заети
- ЕЕСО15 Малцинства (включително маргинализирани общности като ромите) (*задължителен*)

!! В случай че се планира да бъдат обхванати безработни, включително трайно безработни; неактивни лица; и заети, включително самостоятелно заети, следва задължително да бъде включен съответният индикатор за изпълнение.

За резултат:

- ЕЕСО01 Участници, които при напускане на операцията са започнали да търсят работа
- ЕЕСО03 Участници, които при напускане на операцията получават квалификация (*задължителен*)

А.5.6. Срок за изпълнение на проектите

- 36 месеца, но не по-късно от 31.12.2029 г.

ПРИОРИТЕТ 1 - ПРИОБЩАВАЩО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБРАЗОВАТЕЛНА ИНТЕГРАЦИЯ

СЦ по Чл. 4, пар. 1, буква й) от Регламент (ЕС) 2021/1057

Б. ПРОЦЕДУРА: КОМПЛЕКСНИ ПРОГРАМИ НА ОБЩИНСКО НИВО ЗА ДЕСЕГРЕГАЦИЯ НА УЧИЛИЩАТА, ПРЕВЕНЦИЯ НА ВТОРИЧНАТА СЕГРЕГАЦИЯ И ПРОТИВ ДИСКРИМИНАЦИЯТА

Б.5.1. Допустими дейности:

- Създаване на училищни и местни общности в подкрепа на процеса на десегрегация на училищата и намаляване на негативните обществени нагласи в образованието чрез форми и средства:
 - за взаимен консултативен процес на местните и училищни общности в квартала/района като провеждане на съвместни сбирки (поне веднъж годишно), микрореферендуми (за развитие на училището и обсъждане на училищни програми за десегрегация и предотвратяване на вторичната сегрегация в класната стая, както и за сигурност в квартала/района), информационни кампании/събития с участието на лица от маргинализирани, така и от немаргинализирани групи, за преодоляване на предразсъдъци и негативни обществени нагласи на училищно и общинско ниво, вкл. изграждане на доверие;
 - за проучване на нагласите на ученици, учители, педагогически специалисти, медиатори, социални работници, родители, местна и училищна администрация, живеещите в кварталите/районите на училища с висока, по-ниска или без концентрация на уязвими групи, НПО и други заинтересовани страни с оглед развитие на образованието в общината в контекста на образователната десегрегация;

- за провеждане на съвместни инициативи на училищно ниво като родителски форуми, дискусии, беседи, и други родителски инициативи с участието на родители от маргинализирани групи и такива от немаргинализирани групи за опознаване и изграждане на доверие в училищната общност; участие на родители както от маргинализирани, така и от немаргинализирани групи в организирането и провеждането на училищни събития/тематични дни и празници; участие на родители от маргинализирани общности в обществения съвет на училището;
- Обучения на местна и училищна администрация, на образователни медиатори, социални работници и други заинтересовани страни и на педагогически специалисти за работа в мултикултурна среда, за придобиване, развиване и прилагане на компетентности и умения за демократична култура съгласно Референтната рамка на компетенциите за демократична култура, Хартата на основните права на ЕС;

За местните администрации (вкл. Общински съвети) обученията следва да включват и теми за разработване на мерки за десегрегация и преодоляване на негативни обществени нагласи.

Допустими са, също така, обучения на образователни медиатори/социални работници/педагогически специалисти обучения за менторство на новопостъпили ученици от маргинализирани групи и ежедневно им общуване с ученици от немаргинализирани групи с цел подпомагане адаптацията и социализацията им в новата училищна среда.

- Мобилност и обмяна на опит чрез:
 - обмяна на опит на управленско ниво в училище - чрез посещения на директор/заместник-директор от училище с ниска или без концентрация на уязвими групи в училище с висока или с по-ниска концентрация на уязвими групи и изготвяне на конкретни препоръки и мерки за подобряване на организацията за предотвратяване на сегрегацията, вкл. вторичната сегрегация, преодоляване на стереотипи и негативни нагласи;
 - обмяна на опит на ниво учебен процес между партниращите училища - чрез посещения на педагогически специалисти от училище с ниска или без концентрация на уязвими групи в училище с висока или с по-ниска концентрация на уязвими групи, както и мобилност на учители от училище с ниска или без концентрация на уязвими групи, които се включват (като гост-преподавател) в провеждането на часове в училище с висока или с по-ниска концентрация на уязвими групи и обратно, и изготвяне на конкретни препоръки за подобряване процеса на преподаване за недопускане на дискриминация, основана на раса, етнически произход или религиозна принадлежност;
 - мобилност на образователни медиатори между партниращите училища – чрез посещения за обмяна на опит за подобряване процеса на работа с целевите групи – например запознаване на

учениците и родителите от немаргинализирани групи със специфичните характеристики на маргинализираните групи с оглед намаляване на предразсъдъците и негативните нагласи;

- разработване и утвърждаване на училищни планове за десегрегация, въз основа на споделения опит.
- Училищни дейности в подкрепа на десегрегацията като:
 - междуучилищни дейности между училище с висока концентрация на уязвими групи, училище с ниска или без концентрация на уязвими групи като съвместни състезания, игри, празници, фестивали, работилници, обменни визити, др. за осъществяване на интеркултурно образование и за преодоляване на негативни стереотипи и дискриминационни нагласи, основани на етническа и културна идентичност, вкл. с участието на психолози;
 - допълнителни обучения по български език и литература (БЕЛ) и др. предмети, подпомагащи езиковото ниво на учениците от маргинализираните групи, чийто майчин език не е български, допълнителни обучения за преодоляване на дефицити по учебното съдържание и/или интегрирано-езикови обучения за предотвратяване отпадането от образование, вкл. с участието на психолози;
 - подготовка и прилагане на адаптирани учебни материали и помагала за ученици, чийто майчин език е различен от българския език за осъществяване на допълнително подпомагащо езиково обучение по български език в началното училище, заедно с интегрирана езикова подкрепа, целенасочено оказвана по всички предмети, която продължава и в горните класове.

Десегрегационният подход в образованието е залегнал като ангажимент на национално ниво. МОН провежда системни политики за гарантиране на правото на образование в съответствие с основните принципи в ЗПУО. Дейностите по проект/и се реализират с оглед на ангажиране с процеса на децентрализация за изграждане на капацитета на местната власт и обвързването им с образованието на маргинализираните групи и ще се изпълняват на база доказаните териториални нужди на местно/регионално ниво. Дейностите ще бъдат насочени не само към подкрепа за деца и ученици от уязвими групи, но и към увеличаване на социалните им перспективи чрез съвместното им обучение с деца и ученици от немаргинализирани групи в условията на занимания по интереси, както и към насърчаване на местните общности в политиките за десегрегация. Подкрепата на програмата е насочена към общини с утвърден общински план/стратегия с мерки за приобщаване/интеграция на уязвими групи като роми.

Насърчава се междуучилищният обмен и споделяне на образователни ресурси, включително съвместни дейности между училища с концентрация на уязвими групи, такива с ниска и без концентрация на уязвими групи, включително обменни визити, екскурзии, зелени

училища и др.

Предвидените дейности по процедурите по тази СЦ са насочени към гарантиране на равенството, приобщаването и недискриминацията.

Процедурата допринася за прилагането на Европейска гаранция за децата за подкрепа на целевите действия и структурните реформи за борба с детската бедност.

Дейностите по ПО са с обхват формалното образование, при условията и по реда на приложимите държавни образователни стандарти за предучилищно и училищно образование и ще се осъществяват в рамките на образователния процес. В рамките на операцията няма да бъдат подкрепяни дейности, финансирани по друг проект, програма или каквато и да е друга финансова схема, произлизаща от националния/общинския бюджет, бюджета на Европейския съюз или друга донорска програма. С цел недопускане на двойно финансиране, в процеса на изпълнение на проектите ще се извършва демаркация по отношение на дейностите и целевите групи, финансирани по операцията по ПО и с други публични финансови източници. Недопускане на двойно финансиране на целевите групи и дейности ще се наблюдава както на етап кандидатстване с проектни предложения (чрез декларации) и на етап договаряне (чрез проверки за двойно финансиране), така и по време на изпълнението на проектите чрез проверки за двойно финансиране, анкетни карти, списъци на участници и др.

⇒ Допустими целеви групи

Ученици от уязвими групи като роми, търсещи или получили международна закрила, с пропуски в усвояването на учебното съдържание, ученици в риск от отпадане от образователната система, от училища с висока концентрация на уязвими групи, ученици от училища с по-ниска или без концентрация на уязвими групи, ученици от други уязвими групи, родители, учители, педагогически специалисти и непедagogически персонал, служители в общинската и училищната администрация, вкл. представители на Общински съвет и/или РУО.

Б.5.2. Допустими кандидати/партньори/асоциирани партньори

Институциите в системата на училищното образование, обществени съвети към образователните институции, общини, неправителствени организации с доказан опит и експертиза в сферата на образованието.

1.1. *Допустими кандидати* – общини, държавни, общински, частни училища, ЮЛНЦ за осъществяване на дейност в обществена полза с доказан опит и експертиза в сферата на образованието и/или работа с уязвими групи.

1.2. *Допустими партньори*²⁰ - общини, държавни, общински, частни училища, РУО, ЮЛНЦ за

²⁰ Съгласно § 1, т. 5 от Допълнителни разпоредби на ПМС № 23/2023 г.

осъществяване на дейност в обществена полза с доказан опит и експертиза в сферата на образованието и/или работа с уязвими групи.

1.3. *Допустими асоциирани партньори*²¹ – РУО, обществени съвети към училищата.

Във всяко проектно предложение следва да участват най-малко две училища от различни категории, където ще се осъществяват дейностите:

- *училище с висока концентрация на уязвими групи*²² (група 4 и група 5 от Приложение 6а на Наредба за финансиране на институциите в системата на предучилищното и училищното образование),
- *училище с по-ниска концентрация* (1- 3 група от Приложение 6а на Наредбата),
- *училище без концентрация на уязвими групи.*

За кандидати община/ЮЛНЦ партньорството с поне две училища от различна категория с уязвими групи е задължително.

Б.5.3. Предвиден индикативен финансов ресурс:

Общо: 18 734 851 лв.

Регион в преход: ЮЗР – 2 604 856лв.

По слабо развити региони:

ЮЦР- 2 103 999 лв.

ЮИР- 3 803 999 лв.

СЗР – 3 953 999 лв.

СЦР- 3 453 999 лв.

СИР – 2 813 999 лв.

Минимален размер на общо допустими разходи по проектно предложение: 250 000 лв.

Максимален размер на общо допустими разходи по проектно предложение: 750 000 лв.

Предоставяната БФП е в размер на 100% - не се изисква съфинансиране от страна на кандидатите/партньорите.

Б.5.4. Допустими разходи

²¹ Съгласно § 1, т.1 от Допълнителни разпоредби на ПМС № 23 / 2023

²² Наредба за финансирането на институциите в системата на предучилищното и училищното образование, Приложение 6а „Разпределение на институциите в групи по критерий „образователно ниво на родителите (настойниците)”.
https://www.mon.bg/nfs/2024/04/prilozhenie-ujazvimi-grupi24_300524.pdf. В случай на актуализация, проверката се извършва спрямо последно актуализираното утвърдено разпределение към датата на обявяване на процедурата.

Бюджетът (преки и непреки разходи) на проектните предложения ще се планира съгласно разработени от УО на ПО опростени варианти на разходите в съответствие с чл. 53 от Регламент (ЕС) 2021/1060, приложение към Насоките за кандидатстване с проектни предложения.

Процедурата ще допринесе за прилагането на **Европейската гаранция за децата** за подкрепа на целевите действия и структурните реформи за борба с детската бедност.

Б.5.5.Приложими индикатори

За изпълнение:

- EECO15 Малцинства (включително маргинализирани общности като ромите) (*задължителен*)
- SOI 1.4 Брой деца и ученици от предучилищното и училищното образование от уязвими групи, получили подкрепа (*задължителен*)
- SOI 1.5 Педагогически специалисти и непедagogически персонал, обучени за работа с деца и ученици от уязвими групи (*задължителен*)
- SOI 1.6 Брой училища обхванати в дейности за десегрегация по програмата (*задължителен*)

За резултат:

- EECR03 Участници, които при напускане на операцията получават квалификация (*задължителен*)
- SRI 1.2 Брой деца и ученици от уязвими групи с подобрени образователни резултати 1 година след участие в операцията (*задължителен*)

Б.5.6. Срок за изпълнение на проектите

36 месеца, но не по-късно от 31.12.2029 г.

ПРИОРИТЕТ 3. ВРЪЗКА НА ОБРАЗОВАНИЕТО С ПАЗАРА НА ТРУДА

СЦ по Чл. 4, пар. 1, буква д) от Регламент (ЕС) 2021/1057

В. ПРОЦЕДУРА: РАЗВИТИЕ НА ДУАЛНАТА СИСТЕМА НА ОБУЧЕНИЕ В ПОО

В.5.1. Допустими дейности:

- Допълнителна професионална подготовка, „пробно стажуване“ и допълнителни занимания за ученици за придобиване на знания, умения и компетентности в съответствие с изискванията на пазара на труда..

Изпълнението на дейността включва:

- Пробно стажуване в партниращо предприятие за ученици в първи гимназиален етап
- Допълнителни занимания по професионална подготовка и/или по чужд език /за ученици в първи гимназиален етап в дуална форма на обучение/
- Осигуряване на оборудване, материали и консумативи за целите на дуалната система на обучение

- Осигуряване на наставници за практическо обучение в реална работна среда /втори гимназиален етап/.
 - Обучения на учители и наставници за разширяване на обхвата и повишаване качеството на дуалната система на обучение.

Изпълнението на дейността може да включва:

- Организиране и провеждане на обучения на учители по професионална подготовка и учители-методици
- Организиране и провеждане на обучения на наставници
- Организиране и провеждане на смесени обучения и/или супервизия на учители и наставници в дуална форма на обучение.
- Осигуряване на учебно съдържание спрямо динамиката на пазара на труда.

В рамките на дейността се предвижда осигуряване на учебни помагала и учебни материали, вкл. в електронен вид (пособия, материали, програми за практика в реална работна среда за конкретната специалност, литература за обучение по професията, вкл. речници, справочници и други), които са необходими за изпълнението на целите на проекта и ще допринесат за придобиване на знания и умения от учениците в дуалната система на обучение, съответстващи на актуалните и перспективни потребности на пазара на труда.

- Информационни кампании и кариерно ориентиране за повишаване привлекателността и увеличаване дела на дуалната форма на обучение в ПОО.

Изпълнението на дейността може да включва:

- Провеждане на информационни кампании сред работодатели
- Провеждане на информационни кампании сред родители, ученици и широката общественост
- Кариерно ориентиране на ученици.

Подкрепата за развитието на дуалната система на обучение ще осигури допълнителна професионална подготовка за учениците от първи гимназиален етап, включително от маргинализирани общности, като ромите деца и ученици търсещи или получили международна закрила и от други уязвими групи и възможност за преминаване от дневна в дуална форма за учениците от втори гимназиален етап. С осигуряване на допълнителна професионална подготовка за учениците се очаква да се засили интересът и мотивацията им за учене чрез работа и да се намалят причините за отпадането от училище. Предвижда се предоставяне на допълнителна подкрепа за ученици от първи гимназиален етап (VIII, IX и X клас) посредством участия в „пробно стажуване“ в партниращи предприятия, с цел запознаване с реалните работни условия в предприятията за мотивиране и запознаване с реалните работни условия

и технологични процеси в предприятията, както и ще позволи да бъдат оценени техните професионални интереси. бъдеща професионална реализация. Часовете за „пробното стажуване“ са извън учебната програма на ученика и се провеждат в неучебно време. Предварителното опознаване между ученици и работодатели ще допринесе за по-пряко участие на бизнеса в процеса на подготовка на бъдещите специалисти, които да отговарят на изискванията на пазара на труда с оглед на бъдещата им реализация. За учениците, които се обучават в първи гимназиален етап в дуална система на обучение (VIII, IX и X-ти клас) на първи гимназиален етап се предвижда провеждане на допълнителни занимания по професионална подготовка и/или по чужд език.. Заниманията за допълнителна професионална подготовка и по чужд език са извън учебната програма на ученика и се провеждат извън учебните часове от седмичното разписание на училището, вкл. през събота и неделя, както и през ваканциите ..

Операцията поставя фокус върху адаптиране на дуалната система на обучение към цифровата, зелената икономика, синия растеж, индустрия 5.0 и/или тематичните области на Иновационната стратегия за интелигентна специализация 2021-2027 (ИСИС), като при изпълнението на дейностите следва да бъдат разгледани приложими за обхванатите професии новости и/или предизвикателства, свързани с едно или повече от направленията, върху които поставя фокус операцията.

В продължение на придобития опит ще продължи провеждането на информационни кампании и кампании за осведоменост на работодателите, родителите и учениците, обучения на учители и наставници, подкрепа, в т.ч. методическа за наставници, подготовка на учебно съдържание, адекватно на актуалните и перспективни потребности на пазара на труда, кариерно ориентиране и др. При подкрепата за дейностите за дуалната система на обучение, ще бъде поставен фокус върху провеждане на дуалното обучение в сектори, свързани с прехода към цифровизация, въглеродно-неутрална икономика, както и свързани с модернизация и повишаване на конкурентоспособността на икономиката.

С предвидените дейности ще се надгради и доразвие подкрепата за разширяване на дуалната система на обучение, започнала през 2020 г. с изпълнението на проект по ОПНОИР „Подкрепа за дуалната система на обучение“, който се предвижда да приключи през 2023 г. Една от целите на подкрепата за дуалната система е свързана с подобряване на връзката "ученик - училище - родител - работодател" и популяризиране на дуалната система на обучение. Включването на повече работодатели изисква дейностите да се прилагат поне на ниво район на планиране за отразяване на конкретните нужди на местната икономика. Местната икономика в по-малките населени места е доминирана от микро и малък бизнес, и участието на работодателите в предоставянето на практическо обучение и на дуални форми на обучение е сериозно предизвикателство, което се предвижда да получи допълнителна подкрепа. Предвижда се да се реализират целенасочени усилия, за да се осигури достъп на учениците, включително и от маргинализирани групи, като роми, ученици търсещи или получили международна закрила и от други уязвими групи в системата на ПОО до практическо обучение на качествени работни

места. Дейността, свързана с развитие на дуалната система на обучение в ПОО, с оглед установената необходимост от по-широко партньорство на регионално ниво, ще се изпълнява чрез подхода за Интегрирани териториални инвестиции.

Дейностите по ПО са с обхват формалното образование, при условията и по реда на приложимите държавни образователни стандарти за училищното професионално образование и ще се осъществяват в рамките на образователния процес. В рамките на операцията няма да бъдат подкрепяни дейности, финансирани по друг проект, програма или каквато и да е друга финансова схема, произлизаща от националния/общинския бюджет, бюджета на Европейския съюз или друга донорска програма. С цел недопускане на двойно финансиране, в процеса на изпълнение на проектите ще се извършва демаркация по отношение на дейностите и целевите групи, финансирани по операцията по ПО и с други публични финансови източници. Недопускане на дублирането на целевите групи и дейности ще се наблюдава както на етап кандидатстване с проектни предложения (чрез декларации) и на етап договаряне (чрез проверки за двойно финансиране), така и по време на изпълнението на проектите чрез проверки за двойно финансиране, списъци на участници и др.

⇒ Целеви групи

Ученици, в т. ч. ученици търсещи или получили международна закрила и от други уязвими групи, педагогически специалисти, непедagogически персонал, в т. ч. образователни медиатори, преподаватели по професионална подготовка, наставници, родители.

В.5.2. Допустими кандидати/партньори/асоциирани партньори

1.1. Допустими кандидати

Професионални гимназии и училища с паралелки за професионална подготовка, обучаващи в гимназиален етап на средно образование, в т.ч. частни гимназии/училища; общини; Юридически лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ) за осъществяване на дейност в обществена полза с доказан опит и експертиза в сферата на образованието и работа с допустимите целеви групи

1.2. Допустими партньори²³

Общини; Професионални гимназии и училища с паралелки за професионална подготовка, обучаващи в гимназиален етап на средно образование, в т.ч. частни гимназии/училища; Регионални управления на образованието (РУО); ЮЛНЦ за осъществяване на дейност в обществена полза с доказан опит и експертиза в сферата на образованието и работа с допустимите целеви групи; Национално представителните организации на работодателите и на работниците и служителите в България, както и техните поделения съгласно чл. 36, ал. 8 от Кодекса на труда.

²³ Съгласно § 1, т. 5 от Допълнителни разпоредби на ПМС № 23/2023 г.

1.2. Асоциирани партньори²⁴:

- Национално представителните организации на работодателите и на работниците и служителите в България, както и техните подразделения съгласно чл. 36, ал. 8 от Кодекса на труда, браншови и професионални организации.
- Работодатели, участващи в партньорство с училище за дуална система на обучение – задължителни асоциирани партньори.
- РУО.

В.5.3. Предвиден индикативен финансов ресурс:

Общо: 74 177 237 лв.

Регион в преход: ЮЗР - 14 214 568 лв.

По слабо развити региони:

ЮЦР- 11 131 717 лв.

ЮИР- 11 153 597 лв.

СЗР- 13 793 597 лв.

СЦР- 11 339 861 лв.

СИР - 12 543 897 лв.

Минимален размер на общо допустими разходи по проектно предложение: 250 000 лв.

Максимален размер на общо допустими разходи по проектно предложение : 750 000 лв.

²⁰ Съгласно § 1, т. 5 от Допълнителни разпоредби на ПМС № 23/2023 г.

²¹ Съгласно § 1, т.1 от Допълнителни разпоредби на ПМС № 23 от 13 февруари 2023 година за определяна на детайлни правила за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по програмите, финансирани от Европейските фондове при споделено управление за програмен период 2021 – 2027 г.

Предоставяната БФП е в размер на 100% - не се изисква съфинансиране от страна на кандидатите/партньорите.

В.5.4. Допустими разходи

Бюджетът (преки и непреки разходи) на проектните предложения ще се планира съгласно разработени от УО на ПО опростени варианти на разходите в съответствие с чл.53 от Регламент (ЕС) 2021/1060, приложение към Насоките за кандидатстване.

²⁴ Съгласно § 1, т.1 от Допълнителни разпоредби на ПМС № 23 от 13 февруари 2023 година за определяна на детайлни правила за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по програмите, финансирани от Европейските фондове при споделено управление за програмен период 2021 – 2027 г.

В.5.5.Приложими индикатори

За изпълнение:

- ЕЕСО09 Участници с прогимназиален етап на основното образование или по-ниско (*задължителен*)
- Микроиндикатор ИП 3.10. Брой ученици, участващи в „пробно стажуване“ в партниращо предприятие (*задължителен*)
- ЕЕСО15 Малцинства (включително маргинализирани общности като ромите)
- ЕЕСО05 Заети, включително самостоятелно заети (*задължителен*)
- SOI 3.3 Брой училища въвели дуална система на обучение (*задължителен*)

За резултат:

- SRI 3.1 Ученици и студенти, започнали да търсят работа (*задължителен*)
- ЕЕСО03 Участници, които при напускане на операцията получават квалификация (*задължителен*)
- ЕЕСО04 Участници, които при напускане на операцията имат работа (*задължителен*)

В.5.6. Срок за изпълнение на проектите

- **48 месеца, но не по-късно от 31.12.2029 г.**

5.6. СПЕЦИФИЧНИ ИЗИСКВАНИЯ

НП

5.7. ХОРИЗОНТАЛНИ ПРИНЦИПИ

Изпълнението на дейностите по ще бъде съобразено със следните хоризонтални принципи съгласно и чл.9 от Регламент (ЕС) 2021/1060:

1. Устойчиво развитие;
2. Равни възможности и недопускане на дискриминация;
3. Равенство между половете.

при спазване на принципите на Хартата на основните права на ЕС и на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания.

5.8. ПРИЛОЖИМИ РЕЖИМИ НА ДЪРЖАВНА ПОМОЩ

Предоставянето на БФП за съответните дейности по процедурите по ПО, които ще се реализират, чрез подхода ИТИ се отпуска при следните условия:

1. **Режим „непомощ“** съгласно Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз (2016/С

262/01).

Режим „непомощ“ Съгласно т. 28 - 29 от Известието, чл. 107, §1 от ДФЕС се прилага, когато публично правни субекти действат „в качеството си на публични органи“, каквито са държавните и общински училища. Съгласно чл. 25 от ЗПУО училището е институция в системата на образованието, в която се обучават, възпитават и социализират ученици и се осигуряват условия за завършване на клас и етап и/или за придобиване на степен на образование. Дейностите могат да се считат за нестопански, когато за изпълнението им в нормативен акт същите са посочени като такива, които следва да бъдат изпълнявани от структури на Министерството на образованието и науката, т.к. са „дейности, които са обект на държавна политика“ съгласно §1, т. 5 от Допълнителните разпоредби на ЗПУО и в съответствие с т. 28 - 30 от Известието. В тази връзка, за държавните и общински **училища** – кандидати и партньори, както и за **Центровете за подкрепа и личностно развитие (ЦПЛР)**- партньори се прилага **режим „непомощ“** за всички дейности по операциите по ПО, които ще се изпълняват чрез подхода ИТИ.

Агенцията по заетостта, Държавна агенция за бежанците, Агенция за социално подпомагане не попадат в обхвата на приложимите правила в европейското и национално законодателство в областта на държавните и минимални помощи. Посочените агенции са публични субекти – изпълнителна агенция, второстепенен разпоредител с бюджет за изпълнение на държавната политика в определена област. В тази връзка подпомагат съответния първостепенен разпоредител с бюджетни средства при упражняване на публичната власт. Същите са орган на изпълнителната власт, изпълняват функции преди всичко от неикономически характер и извън обхвата на правилата за държавни и минимални помощи. В процедурите по ПО, които ще се реализират чрез подхода ИТИ не е предвидено посочените институции да разходват средства, същите участват като асоциирани партньори.

Общините представляват публични субекти – структури на местната власт и основната административно-териториална единица, в която се осъществява местното самоуправление. Общините са създадени като териториални органи на изпълнителната власт за изпълнение на държавната политиката в интерес на териториалната общност от местно значение. Във връзка с разпоредбите на Известието на Европейската комисия (ЕК) относно понятието за държавна помощ, посочено в чл.107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз и разясненията на ЕК по прилагане на т.17 и 18 от раздел "Упражняване на публичните правомощия", икономическата дейност и упражняването на публична власт са "неделими по своя характер", т.е. когато икономическата дейност е необходима за упражняването на публичната власт, дейностите като цяло не се считат за икономически характер. Същото важи и за случаите, в които икономическата дейност не е абсолютно необходима за упражняването на публична власт, а я улеснява или я подкрепя (дело C-113/07 P Selex System Integrati срещу Комисията). Предвид гореизложеното, **общините са орган на местната власт**, които получават подкрепа по ПО за дейност/и във връзка с публичните функции на общините и правомощията им да упражняват публична власт, съответно същите се предоставят в режим „непомощ“.

Национално представените организации на работниците и служителите и на работодателите в България, както и техните подразделения съгласно чл. 36, ал. 8 от Кодекса на труда, участват в партньорство с включена в процедурата образователна институция, за изпълнението на дейности в качеството на асоциирани партньори, като не разходват средства от БФП. **Организациите/работодателите**, в които ще се провежда дуална форма на обучение имат изцяло обучителна функция, насочена към осигуряване на допълнителна практическа подготовка на учениците в реална работна среда, която не е свързана с икономическа дейност, дори организацията да може да се определи като „предприятие” по основната си дейност. Определеният от работодателя наставник ръководи провеждането на практическото обучение на ученици в реална работна среда и в тази връзка той представлява част от образователния процес, като предоставяното възнаграждение **не се счита за минимална помощ**.

В случай, че изпълнението на дейности/част от дейности е предвидено да се възложи на външни изпълнители по реда на действащото законодателство в областта на обществените поръчки, въз основа на открити, прозрачни, в достатъчна степен публични, недискриминационни и безусловни процедури по смисъла на чл. 89-96 от Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз (2016/С 262/01), същите се изпълняват в режим „непомощ“.

2. Режим на минимална помощ (de minimis) съгласно Регламент на Комисията относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis. **Режим на минимална помощ (de minimis) се прилага по отношение на Кандидатите /партньорите – ЮЛНЦ и на Национално представителни организации на работниците и служителите и на работодателите в България и техни подразделения съгласно чл.36, ал. 8 от Кодекса на труда**, съгласно т. 7-12 от Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз (2016/С 262/01), които **се считат за предприятия, независимо от правния им статут**. За ЮЛНЦ – кандидати и партньори и Национално представителни организации на работниците и служителите и на работодателите в България, както и техните подразделения съгласно чл. 36, ал. 8 от Кодекса на труда се прилага режим на минимална помощ и за допустимите за тях дейности, включително непреките дейности. ЮЛНЦ (кандидати/партньори) и партньорите Национално представителни организации на работниците и служителите и на работодателите в България, както и техните подразделения съгласно чл. 36, ал. 8 от Кодекса на труда осъществяват стопанска дейност по процедурите по ПО и следва да имат разграничение по отношение на приходите, разходите, активите и пасивите, свързани с тях чрез система за водене на аналитична счетоводна отчетност, която отделя икономическата от неикономическата им дейност. В случай, че ЮЛНЦ, Национално представителни организации на работниците и служителите и на работодателите в България, както и техните подразделения съгласно чл. 36, ал. 8 от Кодекса на труда възлагат изпълнението на дейности/част от дейности на външен изпълнител по реда на действащото

законодателство в областта на обществените поръчки въз основа на открити, прозрачни, в достатъчна степен публични, недискриминационни и безусловни процедури по смисъла на чл. 89-96 от Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз (2016/С 262/01), същите се реализират в режим „непомощ“.

Режим на минимална помощ (*de minimis*) се прилага и по отношение на частните училища съгласно чл.40 (1) от ЗПУО, които са търговски дружества, ЮЛНЦ или кооперации, които по реда на ал.2 от същия член осъществяват дейността си като образователни институции в системата на образованието след вписване в регистъра на институциите в системата на предучилищното и училищното образование при условията и по реда на ЗПУО.

Частните училища, в качеството им на кандидати или партньори, се считат за предприятия по смисъла на и за целите на чл. 107, параграф 1 от Договора за функциониране на Европейския съюз (ДФЕС) за дейностите, финансирани от родителите, а не от държавния бюджет. Частните училища съгласно чл. 40 ал. 1 от ЗПУО са търговски дружества, ЮЛНЦ или кооперации, които по реда на чл. 40, ал. 2 от ЗПУО осъществяват дейността си като образователни институции в системата на образованието след вписване в регистъра на институциите в системата на предучилищното и училищното образование при условията и по реда на закона. **Съгласно чл. 52 ал. 3 от ЗПУО частните институции в системата на предучилищното и училищното образование се финансират при условията и по реда на закона, по който са учредени.** Съгласно ЗПУО и Наредбата за финансиране на институциите в системата на предучилищното и училищното образование всички частни училища получават средства от държавния бюджет по реда на чл. 283, ал. 3 от ЗПУО за подпомагане на равния достъп и подкрепата за личностно развитие по чл. 283, ал. 1, т. 1, 3 и 9 от ЗПУО, както и средствата по чл. 283, ал. 1, т. 6 от ЗПУО в частта им за изпълнение на дейностите за ресурсно подпомагане на ученици със специални образователни потребности.

Дейностите на **частните училища** в рамките на предлаганата от тях образователна услуга, финансирани от държавния бюджет като дейности, обект на държавна политика, попадат в приложното поле на т. 28 – 29 от Известието на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в чл. 107, параграф 1 от ДФЕС, могат да се считат за нестопански. От друга страна за частните образователни институции, дейности в рамките на предлаганата от тях образователна услуга, които се финансират от родителите чрез такси и други плащания - за допълнителни занимания/обучения извън учебния план, за занимания по интереси, за транспорт, за материално-техническа база, мероприятия и др., поради наличие на пазар на частни училища, са стопански дейности, които попадат в приложното поле на т.30 от Известието на Комисията. Съгласно т. 30 от Известието, когато **преимуществената част от оперативните разходи на дадена образователна институция се финансира от частни средства**, в т.ч. от такси, заплащани от учениците или техните родители, Съдът приема, че тези образователни институции действат като предприятия, тъй като целта им е да предлагат услуги срещу заплащане. За стопанските си дейности частните училища се считат за предприятия по смисъла на

чл.107, §1 отДФЕС, т.к. един и същи правен субект може да се разглежда като предприятие само за стопанските дейности, които извършва.

В тази връзка, **частните училища** може да участват в дейности по процедурите по ПО, които ще се реализират, чрез подхода ИТИ и да разходват средства, в **режим на минимална помощ** по реда на Регламент на Комисията относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis. В случай, че частно училище възлага изпълнението на дейности/част от дейности на външен изпълнител по реда на действащото законодателство в областта на обществените поръчки въз основа на открити, прозрачни, в достатъчна степен публични, недискриминационни и безусловни процедури по смисъла на чл. 89-96 от Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз (2016/С 262/01), същите се реализират в режим „непомощ“.

5.9. СРОК ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЕКТИТЕ

Проектните предложения за финансиране от ПО 2021-2027 могат да бъдат с продължителност:

- до 36 месеца, но не по-късно от 31.12.2029 г. по процедури „Ограмотяване на възрастни“ и „Комплексни програми на общинско ниво за десегрегация на училищата, превенция на вторичната сегрегация и против дискриминацията“;
- до 48 месеца, но не по-късно от 31.12.2029 г. по процедура „Развитие на дуалната система на обучение в ПОО“.

6. ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“ 2021-2027 Г.

Обща информация

Определените за допустими за подхода ИТИ мерки от обхвата на ПРЧР 2021-2027 попадат в следните три приоритета на програмата:

Приоритет 1: НАСЪРЧАВАНЕ НА ЗАЕТОСТТА И РАЗВИТИЕТО НА УМЕНИЯ

Приоритет 2: СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ И РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ

Приоритет 3: НАСЪРЧАВАНЕ НА МЛАДЕЖКАТА ЗАЕТОСТ

Всяка от мерките/дейностите, избрана за включване в концепция за ИТИ трябва да има ясен принос към някой от изброените приоритети и към конкретна специфична цел на съответния приоритет. Важна особеност за ПРЧР е задължителното насочване на избраните дейности към конкретна/и целева/и група/и, която следва да бъде ясно определена. За избраната целева група се посочва индикатор/и за изпълнение и индикатор/и за резултат, съобразени с дейности, с които ще се въздейства върху целевите групи. Възможно е група дейности да допринасят общо за един индикатор.

ВАЖНО!

Всяка мярка, за която в концепцията за ИТИ се търси финансиране от ПРЧР, следва да съдържа следните елементи, които ще бъдат търсени при оценката на допустимостта на концепцията за финансиране със средства от ПРЧР 2021-2027:

- приоритет и специфична цел от ПРЧР, по която се определя мярката;
- цели на мярката и очаквани резултати;
- целева група или групи и идентифицирани техни проблеми и потребности, които мярката адресира. Посочва се индикативен брой на целевата група с техни конкретни характеристики;
- допустими дейности/група от дейности, насочени към избраните целеви групи съобразно техните потребности;
- индикатори за краен продукт и за резултат, които отразяват търсения ефект върху целевата/и група/и;
- допустими типове бенефициенти;
- бюджет на мярката и съфинансиране, ако се предвижда такова от потенциалните бенефициенти;
- за всяка мярка е обоснована връзката с местни/регионални нужди и проблеми, включени в Интегрираната териториална стратегия за развитие; посочен е интегрираният характер на всяка мярка с останалите в концепцията дейности (описани в съответните полета на т. 11 от Формуляра за кандидатстване с концепции).

За осигуряване на съответствие с ПРЧР, приоритетите, специфичните цели, мерките с дейности, потенциалните бенефициенти и целевите групи задължително се избират от посочените по-долу в таблицата:

Приоритети/Специфични цели		Мерки за изпълнение с ИТИ ²²	Целеви групи	Потенциални бенефициенти	Приложими индикатори за изпълнение (брой, включени в мярката)	Приложими индикатори за резултат
Приоритет 1 "Насърчаване на заетостта и развитието на умения"	Специфична цел 1 - Подобряване на достъпа до трудова заетост и мерки за активизиране на всички лица, търсещи работа, и най-вече за младите хора, по-специално чрез изпълнението на гаранция за младежта, за дългосрочно безработните и групите в неравностойно положение на пазара на труда и за неактивните лица, както и чрез насърчаване на самостоятелната заетост и	Подкрепа на активни мерки за достъп до пазара на труда: Активиране, мотивиране и включване в заетост на неактивни и безработни лица, подобряване конкурентоспособността на уязвимите групи за участие на пазара на труда чрез обучения и др.	Неактивни лица (на възраст над 29 години)	работодатели; общини; НПО	Безработни, вкл. продължително безработни; Участници в неравностойно положение; Неактивни	Участници, които при напускане на операцията са започнали да търсят работа; Участници, които при напускане на операцията получават квалификация; Участници, които при напускане на операцията имат работа, вкл. като самостоятелно заети лица ; Участници, които при

²² Дейности за реализация на мерките са посочени по-долу.

	социалната политика.					напускане на операцията са придобили дигитални умения
		Подкрепа за предприемачеството на уязвими групи	Безработни и неактивни лица (на възраст над 29 години)	предприятия; общини; НПО	Безработни, вкл. продължително безработни; Участници в неравностойно положение; Неактивни;	Участници, които при напускане на операцията имат работа, вкл. като самостоятелно заети лица
		Развитие на социалната икономика и насърчаване на заетостта в социални предприятия.	Лица в неравностойно положение, вкл. хора с увреждания; заети в социални предприятия/ организации, субекти на социалната и солидарна икономика	Общини/общински и предприятия, НПО, работодатели, субекти на социалната и солидарна икономика - кооперации, социални предприятия.	Участници в неравностойно положение	Участници, които при напускане на операцията получават квалификация; Участници, които при напускане на операцията имат работа, вкл. като самостоятелно заети лица
	Специфична цел 3 - Насърчаване на балансирано участие на половете на пазара	Осигуряване на по-добър баланс между професионалния и личния живот, вкл. чрез:	Работодатели	Работодатели; Доставчици на социални услуги	Общ брой участници	Участници, които при напускане на операцията имат работа,

	на труда, на равни условия на труд и на равновесие между професионалния и личния живот, вкл. чрез финансово достъпни грижи за деца и зависими лица.	- гъвкави форми на работа и иновативни форми на организация на труда; - достъп до грижи за деца и до услуги за други зависими членове на семейството.	Безработни/неактивни и лица, полагащи грижа за зависим член от семейството; Зависими от грижи членове на семейства			вкл. като самостоятелно заети лица
	Специфична цел 4 - Насърчаване на адаптирането на работниците, предприятията и предприемачите към промените, на активен живот за възрастните хора и остаряване в добро здраве, както и на здравословна и добре приспособена работна среда, която отчита рисковете за здравето.	Адаптиране на работната среда за справяне с рисковете за здравето. Осигуряване на здравословна, безопасна и продуктивна работна среда, съобразена с възрастовите потребности на работещите и с новите предизвикателства Адаптиране на предприятията и работещите към промените на икономическата среда, вкл. реакции при кризи;	Заети лица	Работодатели – предприятия, регистрирани по Търговския закон	Заети лица, в т.ч. наети и самостоятелно заети лица; Работодатели	Брой предприятия, подобрили организацията на труда и на работните процеси и/или въвели гъвкави и/или иновативни форми на заетост в резултат на интервенция от ЕСФ+.

		Практики, насърчаващи професионалната и географска мобилност. Осигуряване на възможности за транспортиране на работещите от/до населени места, в които липсва ежедневен обществен транспорт				
		Подкрепа за активен живот на възрастните хора в пенсионна възраст и остаряване в добро здраве	Възрастни лица; Заети лица, в т.ч. наети и самостоятелно заети.	НПО; читалища; общини; работодатели; доставчици на здравни услуги;	Участници на 55 и повече години; Заети лица, в т.ч. наети и самостоятелно заети	Участници на 55 и повече години, получили подкрепа чрез мерки за активен начин на живот; Участници, които при напускане на операцията получават квалификация
	Специфична цел 5 - Насърчаване на учението през целия живот, по-специално гъвкавите	Повишаване на квалификацията, уменията и компетентностите на заетите спрямо нуждите на бизнеса на	Заети, включително самостоятелно заети	Работодатели	Заети, включително самостоятелно заети	Участници, които при напускане на операцията получават квалификация

	възможности за повишаване на квалификацията и за пре-квалификация за всички, като се вземат предвид предприемаческите и цифровите умения, подобро предвиждане на промените и изискванията за нови умения в зависимост от нуждите на пазара, улесняването на преходите в професионалното развитие и насърчаването на професионалната мобилност.	територията на съответния район от ниво 2				
Приоритет 2 "Социално включване и равни възможности"	Специфична цел 1 - Поощряване на активното приобщаване с оглед на насърчаването на равните възможности,	Активно приобщаване с цел подобряване на пригодността за заетост на лица в неравностойно положение; интегрирана подкрепа; специализирани	Лица в неравностойно положение и техните семейства	НПО, доставчици на социални услуги, работодатели	Участници в неравностойно положение	Участници, които при напускане на операцията са започнали да търсят работа; Участници, които при

	недискриминацията и активното участие и подобрат пригодност за работа, по-специално за групите в неравностойно положение.	подкрепящи мерки на работните места за хората в неравностойно положение				напускане на операцията имат работа, вкл. като самостоятелно заети лица
	Специфична цел 2 - Насърчаване на социално-икономическата интеграция на маргинализираните общности като ромите	Интеграция на маргинализираните общности като ромите: Подкрепа за подобряване достъпа до заетост, умения и квалификация Дейности в областта на социалното включване и достъп до здравеопазване Дейности срещу дискриминацията и за преодоляване на негативните	Лица, представители на маргинализирани общности като ромите; Деца в нужда²³ и техните семейства	работодатели; общини; читалища; неправителствени организации; социални предприятия; доставчици на социални и здравни услуги;	Малцинства (включително маргинализиран и общности като ромите); Деца на възраст под 18 г.	Участници, които при напускане на операцията са започнали да търсят работа; Участници, които при напускане на операцията получават квалификация; Участници, които при напускане на операцията имат работа, , вкл. като самостоятелно заети лица;

²³ Лица на възраст под 18 г., изложени на риск от бедност или социално изключване

		стереотипи и нагласи в общностите				Участници, подкрепени чрез социални или здравни услуги; Участници с променени нагласи в резултат от информационни и/или общностни кампании
	Специфична цел 3 -Подобряване на равния и навременен достъп до качествени и устойчиви услуги, който стимулират достъпа до жилищно настаняване и ориентирани към индивида грижи, включително здравеопазване; модернизирани системи за социална закрила, вкл. насърчаване	Мерки, насочени към предоставянето на равния и навременен достъп до качествени, устойчиви и достъпни услуги за социално уязвими групи над 18 г. Мерките за дългосрочна грижа за възрастни, които са част от Плана за действие за периода 2022-2027 г. за изпълнение на Националната стратегия за дългосрочна грижа не са допустими за финансиране чрез подхода ИТИ и не се	Лица в неравностойно положение и техните семейства, възрастни и хора с увреждания, Младежи и възрастни, включително с увреждания, ползващи социални услуги и техните семейства;	Общини, доставчици на социални и здравни услуги, НПО	Участници в неравностойно положение	Участници в неравностойно положение с подобрени условия на живот в резултат на интервенция от ЕСФ+

		включват в т. 9 „План за изпълнение/Дейности по проекта към ПРЧР.				
	на достъпа до социална закрила с особено внимание към децата и групите в неравностойно положение; подобряване на достъпността, вкл. за хора с увреждания, ефективността и устойчивостта на системите за здравеопазване и на услугите за полагане на дългосрочни грижи.	Мерки, насочени към предоставянето на равния и навременен достъп до качествени, устойчиви и достъпни услуги за деца до 18 г. Мерки за подкрепа полагането на грижи в ранна детска възраст.	Деца в нужда и техните семейства; Деца и младежи, включително с увреждания, ползващи социални услуги и техните семейства Лица в неравностойно положение	Общини, доставчици на социални и здравни услуги, НПО	Деца на възраст под 18 г. Участници в неравностойно положение	Деца на възраст под 18 г. с подобрени условия на живот в резултат от интервенция от ЕСФ+ Участници в неравностойно положение с подобрени условия на живот в резултат на интервенция от ЕСФ+

Приоритет 3 "Насърчаване на младежката заетост"	Специфична цел 1 - Подобряване на достъпа до трудова заетост и мерки за активиране за всички лица, търсещи работа, и най-вече за младите хора, по-специално чрез изпълнението на гаранцията за младежта, за дългосрочно безработните и групите в неравностойно положение на пазара на труда и за неактивните лица, както и чрез насърчаване на самостоятелната заетост и социалната икономика.	Активиране, мотивиране и включване в заетост на неактивни младежи и продължително безработни младежи; Повишаване на уменията, компетенциите и квалификацията на младежите с отчитане на регионалните възможности на пазара на труда; Трудово консултиране, кариерно развитие; Стажове или обучение на работното място	Безработни младежи, вкл. продължително безработни; Младежи с основно и по-ниско образование и без квалификация; Неактивни младежи и младежи NEETs (не участващи в заетост, обучение и образование)	Общини; Неправителствен и организации; Работодатели;	Неактивни младежи; Безработни младежи;	Участници, които при напускане на операцията са започнали да търсят работа; Участници, които при напускане на операцията имат работа, , вкл. като самостоятелно заети лица; Участници, които при напускане на операцията получават квалификация; Участници, които при напускане на операцията са придобили дигитални умения
--	---	---	---	---	---	---

6.1 Допустими дейности

За мерките, посочени в таблицата, се избират само тези дейности, които са необходими за целевите групи и за постигането на целите и резултатите, към които е насочена конкретната мярка. Избраните дейности могат да бъдат допълнително развити и пояснени в описанието на мярката. Не е задължително в една мярка по дадена специфична цел да се включат всички посочени към нея дейности.

Посочените в таблицата мерки могат да включват следните примерни дейности към тях:

Мерки за активиране, мотивиране и включване в заетост на неактивни и безработни лица, подобряване конкурентоспособността на уязвимите групи за участие на пазара на труда(мярка по Приоритет 1, Специфична цел 1 и по Приоритет 3):

- ✓ за неактивни лица: идентифициране на неактивните лица; трудово консултиране и професионално ориентиране, мотивиране за включване на пазара на труда, както и за регистрация в Дирекция „Бюро по труда“ на Агенция по заетостта; дейности за преодоляване на липсата на навици, мотивация за работа; включване в обучения за придобиване на квалификация или умения/компетенции; намиране на работа и предоставяне на субсидирана заетост;
- ✓ за безработни лица: трудово консултиране и професионално ориентиране, включване в обучения; намиране на работа и предоставяне на субсидирана заетост; (за младежи по приоритет 3) стажове, обучение на работното място.

Мерки за подкрепа за предприемачеството на уязвими групи (мярка по Приоритет 1, Специфична цел 1):

- ✓ Обучение в предприемачески умения за ръководене на самостоятелен бизнес; менторство за развитие на бизнес идеи и оценка на бизнес идеи, подпомагане разработването на бизнес план за стартиране на самостоятелна стопанска дейност; подкрепа за регистрация и развитие на бизнес дейност и др.

Мерки за развитие на социалната икономика и насърчаване на заетостта в социални предприятия (мярка по Приоритет 1, Специфична цел 1):

- ✓ Подкрепа за стартирането на социални предприятия - мотивиране на потенциални предприемачи, развитие и оценка на бизнес идеи, разработване на бизнес планове, обучения за предприемачески умения в областта на социалното предприемачество, подкрепа за регистрация на бизнес дейности и др.
- ✓ Подкрепа за съществуващи социални предприятия: наемане на лица в неравностойно положение на работа в социални предприятия - субсидирана заетост за устойчиви работни места; оборудване и обзавеждане на нови работни места; обучения за

новонасти в социални предприятия за повишаване на уменията (вкл. дигиталните умения), компетенциите и професионалната квалификация; осигуряване на ментор на работното място за новоназначени лица; подкрепа за социална интеграция на работещите в социални предприятия спрямо индивидуалните потребности на отделните лица, консултиране, психологическа подкрепа, др.

Мерки за осигуряване на по-добър баланс между професионалния и личния живот (мярка по Приоритет 1, Специфична цел 3):

- ✓ Въвеждане на гъвкави форми на работа и иновативни форми на организация на труда в предприятия за по-добро съчетаване на личния и професионалния живот;
- ✓ Подпомагане връщането на работа на безработни или неактивни лица, полагащи грижи за свои близки (деца или възрастни) чрез осигуряване на грижи за зависимите членове на семейството.

Мерки за адаптиране на предприятията и работещите към промените (мярка по Приоритет 1, Специфична цел 4):

- ✓ Адаптиране на работната среда за справяне с рисковете за здравето, осигуряване на здравословна и безопасна работна среда;
- ✓ Адаптиране на работните процеси или работната среда за запазване по-дълго на възрастните работници на работа; дейности за приобщаване на възрастните работници към нови предизвикателства/иновации на работното място; дейности за предаване на опита и знанията на възрастните работещи на по-младите работници/служители и др.;
- ✓ Дейности за адаптиране на предприятията и работещите за реакции при кризи и структурни промени – дейностите следва да имат въздействие върху работещите в предприятията.
- ✓ Професионалната и географска мобилност. Осигуряване на възможности за транспортиране на работещите от/до населени места, в които липсва ежедневен обществен транспорт.

Мерки за подкрепа за активен живот на възрастните хора в пенсионна възраст и остаряване в добро здраве (мярка по Приоритет 1, Специфична цел 4):

- ✓ Дейности за насърчаване на възрастните хора за по-дълго участие на пазара на труда (мотивиране за работа, разясняване на възможностите за различни форми на труд, подпомагане за започване на надомна работа или работа от разстояние и др.), насочване към работодатели и помощ при кандидатстване за работа и др.
- ✓ Активиране на възрастните хора чрез насърчаване на активно социално поведение и доброволчество, включване в различни форми на участие в местни инициативи и инициативи за взаимопомощ.

- ✓ Дейности за осигуряване опазване на здравето чрез превенция на заболяванията и грижа за здравето, в т.ч. провеждане на информационни събития, обучение по първа помощ, бедствена готовност, психо-социална подкрепа и др., вкл. с активното участие на самите възрастни хора в организацията и провеждането.

Мерки за повишаване на квалификацията, уменията и компетентностите на заетите спрямо нуждите на бизнеса на територията на съответния район от ниво 2 (мярка по Приоритет1, Специфична цел 5):

- ✓ обучения за придобиване или повишаване на професионалната квалификация;
- ✓ обучения за придобиване на меки и преносими умения и компетенции;
- ✓ обучения за придобиване на специфични умения, свързани с особеностите на конкретни работни места, различни от горепосочените.

Мерки за активно приобщаване с цел подобряване на пригодността за заетост на лица в неравностойно положение; интегрирана подкрепа; специализирани подкрепящи мерки на работните места за хората с увреждания (мярка по Приоритет 2, Специфична цел 1):

- ✓ Дейности за подобряване на пригодността за заетост на лица в неравностойно положение чрез индивидуален подход и интегрирана подкрепа – посредничество за заетост – помощ при търсене на работа, връзки с работодатели и подготовка за включване в заетост, придобиване на квалификация, преквалификация, дейности за достъп до социални услуги и интегрирани здравно-социални услуги, образование и здравеопазване) с цел подобряване на пригодността за заетост на лица в неравностойно положение и техните семейства;
- ✓ Специализирани подкрепящи мерки на работните места за хората в неравностойно положение – чрез компенсация в случаите на по-ниска производителност на труда, менторство, наставник на работното място, психологическа подкрепа и други с оглед постигане на устойчивост на заетостта на лицето.

Мерки за интеграция на маргинализирани общности като ромите (мярка по Приоритет 2, Специфична цел 2):

- ✓ **Подкрепа за подобряване достъпа до заетост, умения и квалификация:**
 - Подкрепа на дейности по идентифициране, мотивиране и активиране на безработни лица; оценка на възможностите и стимулиране на неактивни лица за включване на пазара на труда;
 - Подкрепа за субсидирана заетост с оглед устойчива интеграция на пазара на труда;
 - Целенасочени мерки за младежи – за включването им на пазара на труда;
 - Предоставяне на трудово консултиране, трудова медиация и професионално ориентиране;
 - Подкрепа за самотните и многодетни родители и улесняване на достъпа им до пазара

на труда и кариерното им развитие;

- Мерки за подобряване на финансовата грамотност и улесняване на достъпа до образование и квалификация на лица от маргинализираните групи, вкл. роми.

✓ **Дейности в областта на социалното включване и достъп до здравеопазване:**

- Предоставяне на услуги и интегрирани здравно-социални услуги за семейства с деца, вкл. с увреждания, чрез интегрирани услуги като семейно консултиране, семейно планиране и отговорно родителство, услуги за ранно детско развитие, формиране на родителски умения; превенция на изоставянето на деца, регулярни дейности на групите на майки и деца с цел стимулиране на взаимното учение и ранното детско развитие, в т.ч. осигуряване на експертна помощ според изразените от тях нужди.
- Предоставяне на подкрепа с цел подобряване достъпа до здравни услуги и обществено здравеопазване на лица, намиращи се в ситуация на бедност и социална уязвимост, вкл. чрез осигуряване на здравни медиатори.
- Здравна профилактика и превенция, информираност за здравното обслужване на гражданите и достъпа до здравни грижи, включително популяризиране на здравната култура и ваксинопрофилактиката, особено в случаи на епидемии и / или пандемии. Информираниостта относно имунизационния календар.
- Мерки за повишаване на здравната култура по отношение на репродуктивно здраве на жените, превенция на болести при децата и социално-значими болести при възрастните, необходимостта от профилактика на здравето; повишаване информираността относно социалните и здравните права.
- Достъп до социални и интегрирани здравно-социални услуги в общността и в домашна среда за хора с увреждания и техните семейства, вкл. деца, възрастни хора в невъзможност за самообслужване и други уязвими групи; индивидуални консултации и социално-здравна медиация на представителите на целевите групи.

✓ **Дейности срещу дискриминацията и за преодоляване на негативните стереотипии нагласи в общностите:**

- Повишаване на информираността за бедността като фактор за появата на негативни социални явления. Мерки за прекъсване на предаването на бедността от поколение на поколение. Работа с младите хора.
- Подкрепа за борба с дискриминацията, създаване на толерантност и благоприятна обществена среда за равнопоставеност, социално включване и възможности за участие – напр. мерки, вкл. кампании, за преодоляване на стереотипи и дискриминационни практики с респект към различието, ограничаване на езика на омразата и подкрепа за защита на основни човешки права и достойнство, насърчаване на мулти-културните

дейности и на положителните примери и ролеви модели с постижения в работата, образованието, общественото положение и др., мерки за преодоляване на ограничителните патриархални стереотипи.

- Подкрепа на ромските деца и техните семейства за преодоляване на факторите, водещи до бедност. Кампании и дейности в общността за преодоляване на патриархалните стереотипи, които ограничават заетостта и реализацията на ромските жени, включително назначаване на общностни медиатори, за преодоляване на домашното насилие, ранните бракове и други практики на контрол и насилие.

Концепциите, които включват мерки по Приоритет 2, специфична цел 2, следва да прилагат комплексен подход за решаване на различни аспекти от проблемите и потребностите на маргинализираните общности като ромите. Дейностите срещу дискриминацията и за преодоляване на негативните стереотипи и нагласи в общностите **не се планират в самостоятелна мярка без дейности от останалите групи.**

Мерки, насочени към предоставянето на равния и навременен достъп до качествени, устойчиви и достъпни услуги за социално уязвими групи – възрастни (на и над 18 г. възраст) (мярка по Приоритет 2, Специфична цел 3):

Мерките за дългосрочна грижа за възрастни, които са част от Плана за действие за периода 2022-2027 г. за изпълнение на Националната стратегия за дългосрочна грижа **не са допустими за финансиране чрез подхода ИТИ и не се включват във Формуляра за кандидатстване.**

Когато по Програма „Развитие на регионите“ 2021-2027 е предвидено изграждането на социална инфраструктура за деинституционализация на възрастни, задължителните мерки се посочват за служебна информация в т. „Резюме на концепцията за ИТИ и обосновка на интегрирания подход“ на Формуляра.

Мерки, насочени към предоставянето на равния и навременен достъп до качествени, устойчиви и достъпни услуги за деца (до 18 г.) (мярка по Приоритет 2, Специфична цел 3):

- ✓ Социални и интегрирани здравно-социални услуги в общността или в домашна среда за деца в уязвимо положение - напр. развитие на услуги за превенция и реинтеграция, реализиране на дейности за превенция на възпроизвеждането на институционалния модел на грижа; повишаване на качеството и ефективността на услугите за подкрепа на децата и техните семейства.
- ✓ Дейности за осигуряване на интегрирана подкрепа в полагането на грижите в ранна детска възраст, вкл. услуги за ранна интервенция на уврежданията; промоция на здравето чрез подпомагане консултирането на детското здраве, др.

Предоставяне на услуги за лица, пострадали от насилие, вкл. превенция; в т.ч. пострадали от домашно насилие, и жертви на трафик – могат да се планират към всяка

от горепосочените две групи дейности в зависимост от възрастта на представителите на целевата група.

ВАЖНО: Мерките, предлагани за финансиране по ПРЧР, следва да отчитат демаркацията между програмите, описана в текста на ПРЧР 2021-2027 за дейностите по всяка специфична цел.

6.2. Допустими кандидати

Допустимите кандидати са посочени в колона „Потенциални бенефициенти“ в таблицата по-горе, към всяка специфична цел.

6.3. Предвиден финансов ресурс за посочените интервенции за втората покана за подбор на концепции за ИТИ

Общо предвиден финансов ресурс - 416 452 041.00 лв., в т.ч:

- За Югозападен регион – ЮЗР (регион в преход): 24 072 436 лв.
- За останалите 5 региона - ЮИР, ЮЦР, СЗР, СЦР и СИР (по-слабо развити региони) – по 78 475 921 лв. за всеки от регионите.

6.4. Допустими разходи

Допустимите разходи се определят на база изискванията на глава 5, раздел I от ЗУСЕФСУ, разпоредбите на Регламент № 2024/2509, Регламент (ЕС) 2021/1057, Регламент (ЕС) 2021/1060 и приложимото национално законодателство за финансовата рамка 2021 – 2027.

Представяме неизчерпателен списък на типовете допустими разходи:

- разходи за възнаграждения;
- разходи за командировки;
- разходи за закупуване на материали и консумативи;
- разходи за дълготрайни материални активи – разходи за закупуване на обзавеждане, оборудване и моторни превозни средства, когато тази покупка е необходима за постигане на целта на операцията, или тези вещи са напълно амортизирани по време на операцията или закупуването им е най-икономичният вариант;
- разходи за строително – монтажни работи (ако е приложимо за конкретната мярка – максимално до 10% от общите допустими разходи);
- разходи за обучения
- разходи, произтичащи от договори за изработка/услуга или договори за поръчка, по реда на ЗЗД, пряко свързани и необходими за изпълнение на проектните дейности (например: за обучения, за наем на зали, за организиране на събития, за изготвяне на анализи и проучвания,

за разработване на програми и др.);

- разходи за видимост, прозрачност и комуникация, разходи за организация и управление;

В концепциите следва да бъдат включени видовете разходи, които отговарят на включените дейности. За всяка една процедура в изпълнение на концепциите, при обявяване на процедурите, УО на ПРЧР ще посочва конкретно видовете разходи и какъв тип опростено отчитане ще е приложимо, както и указания за неговото прилагане.

Недопустими са следните разходи:

- разходи, финансирани по друга операция, програма или каквато и да е друга финансова схема, произлизаща от националния бюджет, от бюджета на Общността или от друга донорска програма;
- глоби, финансови санкции и разходи за разрешаване на спорове;
- комисионите и загубите от курсови разлики при обмяна на чужда валута, с изключение на случаите на предоставянето на финансова подкрепа чрез финансови инструменти;
- възстановим данък върху добавената стойност;
- разходи за държавни и/или общински такси;
- разходите за гаранции, осигурени от банка или от друга финансова институция, с изключение на разходите по финансови инструменти;
- лихви по дългове, освен във връзка с безвъзмездни средства, предоставени под формата на лихвени субсидии или субсидии за гаранционни такси;
- субсидиране на лихва по одобрени схеми за държавни помощи и разноските за финансови трансакции;
- разходи за закупуване на земя и недвижимо имущество, както и закупуването на инфраструктура;
- закупуване на дълготрайни материални активи втора употреба;
- разходи за консултантски услуги, свързани с подготовката и/или попълването на документите за кандидатстване за финансова подкрепа.

На основание чл. 57, ал. 2 от ЗУСЕФСУ не са допустими разходи за проекти или дейности, които са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него, освен в случаите на чл. 59а от ЗУСЕФСУ.

6.5. Приложими индикатори

Приложимите за всяка мярка индикатори, посочени в колони „Приложими индикатори – за изпълнение и за резултат“ в таблицата по-горе, към всяка специфична цел, се включват в КИТИ само с имена **без стойности**.

6.6. Специфични изисквания (финансови параметри на проектите)

Когато изпълнението попада в обхвата на помощта под режим de minimis, максималният размер на общите допустими разходи за всяко предприятие е съгласно Регламент (ЕС) № 2023/2831 на Комисията от 13 декември 2023 г. Максималният интензитет на помощта е до 100 % от общата стойност на допустимите разходи. По преценка на кандидатите може в концепцията да се предвиди изискване за съфинансиране от бенефициентите.

Мерките по ПРЧР за **обучения на заети лица в предприятията** може да се изпълняват и в съответствие с **Регламент (ЕС) № 651/2014** на Комисията от 17 юни 2014 година за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора, текст от значение за ЕИП (ОВ L 187/26.6.2014)

Максимално допустимият размер на помощта по чл. 4, пар. 1, буква „н“ от Регламент на Комисията (ЕС) № 651/2014 за помощи за обучение е 2 млн. евро за проект за обучение.

Максималният интензитет на БФП следва да е в съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията в зависимост от категорията на предприятието- бенефициент:

- За големи предприятия - не надхвърля 50% от общата стойност на допустимите разходи по проекта.
- За средни предприятия - не надхвърля 60% от общата стойност на допустимите разходи по проекта.
- За малки/микро предприятия - не надхвърля 70% от общата стойност на допустимите разходи по проекта.

6.7. Хоризонтални принципи

По ПРЧР се спазват принципите на чл. 2, ал. 1 и чл. 29, ал. 1 от ЗУСЕФСУ – свободна и лоялна конкуренция, равнопоставеност и недопускане на дискриминация, публичност и прозрачност, спазване на основните права, устойчиво развитие, опазване на околната среда, както и в съответствие с принципите, залегнали в Хартата на основните права на ЕС (ХОП) и Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (КПХУ).

При обявяване на процедурите от УО на ПРЧР ще бъдат посочени конкретните принципи по съответната специфична цел, които следва да се спазват при изпълнение на дейностите от кандидатите.

Дейностите се изпълняват като се избягва всякаква дискриминация, основана на пол, раса, цвят на кожата, етническа принадлежност или социален произход, генетични характеристики, език, религия или убеждения, политически или други мнения, имотно състояние, произход, увреждане, възраст или сексуална ориентация.

Не е допустимо дейностите в концепциите, финансирани по ПРЧР, да включват такива, свързани с дискриминация, расови предразсъдъци, пристрастия и реч на омразата.“

6.8. Режим на държавна/минимална помощ

Мерките по ПРЧР ще се изпълняват в съответствие с правилата на:

1. Минимална помощ (помощ „de minimis“) съгласно Регламент (ЕС) № 2023/2831 на Комисията от 13 декември 2023 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) към помощта de minimis, публикуван в Официален вестник на L 2023/2831 от 15.12.2023 г.

Кандидатите могат да изберат мерките по ПРЧР за **обучения на заети лица в предприятията** да се изпълняват в съответствие с Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014 година за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора, текст от значение за ЕИП (ОВ L 187/26.6.2014) – ако предприятията имат нужда от финансов ресурс за обучения на заети лица над максималния размер по режим де минимис.“

и/или

2. По отношение на общини и общински предприятия по чл. 52 от Закона за общинската собственост (ЗОС), когато кандидатстват за осъществяване на нестопански дейности се счита за приложим режим „непомощ“. При финансирането на стопански дейности, извършвани от общините и общинските предприятия, се прилага режим на държавна/минимална помощ.

Важно!

Когато бенефициенти по процедурата са предприятия, помощта се предоставя под режим de minimis по Регламент (ЕС) № 2023/2831 или в съответствие с Регламент (ЕС) № 651/2014.

Когато бенефициенти по процедурата са неправителствени организации или читалища, помощта се предоставя под режим de minimis.

Когато бенефициенти са общини, УО на ПРЧР ще определи приложимостта на режима на държавна помощ окончателно на етап изготвяне на Насоки за кандидатстване по чл. 26, ал. 1 от ЗУСЕФСУ. Режимът се съгласува с Министъра на финансите, който е националният орган, който отговаря за наблюдението, прозрачността и координацията на държавните помощи и минималните помощи.“

6.9. Срок за изпълнение

Проектните предложения за финансиране от ПРЧР 2021-2027 могат да бъдат с продължителност до 24 месеца.